

SPORT ÉS TESTNEVELÉS

1954 JANUÁR VI. ÉVFOLYAM, 1 SZÁM

ÁRA **3** FORINT

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa mellett működő Országos Testnevelési és Sportbizottság havi folyóirata

Szerkesztő bizottság: Barát György, Béres Tibor, Kovács Géza, Kunsági Viktor, Kutas István, Pásztor Lajos, Sebes Gusztáv, Tóth Róbert

A szerkesztésért és kiadásért felel a Sport Lap- és Könyvkiadó Vállalat igazgatója

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII, Baross-tér 2. II. e.
Távbeszélő: 140-271, 340.552

Terjeszti a Posta Központi Hírlap Iroda, Budapest V, József nádor-tér 1.
Távbeszélő: 180-859. Előfizetés és ügyfélszolgálat: Budapest V, József nádor-tér 1, üzlethelyiség. Távbeszélő: 183-022. Csekk számlaszám: 61.259

A Sport Lap- és Könyvkiadóvállalat üzlethelyisége (panaszok felvétele, egyes példányok árusítása): Budapest VIII, Rákóczi-út 57.

Távbeszélő: 142-540 és 342-440

Előfizetési díj egy évre 36 forint, félévre 18 forint

Megjelenik: 10,000 példányban

TARTALOM

Évről évre nagyobb feladatok a magyar sport előtt (F. L.)	1
A Spartakusz SE a tömegsportért (Kiss Ferenc)	2
Labdarúgásunk 1953-ban (Titkos Pál)	3

MÓDSZERTANI KÉRDÉSEK

A leadás oktatása korongjátékban (Pramnik J.)	7
Az edző tervszerű munkája (Várszegi József)	9
Az ugrók téli alapozó edzéséről (Kismartoni Károly)	13
Hogyan készítjük elő kézilabdajátékosainkat (Lehőcz J.)	15
A mellúszó-forduló (Rajki Béla)	16
Magyar jégtánc keringő	18

NEMZETKÖZI ESEMÉNYEK

Öttusázóink és a világbajnokság (Lendvai-Molnár)	19
---	----

ISKOLAI TESTNEVELÉS

Általános iskolai játékok havon (Mayer Miklós)	23
---	----

TERMÉSZETJÁRÁS

Az ifjúsági természetjárás kérdéseiről (Borsi Lőrinc)	26
--	----

KRITIKA ÉS BIBLIOGRÁFIA

Könyvkiadásunk három esztendeje (Ócsay József)	28
---	----

A SZOVJETUNIO TAPASZTALATAIBÓL

A testnevelés propagandája (Makarcev)	31
--	----

Borítékoldalunk képei:

Címlőnkön: A chilei öttusa világbajnokság eredményhirdetése. A dobogó közepén Benedek Gábor, a győztes, mellette Szondy, a második helyezett.

Borítékunk utolsó oldalán: Képek az öttusa világbajnokságról

Borítékunk 3-ik oldalán: Az évszáró nagy úszóeseményekről. Baloldali képek: A december 20-i nemzetközi verseny 100 m női mellúszásának eredményhirdetése. Serfőző Magda üdvözlí a dán Hansen-t, a győztest. Mellettük a holland Garritsen, a II. helyezett. Alatta Gyenge Vali győz a 400 m gyorsúszásban. Ez alatt: a Vasas vízilabdacsapata, a Magyar Népköztársaság 1953. évi bajnoka. — Jobboldali képek: Velema (holland) győz a női hátúszásban. Alatta: a férfi mellúszás első három helyezettje, Utassy, a lengyel Petruszewitz, a győztes és Aradi. Legalul a Bp. Honvéd vízilabdacsapata, a kupa-győztes.

Évről évre nagyobb feladatok a magyar sport előtt

Miért növekednek meg évről évre az igények a magyar sporttal szemben? Sportolóink elért eredményei, a magyar sport mind fényesebb dicsősége, a nemzetközi sikerek növekvő száma a magyarázat. Minden dicsőségből új győzelmek sarjadnak. A minden reményt túlszárnyaló olimpiai sikerek után a magyar sport fokozni tudott az 1953-as esztendőben. Sportunk hírneve szerte az egész világon olyan magasságot ért el, amit joggal nevezhetünk az eddigi csúcspontnak. És ma már a sporthírnév nemcsak egyszerű sportügy, még azokban az országokban sem, ahol pedig sok szó hangzik el a „tisztá sport”-ról. Egyre kevesebbet beszélnek és írnak arról, hogy a sporteredmények teljesen függetlenek egy ország társadalmi viszonyaitól, általános politikai fejlődésétől, s egyre többen kénytelenek észrevenni az összefüggéseket.

„Az évszázad mérkőzése” során több angol polgári lap is aggódva vetette fel a kérdést, hogy vajjon az angol csapat vereségéből nem következtetnek-e majd a brit birodalom hanyatlására. Sokan csodálkoztak a mérkőzés minden várható méreteket túlszárnyaló angliai visszhangján. Aki kelőképpen meg akarja érteni ennek rúgóit, annak tudnia kell, hogy milyen nagy dolog a sport Angliában, s ezen belül milyen nagy dolog a labdarúgás. Azok a milliók, akik a mérkőzést látták (tízmilliónyan látták távolbalátón), valószínűleg nem elégednek meg egyszerű sportbeli magyarázatokkal, nem elégednek meg azzal, hogy november 25-én az

angol csapatnak gyengébben, a magyar csapatnak jobban ment a góllövés. A különféle lapokban megjelent levelek arra mutatnak, hogy az egyszerű sportkedvelők sokkal mélyebben keresik a hanyatlás okait. Különösképpen alkalmas volt elmélkedésre a magyar—angol mérkőzés, mivel ezen két különböző társadalmi rendszer válogatott sportolói ütköztek meg.

A nagy angliai siker után újabb nagy nemzetközi magyar sportsiker következett be, ezúttal Chilében, a földgolyó másik oldalán. Benedek első, Szondy második, és a csapat erkölcsi győzelme után írta a népi demokráciákat éppenséggel nem túlságosan szerető svéd „Idrottsbladet” főszerkesztője: „Magyarország kolosszális sportnemzet!” Mi nem szeretjük a nagy szavakat, nem szeretjük a felsőfokokat, többek között azért sem, mert akik az állandó fejlődésben látják a világ lényegét, azok számára minden siker, minden eredmény csak egy állomása a fejlődésnek. De rendkívül figyelemreméltónak tartjuk a nemzetközi közvéleménynek ezt a lelkes megnyilvánulását, a magyar eredmények feltétel nélküli elismerését. Világosan megmutatkozik ebből a visszhangból, hogy mit jelent a békeharcban a sport, mit jelent a sport nagy összekapcsoló ereje, s milyen propagandaereje van a béketábor győzelmeinek.

Azokban az országokban, ahol nem háborúra, hanem békére készülnek, ott virágozik a kultúra, virágozik a sport is. Erről beszélnek a nagy sportgyőzelmek az egyszerű emberek százmillióinak. Büszkeség a

magyar sport számára, hogy a békeharcnak ezen a területén is megállta a helyét.

★

Az ú. n. „mérhető sportágak” elmúlt évi teljesítményeiből kiderül, hogy legjobbjaink 6 világcúcsot, 7 Európa-cúcsot, 156 felnőtt és 83 országos ifjúsági csúcsot állítottak fel. 9 világbajnokságot és sok szép helyezést értek el. A bukaresti VII. keretében rendezett nemzetközi versenyeken 26 győzelmet értek el a fiatal sportolók. Ebben az esztendőben a világ legjobbjai közé jutottunk olyan sportágban is, amelyben eddig csak közepes eredményeket értünk el: a kosárlabdában. Vívásban nemcsak megerősítettük eddigi helyünket, hanem kiszélesítettük a sikerek területét: Sákovics révén megkezdjük az előrenyomulást a szürőfegyverekben is.

★

Sok-sok örvendetes adat mutatja meg a magyar sport 1953. évi előrenyomulását. Egyre jobban megfigyelhető, hogy a nemzetközi győzelmek milyen nagy erővel lendítik előre tömegsport-mozgalmunkat. Minden nagy magyar nemzetközi sportgyőzelem után megnövekedik az érdeklődés a sport iránt. Az országos és helyi sportvezetők legfontosabb feladata éppen az, hogy a nemzetközi győzelmek mozgósító hatását valóban kihasználják a sportra való mozgósításra, szervezeti segítséget adjanak ahhoz, hogy a londoni, a chilei és más győzelmek után újabb ezrek és ezrek kapcsolódjanak be a testnevelési és sportmozgalomba. Éppen a londoni mér-

közés alatt bizonyosodott be, hogy óriási az érdeklődés hazánkban a sport iránt. Nincs tehát nehéz dolga a sportszervezőnek, csak jól, az élettől nem elszakadva kell kihasználnia ezt az érdeklődést. A mezőgazdaság fejlődésének távlatai kihatnak a sportra is, s ugyanakkor a sportnak elő is kell segítenie azt. A magyar sportnak még mindig igen nagy rejtett tartaléka van, elsősorban a falusi ifjúság. Nem lehet egy pillanatig sem vitás, hogy a falusi fiatalok is a legnagyobb érdeklődéssel és lekesedéssel kísérik figyelemmel legjobb sportolóink sikereit, a magyar virtus megnyilatkozásait.

Megfelelő alkalmat kell nekik adni arra, hogy ők maguk is sportolhassanak.

★

Sok oktatóra, sok szakemberre van szükség ahhoz, hogy a sportoktatási munka elő tudja segíteni a fejlődés folyamatát. Hegyi Gyula elvtárs, az Országos Testnevelési és Sportbizottság elnöke újévi cikkében külön hangsúllyal bátorította a régi, tapasztalt sportembereket arra, hogy vegyenek részt ebben a munkában, bocsássák nagy szaktudásukat, tapasztalataikat sportmozgalmunk rendelkezésére, s legyenek rajta, hogy minél több új tehetség ke-

rüljön felszínre, s lépjen a legjobbak nyomdokaiba. A legjobbak eredményei által felkészített tömegekből kerülnek ki az új legjobbak. És erre egyre nagyobb szükségünk van a megnövekedett igények kielégítésére, a megnövekedett vetélkedésben való helytállásra. Jól jegyezzük meg Hegyi elvtárs cikkének befejező mondatát:

„Legyünk büszkék, sporttársak, az elért győzelmekre, de ugyanakkor nézzünk előre és kemény munkával teremtsünk hazánk testnevelési és sportmozgalma számára eredményes, sikerekben gazdag boldog új évet.“

A SPARTAKUSZ SE a tömegsportért

A Spartakusz SE a szövetkezeti dolgozók és egyéni (magán) kisiparosok sportegyesülete.

Akár szövetkezeti dolgozóról, akár magán kisiparosról beszélünk, tudjuk, hogy már nem egészen fiatalemberekről van szó. Az átlagos életkoruk 30 év. Így közülük már csak kevesen sportolnak versenyszerűen. A múlt bűnei miatt azonban igen sokan vannak olyanok, akik még egyáltalán nem is sportoltak. A népi demokrácia gondoskodott a kisipari dolgozók szervezett sportolásáról is akkor, amikor lehetővé tette a Spartakusz SE megalakulását.

Az egyesület vezetőségének nem könnyű a feladata. Elsősorban a tömegsportot tartja szem előtt, de ugyanakkor rendkívül fontos feladata a minőségi sport fejlesztése is. Ezt igazolja az a körülmény, hogy a különféle TSB bajnokságokban is szép eredménnyel szerepelnek a Spartakusz SE sportolói.

A vezetőség munkáját nehezítette, hogy egyes sportkörülnökök csak a minőségi sporttal törődtek és a tömegsportot elhanyagolták. Különösen állt ez a budapesti sportkörökre.

A budapesti elnökség azonban idejében felfigyelt erre a helytelen irányzatra és rendkívüli értekezletre hívta össze a sportkörülnököket. Ezen megtárgyalták a terület egyik legégetőbb problémáját, a tömegsport kérdését.

Az ülésen hozott határozat értelmében a legnépszerűbb sportágakban házi bajnokságokat indítottak.

Így a labdarúgásban, asztaliteniszben, sakkban és tekében sportkörönként megindult a házi bajnokságok sorozata. Nap, mint nap munkaidő után lelkes dolgozók vitték a felszerelést a labdarúgópályára, a „ping-pong“-terembe.

Közben a budapesti elnökség átdolgozta a sportkörök költségvetését és gondoskodott arról, hogy a szükséges feltételek minden mérkőzésre biztosítva legyenek. Még mindig akadt azonban olyan sportkör, ahol hiányoztak a szükséges anyagi feltételek (pálya, szerelés, mosás, bírói költség stb.). Ezen segítettünk és ma már, mint az alábbi számok mutatják, joggal beszélhetünk szövetkezeti tömegsportról. Egész nyáron át tartottak a különböző mérkőzések és csak most

ért véget a sakk- és az asztalitenisz-versenyek sorozata.

Labdarúgásban	127 csapat	1933
Asztaliteniszben	114 csapat	680
Sakkban	77 csapat	468
Tekében	7 csapat	56

fővel vett részt.

Összesen: 325 csapat 3137 fővel kapcsolódott be a szövetkezeti tömegsportba, kizárólag olyan szövetkezeti dolgozók, akik a TSB által kiírt bajnokságokban nem vesznek részt.

De nézzük tovább, mit mutatnak a számok. Budapesten a sportkörülnök tagok száma 9600 fő. Ebből a sportkörök aktív sportmunkájában 3633 fő vett részt. Összeadva ezzel a számmal a tömegsportban részvevő dolgozók számát megállapíthatjuk, hogy a sportkörülnök tagság 70 százaléka versenyez. Ez a mutató szám azt igazolja, hogy szépen fejlődik a sportélet a Spartakusz SE-ben Budapesten.

De korántsem lehetünk elégedettek eddigi eredményeinkkel, minden vezetőknek és sportolónak arra kell törekednie, hogy a sportkörülnök tagság 100 százalékban vegye ki részét a sportolás örömeiből!

Kiss Ferenc
Budapest-területi
sportoktatási előadó

A MAGYAR LABDARUGÓSPORT 1953-BAN

Írta: TITKOS PÁL az OTSB labdarugó osztályának vezetője

Egy ország labdarugósportjának nemzetközi színvonalát kétségtelenül a válogatott találkozókon elért eredményei mutatják meg. A nemzetek közötti mérkőzéseken, elsősorban az olimpiákon, világbajnokságokon, Európabajnokságokon és a legnagyobb nemzetközi találkozókon mutatkozik meg igazán egy ország labdarugó színvonalát, játékosainak taktikai, technikai, erőnléti felkészülése, sportszelleme. Nemcsak a hazai szakemberek és lelkes szurkolók, hanem a külföldi labdarugó szaktekintélyek és a labdarugósport külföldi rajongói is — joggal — a nemzetek közötti labdarugómérkőzések eredményeiből állapítják meg, hogy országuk labdarugóportja milyen helyet foglal el az egyetemes labdarugásban.

Mielőtt végigmennénk az 1953-as esztendő nemzetközi mérlegén, rövid visszapillantást kell vetnünk 1952-re is, hogy könnyebben megtehesük az összehasonlítást a két év eredményei között.

1953-as eredményeink felülmúlták az előzőévit is!

Az 1952-es esztendő — sok-sok más sportághoz hasonlóan — addig soha nem tapasztalt, óriási eredményeket hozott a magyar labdarugósportban is. A magyar labdarugóválogatott olimpiai bajnokságot nyert olyan mezőnyben, amelyben többek között az olasz, a szovjet, a svéd, a török és a jugoszláv labdarugás legjobbjait ott láthattuk. Az olimpia után Svájcban 4:2-re győztünk a svájciak, Budapesten 5:0-ra a csehszlovákok ellen. Olimpiai sikereinket tehát újabb értékes győzelmekkel tetéztük.

Ilyen eredmények után kettőzött gondossággal és lelkiismeretességgel kellett készülnünk az 1953-as évre, hiszen eredményeinkkel együtt feladataink is megnövekedtek.

Már 1952-ben tudtuk, hogy 1953-ban milyen óriási feladatok állnak előttünk. Az Európa Kupa megnyerésének lehetősége, az olasz—magyar és az angol—magyar mérkőzésre való

felkészülés jegyében kerültek sorra tavaszi válogatott mérkőzéseink. Az Európa Kupa minden mérkőzésére ugyancsak szorgalmasan készültünk. Ezek a felkészülések is különösen 1952-ben váltak rendkívül céltudatossá, szinte tudományos alapon állókká. A válogatott csapat edzés- és mérkőzésműsorát igyekeztünk úgy összeállítani, hogy a játékosok lehetőleg május közepére, a Rómában sorra kerülő olasz—magyar mérkőzésre éréjék el csúcsformájukat. Közben az osztrákokkal is felvettük — majdnem háromévi szünet után — a kapcsolatokat. Mérkőzésünkön hiába támadtunk szinte az első perctől az utolsóig, csak 1:1-es döntetlent értünk el — hazai pályán. Júliusban Stockholmban került sorra a svéd—magyar találkozó, amelyet biztosan nyertünk meg 4:2 arányban.

Az 1953. év második felében sűrűsödtek és növekedtek a feladatok a magyar labdarugó válogatott előtt. Október elején ugyanazon a napon két ország válogatottja ellen mérkőztünk: Prágában 5:1-re győztünk a csehszlovákok ellen. Szófiában pedig 2:2 arányban döntetlenül végeztünk a bolgárokkal. Ugyancsak októberben hét mérkőzésen játszottak legjobbjaink az osztrákokkal. Első és második csapatunk nagyszerű győzelmet aratott, igen jól szerepeltek a többiek is, az ifjúság válogatottját leszámítva, amely váratlanul súlyos, 8:1 arányú vereséget szenvedett Bécsben.

Az év második felében lejátszott nemzetek közötti találkozók a november 25-i angol—magyar mérkőzésre való fokozott felkészülést szolgálták. Ezek közt volt a magyar—svéd mérkőzés, amely meglepetésszerűen 2:2-s döntetlennel végződött. Ezen a mérkőzésen sem játszott rosszul a magyar csapat, s a váratlan döntetlennel több magyarzata is van. A győzelem elmaradásának egyik legfőbb oka az volt, hogy a mezőnyben jól játszó csatárok a befejezésekkel ezáltal adósak maradtak. A másik főok — s ezt nem lehet letagadni — egyik-másik játékosunk tudatlatti elbizakodottsága. Néhá-

nyan talán a nyári 4:2-s, sima győzelemre gondoltak s azzal a tudattal léptek pályára, hogy ha idegenben biztosan győztünk két góllal, hazai pályán, hazai környezetben még biztonságban nyerünk. Ismételten hangsúlyozzuk: ez az érzés egyik-másik játékosban bizonyára megvolt, ha csak tudat alatt is. Percekre elfeledkeztek arról, hogy a labdarugás nemcsak játék, hanem küzdelem is, s a gólért alaposan meg kell küzdeni.

Ez a 2:2-s eredmény valóban hideg zuhanyként hatott a magyar sportársadalomra. Bizonyos szempontból talán nem is volt olyan nagy baj ez a váratlan döntetlen. Játékosaink most már véglegesen rájöhetnek arra, hogy minden mérkőzésen teljes figyelemmel és erőbedobással kell játszaniok s hogy nemcsak a bajnokságban, hanem a nemzetek közötti találkozókon sincs egyetlen előre lefutott mérkőzés sem. A 2:2-s eredmény kialakulásában közrejátszott az is, hogy játékosaink általában nem a közvetlenül előttük álló feladat megoldására — tehát a svéd válogatott legyőzésére — gondoltak, hanem már kissé előrenéztek s az angol—magyar viadal járt az eszükben. Ez bizonyos hátrányt jelentett a svédek elleni játékukban. Egyszóval: bármilyen kellemetlen volt is számunkra ez az eredmény, mindannyian — játékosok és szakvezetők — igen sokat tanultunk belőle.

Hasznos előkészületek, megfigyelések az angol—magyarra

Az angolok elleni további felkészülésből a 2:2 természetesen nem zökkentett ki bennünket. Igyekeztünk minden apró részletre kiterjedő figyelemmel vezetni a felkészülést. Nem hanyagoltuk el például a mérkőzés egyik legfontosabb „szereplőjének”, a labdának a kérését sem. Hogy játékosaink minél előbb és minél jobban hozzászokjanak az Angliában általában használt, a mieinknél jóval keményebb felfűjt labdákhoz, Angliából nyolc labdát hozattunk s az őszi felkészüléseken ezeket használtuk.

Nem egy játékos részéről tapasztaltunk e tekintetben ellenállást, amelyet azonban végül is a vezetőknek sikerült legyőzniök. Sok játékos szívesebben ragaszkodott a megszokott, kellemes, rugalmas Honvéd-labdákhoz. A játékosok többsége azonban mégis nekünk adott igazat, így aztán nem is volt olyan nehéz meggyőzni a fiúkat.

Az angol csapat játékának megfigyelésére kitűnő alkalom kínálkozott az Anglia—FIFA-válogatott mérkőzésen, amelyet Sebes Gusztáv elvtárs végigvezetett s amelynek minden mozzanatát, minden apró kísérő körülményét alaposan megfigyelte. Sebes elvtárs figyelte nemcsak az angol játékosok mozgását, technikai és taktikai képességeit, hanem erőnlétüket, no meg azt is, hogyan jut érvényre játékmódoruk egy ilyen nagy mérkőzésen.

Megfigyeléseit természetesen részletesen közölte a magyar játékosokkal, ezeket a megfigyeléseket a magyar csapat nagyszerűen hasznosította Wembleyben. Megállapította Sebes elvtárs például a játéktér méreteit s feljegyzéseket készített, hogy milyen taktika lesz a legalkalmasabb ezen a széles játéktéren az angol védelem megbontására. A mérkőzésen alkalmazott taktikánk valóban teljesen megzavarta az angol védőket, akik megszokott védelmi rendszerüket nem tudták alkalmazni csatáraink ellen. Amit a mérkőzésig az angol válogatotról, annak egyes játékosairól megtudtunk, mind a mieink rendelkezésére bocsátottuk és megvitattuk.

Labdarúgásunk ragyogó diadala Wembleyben

A londoni mérkőzés időpontját és eredményét — úgy vélem — soha sem fogják elfelejteni sem a magyar játékosok és vezetők, sem a szurkolók. Az angol—magyar mérkőzéssel már jóval előbb foglalkozott szinte az egész világ sportsajtója, ahol ismerik a labdarúgást. A nagy mérkőzés fontosságával elsősorban természetesen maguk a magyar játékosok voltak tisztában. Már a mérkőzés előtt olyan hatalmas lelkesedést és győzniakarást tapasztalhattunk, ami híven

visszatükrözte az egész magyar társadalom együttérzését, törhetetlen bizalmát. Játékosaink a kétszer negyvenöt perc egyetlen másodperce alatt sem feledkeztek meg arról, mivel tartoznak dolgozó népiünknek. Egy tizedmásodpercre sem feledkeztek meg arról, hogy bármilyen nagy mérkőzésről van szó, a labdarúgás nem más, mint sport, amelyben mindkét fél igyekszik győzni. Erről azért beszélek külön, mert a 105 000 főnyi közönség megmegújuló tapsvihara s a mérkőzés végén tapasztalt őszinte szeretet-megnyilvánulása nemcsak a klasszis labdarúgást játszó magyar válogatottnak szólt, hanem a tökéletesen sportszerűen is küzdő ellenfélnek. Ez az ellenfél — a magyar csapat — a tudásbeli fölényét ragyogó sportszellemmel, teljes sportszerűséggel toldotta meg. Ez a mérkőzés és a magyar játékosgárda sportszerű játéka csattanós választ adott egynémely osztrák újságnak, sőt még egy-két angol lapnak is, amely a magyar együttest a bécsi magyar—osztrák után igazságtalanul, de számunkra nem is olyan érthetetlenül — durvának kiáltotta ki. Az eredmény, úgy vélem, maga helyett beszél. A 6:3-as győzelem jogosságát és a magyar csapat tiszta játékát először maga az angol közönség, nyomban utána az angol játékosgárda és vezetőség, majd az angol sajtó is egyöntetűen elismerte. Ugyanígy el kellett ismernie ezt az egész világ sajtójának is. Londoni, ragyogó győzelmével eddigi legnagyobb sikerét érte el a magyar labdarúgó válogatott.

Sportköri csapataink is igen komoly és eredményes nemzetközi műsort bonyolítottak le 1953-ban. Kiemelkedik ezek közül a moszkvai Szpartak vendégszereplése, továbbá a budapest-bécsi húsvéti torna, amelyet a Bp. Honvéd jó játékkal nyert a Rapid, Austria és Bp. Vörös Lobogó előtt. Kiemelkedő nemzetközi siker a Bp. Vasas nagyszerű győzelme a pünkösdi tornán, amelyet a Wacker, Vienna és Bp. Dózsa előtt nyert meg. Sportköri csapataink — az utánpótlás-válogatottal együtt — még Lengyelországban, Bulgáriában és Romániában öregbitették a magyar labdarúgás jóhírért, és a

Dózsa derekasan helytállt még a Szovjetunióban is, ahol csak a Szpartaktól szenvedett vereséget.

Ha a nemzetek közötti és nemzetközi mérkőzéseinket az 1952. évvel összehasonlítjuk, megállapíthatjuk: ha lehet, még a tavalyinál is jobb eredményeket értünk el. Labdarúgó sportunk színvonalának tavábbi emelkedését híven mutatták ezek az eredmények. Nemzetközi szaktekintélyek és a legnagyobb külföldi szaklapok szinte egyöntetűen megállapították, hogy a magyar labdarúgó csapat ereje állandóan növekszik, játéktudása egyre felfelé ível és még nem állapítható meg, milyen ponton és mikor éri el a csúcsteljesítményt.

Az NB I 1953 évi színvonaláról

Bevezetőben azt mondtam, hogy egy ország labdarúgó sportjának nemzetközi színvonalát a válogatott, illetve nemzetek közötti találkozók elért eredményei mutatják meg. Ez kétségtelenül így van. Bizonyos azonban az is, hogy nem érhetők el tartósan nemzetközi sikerek, ha az illető ország bajnoki rendszere és sportköri csapatainak színvonalá nem áll megfelelő magas fokon. Az 1952. évi labdarúgó idény Nemzeti Bajnokságának I. osztályú küzdelmei azt mutatták, hogy ezen a téren sincs komoly hiba nálunk. Az NB I 1952. évi küzdelmei általában igen érdekes, változatos játékot hoztak. A mérkőzések színvonalá nagy általánosságban kielégítőnek, sőt jónak mondható. A bajnokság egyik érdekessége: bár két élescsapatunk, a Bp. Vörös Lobogó és a Bp. Honvéd játéktudásban alaposan a mezőny többi tagja fölé nőtt, mégsem volt előre lefutottnak számító, biztosra vehető mérkőzés, még a Bp. Honvéd és a Bp. Vörös Lobogó számára sem. Legjobb példa erre a Bp. Honvéd ötponos előnye a Bp. Vörös Lobogó előtt a tavaszi idény befejezéséig. Ennek az előnynek egy részét a Bp. Honvéd éppen az úgynevezett „biztos” mérkőzéseken adta le, gondolkod a Salgótarján elleni 0:0-ra és a Bp. Vasas elleni 4:4-re.

Meg kell állapítanom, hogy az 1953. évi bajnokságot a Bp.

Vörös Lobogó teljesen megérdemelten nyerte meg a Bp. Honvéd előtt. A bajnokságot elsősorban annak köszönheti a Bp. Vörös Lobogó, hogy végig kiegyensúlyozottabb teljesítményt nyújtott, csapatjátéka sokkal megbízhatóbb volt, csapatszelleme jobb. A Bp. Honvéd együttesében kétségkívül igen nagy klasszisok játszanak, de játékosainak jó vagy rossz hangulata rányomja bélyegét a csapat mindenkorai teljesítményére.

A Bp. Vasas csapata hosszú évek munkája és az elmúlt évben tapasztalt további fejlődés eredményeképpen megérdemelten jutott a harmadik hely birtokába. Ehhez a jó eredményhez a csapat egysége és jó küzdőszellem járult hozzá.

A harmadik helyért folyó küzdelemben a Bp. Dózsát az akadályozta, hogy sehogyan sem bírta kialakítani állandó csapatát. Hátrányt jelentett részére néhány játékos sérülése és formahanyatlása. Formájukat nem bírták állandósítani, túl sokszor kellett változtatniok az összeállításon.

A Bp. Kinizsi együttese az év elején igazán bátor és dicséretreméltó fiatalításhoz nyúlt. Ez a bátor és eredményes lépés figyelmeztetésül és jó példának szolgálhat többi sportkörünknek, illetve csapatunknak és azok vezetőségének. Azt mutatja ez a példa, hogy az ifjúságot, a fiatalok nevelését egy pillanatra sem szabad elhanyagolni. Ha ezek a fiatal játékosok csak valamivel több rutinnal rendelkeztek volna, még előbb, akár a harmadik helyen végezhettek volna.

Az NB I-es mezőny további részében a csapatok általában kiegyensúlyozottak voltak. Külön kiemelni tulajdonképpen egyiket sem lehet, de a Sztálin Vasmű Építők gárdájával mégis kivételt tesztek. Ez a csapat jóformán reménytelen helyzetből, céltudatos, tervszerű, kemény munkával és nagyszerű hajrával nemcsak elkerült a diestelen utolsó helyről, hanem megérdemelten harcolta ki a biztos bennmaradást.

A két kiesett csapat, a Vörös Lobogó Sortex és a Bp. Postás igen hullámzó, egyenetlen teljesítményt nyújtott. A Bp. Postás például szinte feltűnést keltő jó szereplése után (Győr-

ben 1:0-ás győzelem a Győri Vasas ellen) érthetetlenül gyenge eredményeket ért el. A Vörös Lobogó Sortex a mezőnyben általában mindig szépen játszott, de csatárai majdnem mindig elfelejtették, hogy a labdarúgás nem pontozásra, hanem gólokra megy. A régi szólásmondást kell használnom: szépségben haltak meg.

Az NB I két újonca, a Diósgyőri Vasas és a Vasas Izzó, megérdemelten került fel az I. osztályba. A Diósgyőri Vasas már régi „ismerős” az NB I-ben. Tehetséges játékosgárda és roppant lelkes szurkolótábor jellemzi az együttest. Most csak a játékosokon és a vezetőség munkáján múlik, hogy ezúttal ne „átszállót váltsanak” az NB I-be. A Vasas Izzó fiatal, fejlődőképes együttes. Akár a Diósgyőri Vasasnak, neki is hatalmas gyárüzem áll a háta mögött, népes szurkolótáborral. Elsősorban a szorgalmas, lelkiismeretes munkától, játékosainak további fejlődésétől függ eredményes szereplésük az NB I-ben.

Bajnokságunk rendszere

Labdarúgásunk mai bajnoki rendszere 1951 óta áll fenn. A labdarúgósportban az OTSB létrehozása után is megmaradt a Nemzeti Bajnokság rendszere. A Nemzeti Bajnokság magában foglalja az egycsoportos NB I-et és a négycsoportos NB II-t. Ezek a csoportok a megyei bajnokságra és a Budapest-bajnokságra épültek fel. A megyei- és Budapest-bajnokságok alapját pedig a járási és városi, illetve város-kerületi bajnokságok alkotják.

Az NB I. osztálya és II. osztálya között — ezt tapasztalhattuk az elmúlt évben is — igen nagy a tudáskülönbség. Ezt a tényt a legjobban az bizonyítja, hogy az NB II-ből az NB I-be felkerülő csapatok mindig alapos megerősítésre szorulnak, hogy megállhassák helyüket. Bebizonyosodott az is, hogy az újonnan felkerült csapatok még megerősítetten is legtöbbször a kiesés ellen küzdenek s az erősítések ellenére igen sokszor ki is esnek.

Az NB I és NB II közötti osztálycserét eddig csak osztályozóval tudtuk megoldani, mivel teljesen helytelen lett volna a jóval alacsonyabb színvonalat képviselő NB II négy csoport-

győztesét minden további nélkül felvinni az NB I-be. Ezért arra gondoltunk, hogy ha csak két, de erős NB II-csoportot alakítunk, az NB II-csapatok tudását jobban tudjuk fejleszteni és az NB I-hez közelebb tudjuk hozni. Elsősorban azért, mert így jóval kevesebb NB II-csapatba fognak tömörülni az NB II. színvonalát valóban elérő játékosok. Az NB II két, 16-os csoportjában az eddiginél sokkal erősebb és színvonalasabb küzdelemben lehet majd bajnokságot nyerni. Aki itt győz, az eléggé érett lesz arra, hogy minden további osztályozás nélkül kerüljön föl az NB I-be.

Budapesten és megyei viszonylatban általánosan nagy hiba tapasztalható. Nemcsak sportkörüi vezetők, hanem magasabb megyei és városi osztásban lévő tisztségviselők is úgy képzelik el, hogy patronált labdarúgó csapatukat — tekintet nélkül annak játékerejére — feltétlenül fel kell hozniok az NB II-be. Sőt ezzel az „elképzeléssel” nem is elégednek meg s mindent elkövetnek annak érdekében, hogy ez a törekvésük sikerüljön. Sokkal helyesebb volna, ha azon a területen, ahol a sportkörük működik, megfelelő szervezéssel, a fiatalok nevelésével, a szurkolótábor növelésével, a sportpálya és a felszerelések korszerűsítésével segítenék elő csapatuk fejlődését, amíg az meg nem éri arra, hogy magasabb helyen szerepeljen. Nem azzal kellene törődniök, hogy máshonnan szerezzenek játékosokat, hanem az ifjúság megszervezésével és helyes nevelésével!

Milyen lesz a rendszer 1955-ben?

1954-ben még a tavalyi rendszer marad meg labdarúgó sportunkban, tehát a 14 csapatból álló NB I és a négycsoportos, egyenként 16 csapatból álló NB II. Az 1954-es év végén megváltozik ez a rendszer s 1955-ben már csak két csoportban küzd 16—16 csapat az NB II bajnoka címért és az NB I-be jutásért.

A változás a következő módszer szerint történik: minden NB II-s csoportban megmarad az első 7—7 helyezett. Ez összesen 28 csapat. (Az NB I-gyel történő csere ebben az esetben

nem „érdekes“, hiszen a két feljutó helyére lemegy az NB I-ből kieső két csapat.) Az NB II két csoportjának további négy csapatát a megyei bajnokok osztályozójának négy csoportgyőztese adja. Ezt a 32 csapatot két csoportra, Keleti és Nyugati csoportra osztjuk, területi fekvésük szerint.

Az NB II-s csapatoknak ez a nagyarányúnak mondható leépítése természetesen kihat a megyei bajnokságokra is. 1955-re az OTSB egységes, egycsoportos, 14 csapatos megyei bajnokságot ír elő. A beosztás a következő lesz: az NB II-ből kieső csapatok (összesen $4 \times 9 = 36$) a megfelelő megyébe, illetve a budapesti I. osztályba kerülnek. Ezek a csapatok alkotják majd a megyei bajnokságok törzsét. Ezeket a megyei bajnoki csoportokat az előzőévi megyei bajnokságok mezőnyéből, a helyezések sorrendjében egészítjük ki. A megyei bajnokság csoportjai egységesen 14–14 csapatból állnak majd. A jelenlegihez hasonlóan megmarad a budapesti, ötcsoportos I. osztály.

A megyei bajnokok és a budapesti I. osztályú bajnokok osztályozó körmérkőzésének rendszere továbbra is megmarad. Az itteni csoportgyőztesek kerülnek majd fel az NB II-be, az NB II-ből kiesők pedig a területileg illetékes megyei, illetve Budapest-bajnokságba kerülnek vissza.

*Tekintettel arra, hogy a megyei bajnokságok és a járási bajnokságok között is igen nagy a színvonalkülönbség, a megyékben 1955-ben fel kell majd állítani a megyei II. osztályt is. A megyei II. osztályt mindenütt a megyei I. osztályú bajnokságba be nem osztott (volt megyei I. osztályú) csapatokból és a legjobb járási csapatokból kell létrehozni. A megyei I. osztályú bajnokságban a kiesés, illetve feljutás az alábbiak szerint történik: amelyik megyei bajnokságba az NB II-ből két csapat esett vissza, abban hozzájuk kell venni a járási bajnokok körmérkőzéseinek első és második helyezettjét, valamint az 1954. évi megyei bajnokságból még tíz csapatot, helyezésük figyelembevételével. Ha valamelyik megyei bajnokságba három csapat kerül vissza az NB II-ből, oda a két járási csapaton

kívül nem tíz, hanem kilenc volt megyei csapat osztható be, hogy a létszám mindenképpen 14 legyen.

Hibák a TSB-k és sportkörök munkájában és az ifjúság nevelésével kapcsolatban

A fentiekben leírt átszervezés természetesen igen sok munkát és nagy feladatokat ró a megyei testnevelési és sportbizottságokra, a társadalmi szövetségekre és a sportköri vezetőkre. Az átszervezés éppen a játékszínvonal emelését mozdítja elő. Ezt minden sportvezetőnek meg kell értenie. De elősegíti újabb tömegek bekapcsolódását is. Éppen ennek érdekében meg kell mozgatni az ifjúság legszélesebb rétegeit és be kell vonni őket a labdarúgó sportba.

Ezzel kapcsolatban meg kell mondanom, hogy egyik-másik megyei TSB-elnök igen lazán kezelte az ifjúsági bajnokság kérdését. Egyszerűen elsiklottak felette és nem tették kötelezővé a megyei bajnokságban szereplő sportkörök részére az ifjúsági bajnokságra való benevezést. Különböző nehézségekre hivatkoznak egyes megyékben ma is. Ezek a sporttársak elfeledkeznek arról, hogy ha vannak nehézségek — mint ahogyan bizonyára vannak — akkor ezek mindegyik megyében nagyjából egyformán fennállnak. A TSB-elnökök megfelelő felvilágosítással minden sportköri vezetőnél elérhetik az ifjúsági csapat megszervezését és a bajnokságra való benevezését. Láthattuk a megyék ifjúsági válogatott csapatainak körmérkőzésén, hogy ahol jó a szervező és nevelő munka, mint például Komárom, Nógrád és Borsod megyében, ott az utánpótlással semilyen tekintetben sincs baj, hiszen ifjúsági csapatuk országos viszonylatban is megállja a helyét. Sőt, a döntő mérkőzésen diadalt tud aratni, amint azt éppen Komárom megye ifjúsági válogatottja bebizonyította.

Némelyik TSB- és társadalmi szövetségi vezető beleesik abba a hibába, hogy ifjúsági válogatott csapataival mindenáron gyors eredményt akar felmutatni. Ennek érdekében ifjúsági csapatukban NB II-s játékosokat is szerepeltetnek. Ezzel szemben az volna helyes,

ha a területükön még ismeretlen tehetségeket állítanak a csapatukba, hogy ezek későbbi fejlődése és szereplése is a magyar labdarúgás hasznára válják.

Hogy mennyire fontos sportköri vezetőink és edzőink számára is az ifjúsággal való fokozott foglalkozás, azt élénken bizonyítja ifjúsági válogatottunk nemzetközi szereplése. A Nemzetközi Labdarúgó Szövetség minden évben kiírja a nemzetközi ifjúsági tornát, amelyen a legjobb országos ifjúsági válogatottak vesznek részt. Magyarországot erre a tornára 1953-ban nevezett először. Az áprilisban Belgiumban rendezett nemzetközi tornán 16 európai ország legjobb ifjúsági csapata vett részt. A mieink nagyszerű játékkal meg is nyerték a tornát. Az ifjúsági tornán aratott győzelem további nagy feladatokat ró a sportvezetőkre és edzőkre, mindenkire, aki a magyar labdarúgófiatalsággal foglalkozik. Ezeknek a sportvezetőknek az OTSB által kiadott valamenynyirei rendelkezést — amely az ifjúsággal foglalkozik — figyelemmel kell kísérniük, hogy azok szellemében dolgozzanak s hogy minél nagyobb segítséget nyújthassanak a későbbi feladatok megoldásában. Egyesek valóban figyelték az ifjúságiakkal foglalkozó rendelkezést s a téli ifjúsági seregszemlére valóban megfelelő, tehetséges játékosokat küldtek el. Ezeknek a játékosoknak az összeszoktatása és felkészítése aztán már az OTSB feladata.

Az edzők és játékvezetők munkája és további feladatai

Edzőink általában eddig is nagyszerű munkát végeztek mind a szakmai oktatás, mind pedig a nevelés terén. Az eddigi sok szép eredmény igen nagy, lelkes és szakértő munkának a gyümölcse. Elért nagy eredményeink, világraszóló sikereink az eddigieknél is sokkal nagyobb követelményeket támasztanak most élénk. A megnövekedett eredmények fokozott teljesítményeket kívánnak meg mindannyiunktól, akik az ifjúság vezetésében, vagy nevelésében bármilyen sportbeosztásban közreműködünk. Játékosaink jelenleg is állandó fejlődésben vannak, akár sportbeli, akár szellemi,

A leadás oktatása a korongjátékban

A jégkorongozásban a passzok (leadások) a csapat összejátékának az alapelemei. A korszerű jégkorong-sportban előnyösen használjuk a hosszú, egyenesen előre, vagy harántkeresztbe irányuló átadásokat. Az átadások akkor jók, ha időben gyorsan és erőteljesen történnek úgy, hogy az ellenfél játékosai nem tudják átvenni (elfogni). A leadás a támadás alapföltétele, és ezért kell tökéletesen begyakorolni és beidegzeni. A csehszlovák jégkorongozók sikereinek titka, hogy nagy tökélyvel és technikai felkészültséggel passzolnak.

A leadás begyakorlása álló-

helyzetben és korecsolyázás közben történik.

Allóhelyzetben két-két játékos (játékospár) egymástól eleinte 5—6 méter távolságra áll föl, később 6—8 méterre. A játékospárok egymástól 2—3 méter távolságra legyenek.

Ebben a felállításban a passzokat állóhelyzetben úgy gyakoroljuk, hogy a játékosok eleinte egymásnak adják a korongot. Kisebb távolságra a bottal könnyen tolva-esúsztatva, nagyobb távolságokra pedig a bottal üve-esúsztatva adják egymásnak a korongot. Az átadást (a leadás lendületét, vagy az ütés erejét) oly mértékben

fokozzuk, amilyent a távolság megkíván. Az átadás átvételét, a korong toppolását úgy végezzük, hogy a botot akkor, amikor a korong hozzáért, a mozgása irányában a jégen ruganyosan tovább esúsztatjuk (elhúzzuk). A passzolást állóhelyzetben oldalra, egyenesen előre és keresztbe gyakoroljuk és eszerint állítjuk föl a játékosokat. A passzok leadását és átvételét mindkét oldalról (fonák és tenyeres) begyakoroljuk. A passzolás legfontosabb alapelve az, hogy a leadó játékos a koronggal úgyszólván megcélozza az átvevő játékos botja „kanalának” (tollának) felületét. Az

kulturális szempontból figyeljük meg őket. Éppen ezért feltétlenül szükséges, hogy az ifjúsággal foglalkozók, elsősorban az edzők maguk is éppen így tovább fejlődjenek, hogy a megnövekedett feladatoknak ezentúl még jobban meg tudják felelni. Az OTSB ennek érdekében gondoskodik az ifjúság nevelésével legtöbbit foglalkozó edzők kulturális és szakmai továbbképzésével. Ezért hozta létre a Testnevelési Főiskolán a kétéves edzőtovábbképző tanfolyamot. Az edzők megértették ennek a tanfolyamnak a jelentőségét és nem remélt nagy számban jelentkeztek rá. Olyan nagy tömegben történt a jelentkezés, hogy az OTSB-nek egy előkészítő — egyben selejtező — tanfolyamot kellett közbeiktatnia.

Az edzők által oktatott és nevelt játékosok nem fejlődhetnek töretlenül és állandóan, ha a játékvezetők (más sportágban versenybírák, pontozóbírák stb.) nem ugyanabban a szellemben dolgoznak, illetve működnének. Éppen ezért a játékvezetők ezentúl még jobban igyekezzenek a játékszabályok tökéletes és helyes alkalmazásával a játékosokat a legnagyobb tudásuk kifejlesztésében segíteni.

Labdarúgó sportunkban a játékvezetők állandó továbbképzéssel járulnak hozzá a sportág fejlődéséhez. A bajnokság alatt hétről-hétre összejönnek és megtárgyalják a felmerülő vi-

tás kérdéseket. Így aztán megközelítőleg egységes játékvezetést érnek el. A téli holtidényben elméleti tudásukat gyarapítják, a rövid nyári szünet alatt pedig elméleti és gyakorlati tudásukat egyaránt fejlesztik, elsősorban az együttes edzőtáborozásokon. Véleményem szerint a játékvezetésnek odáig kell fejlődnie, hogy a játékosnak a játékvezetők egyetlen ítélete helyessége felől se lehessen kétsége és egy pillanat alatt mindegyikük átlássa azt, hogy a játékvezető helyesen és miért így ítél.

Fel, a Világbajnokságra!

Mindannyian jól tudjuk, hogy az 1954-es esztendő a labdarúgásban a világbajnokság éve. Ez a tény megsokszorozza amúgyis nagy feladatainkat, kötelességeinket. Elsősorban ismét az NB I-es csapatok edzőire vár igen-igen komoly és felelősségteljes munka. NB I-es edzőinknek arra kell törekedniük, hogy a válogatott csapatától látott játékfelfogás szellemében foglalkozzanak csapataikkal, a kezükre bízott válogatott játékosokkal, és más tehetséges játékosokkal is. Ez a munka akkor lesz csak igazán eredményes, ha mind az edzők és játékvezetők, mind pedig a játékosok egységes felfogásban, fegyelmetten hajtják végre a felkészülési tervben részükre megszabott feladatokat. Ez természetesen nem jelenti a labdarúgás uniformizálását, az egyéni tehetségek, egyéni adottságok elnyomását.

1954-ben Svájc különböző városaiban rendezik meg a világbajnokságot. Természetesen minden sportoló és vezető álma, hogy csapata a VB-n eredményesen szerepeljen. Ha mi az 1954. évi világbajnokságon eredményesen akarunk szerepelni, akkor edzőknek, játékvezetőknek, sportegyesületi és sportköri vezetőknek és játékosoknak egymást kell segíteniük abban, hogy ez a felkészülés a lehető legeredményesebb legyen. Ezúttal ismét háttérbe kell szorulniuk — akár az olimpia, vagy az angol-magyar mérkőzés előtt — a sportköri érdekeknek. Ismét teljesen előtérbe kell kerülniük a válogatott csapat érdekeinek, a világbajnokságon való minél jobb szereplés érdekeinek, népköztársaságunk és dolgozó népünk érdekeinek.

De a világbajnokságra készülődésünk láza közepette sem szabad egy pillanatra sem megfeledkezniük arról, hogy mi is a magyar labdarúgás hivatása. Labdarúgásunk épp úgy, mint minden más sportágunk, népünk életszínvonala általános emelkedését, szebb és boldogabb életét, a tömegeknek a sport széles területére való bevonását, dolgozóink munkakészsége növelését és hazafias szellemben való nevelését szolgálja. Ez a nagy szempont, ez a nagy kötelesség! Ez lebeg előttünk mindig! Ezt szolgálják a kis járási bajnokságok, vagy az iskolai osztály-bajnokságok éppen úgy, mint a világbajnokság gigantikus küzdelmei!

A helyes leadás. A leadó játékos játékosát botjának kanalára néz és a korong pontosan a botra csúszik.

Helyesen leadott kereszt-passz mozgás közben. A leadó játékos pontosan játékosát botja „kanalának” hegyére célozza a korongot.

átvevő játékos pedig a botja „kanalával” (tollával) jelzi, hogy kész átvenni a korongot.

Mozgás közben a korong leadása és átvétele sokkal nehezebb. A passz technikai elvégzése futás közben némely alapmozdulatában azonos az állóhelyzetben való passzolással. A játékosunk mozgása közben azt kell szem előtt tartanunk, hogy az alatt az idő alatt, amíg a korong hozzá siklik, mekkora utat tud megtenni a pályán. Hogy a korongot most is pontosan a botjára üssük, a botja elé kell „céloznunk”. De mennyire? Ha a játékosunk kis távolságra van tőlünk és lassan mozog, akkor a botjának a hegyére célozzunk. Nagyobb távolságra és nagyobb

gyorsaság esetében a bot „kanalának” két-háromszoros hosszúságára, tehát jóval a bot elé küldjük a korongot.

A játszótársak legfontosabb teendője az, hogy botja „kanalának” leállításával jelezze, hogy kész átvenni a korongot. A bottal való „jelzést” úgy csinálja, hogy a botot a lehető legmegfelelőbb irányba és helyre helyezi, illetőleg nyújtja ki, mégpedig oly módon, hogy a passz átvétele ne akadályozza helyes és gyors mozgását, a támadás kialakítását. A „jelzés” bottal nagyon fontos, különösen az előre és keresztbe küldött átadás esetében, mert ezzel a „jelzéssel” jelzi a jó helyzetben lévő játékos a leadónak, hogy hová passzoljon. A korongot

mindig a játékosunk mozgásának irányába küldjük, úgy, hogy ne fékezzük őt futásában.

A leadások gyakorlásában később arra törekszünk, hogy lehetőleg gyorsan és keményen (rálöve) továbbítsuk a korongot. Ezt az átadási fajtát idegezzük be, mert ezáltal gyorsul a játék, illetőleg a támadás. Módszertani szempontból nem szabad elfelejtenünk azt az alapelvet, hogy a játékos, aki leadja a korongot, a játszótársa botjának „kanalát” tartsa szemmel, és arra, illetőleg az elé célozzon a korongjával.

Pramnik János

a csehszlovák jégkorong edző és módszertani tanács tagja

Helyes technikával elvégzett leadás mozgás közben. Az átvevő játékos kinyújtotta botját abba az irányba, amelyben át akarja venni a korongot. A leadó játékos helyesen játékosát mozgásának irányába küldi a korongot.

A leadó játékos (előtérben) a korongot pontosan „rácélozza” játékosát botjára és a bot „kanalára” néz. A balra álló játékos botjával „jelezte”, hogy hová várja a korongot.

AZ EDZŐ TERVSZERŰ MUNKÁJA

A szocialista állam bármely területére tekintünk is, mindenütt azt láthatjuk, hogy a termelés egész vonalán tervszerűség vonul végig. Természetes, hogy ez alól a tervszerűség alól a testnevelés területe sem kivétel. Az állam tervszerűen gondoskodik arról, hogy az ötéves terv keretében megfelelő számú pálya, létesítmény, sportszer, felszerelés biztosítsa a dolgozók testnevelését.

Ahhoz azonban, hogy ennek a gondoskodásnak meglegyenek az eredményei, a tervszerűséget ott is végre kell hajtani, ahol a gyakorlati munka folyik, a pályán, az edzők munkaterületén. A szakosztályokban, a szakcsoportokban és a csapatokban is. Ennek a tervszerűségnek a biztosítása a sportolók gyakorlati munkájában — az edzők feladata.

A lehető legnagyobb tervszerűségnek kell átszönie munkánkat. Ez vonatkozik egész évi munkánkra, függetlenül az időjárási viszonyoktól vagy egyéb körülményektől, kivéve a nem kielégítő egészségi állapotot. Ezt a rendszereséget bele kell vinnünk a versenyzők lelkiületébe is. Nekik is kell rendelkezniük edzéstervvel, hogy maguk is tudják önállóan, mi a feladatuk és mit kell annak elérése érdekében elvégezniük.

Milyen eszközökkel biztosíthatja az edző a tervszerűséget?

A tervszerű munkának több felhasználható eszköze van. Így:

1. Évi program;
2. Munkaterv;
3. Évi edzésterv;
4. Időszaki, illetve havi edzésterv;

5. Edzészvázat.
Lássuk ezeket egyenként.

AZ ÉVI PROGRAM

Általában egy évre, de hosszabb időre is készülhet versenyprogram. Az edzéstervezés legátfogóbb formája ez. Áll:

- a) célkitűzésből,
- b) célkitűzések megvalósításának módjából,
- c) a foglalkozások számának és anyagának meghatározásából.

a) A célkitűzésnek értékeljük az előző időszak tanulságait és ezek, valamint a jelenlegi konkrét lehetőségek figyelembevételével állapítjuk meg az elérendő célokat. A célkitűzések ne általánosságokat, hanem pontos feladatokat tartalmazzanak. Helytelen pl. célul tűzni ki, a csapat általános színvonalának emelését, pontosabb és azért helyes célkitűzés például: „a csapat támadójátékának gyorsabbá tétele”.

b) A célkitűzések megvalósításának módját meghatározzuk, először is általában leszögezzük azokat a módokat, eljárásokat, ahogyan a célkitűzést el akarjuk érni. Például a gyorsaságfejlesztő gyakorlatok számának a fokozásával.

A foglalkozások számát meghatározzuk, majd logikai sorrendben feltüntetjük azok anyagát is. Például foglalkozások száma heti 2—5 edzés, versenyidőszakban heti 1 verseny, havonta egy közös kirándulás, mozilátogatás, vagy egyéb kultur- vagy sportesemény megtekintése.

c) A foglalkozások anyagának meghatározására néhány példát sorolunk fel:

a) *Gyakorlati edzés:* az alapvető fizikai képességet fejlesztő gyakorlat. (Pé-

dául MHK I. vagy II. köréből a mezeli futás.) A sportág technikáját fejlesztő gyakorlat (például rövid átadások belsővel.) Taktikai gyakorlat például helycserés támadások beidegzés formájában is.

b) *Elméleti oktatás:* a testnevelés és sport szerepe a szocialista társadalomban. A kiegészítő sportágak szerepe stb. Kollektív nevelési alkalmak. Például négy közös kirándulás, hat mozilátogatás stb. Szakosztályértekezlet: időszakos politikai események megbeszélése, folyó ügyek, versenyzők észrevételei stb.

A programban és általában a többi tervben is három szempontot domborítunk ki és teszünk a munka alapjává:

1. Erkölcsei és ennek keretében eszmei-politikai nevelés;
2. Az MHK testnevelési rendszeren épülő edzés;
3. Minőségi színvonal emelése.

A MUNKATERV

A munkatervvel itt nem óhajtok részletesen foglalkozni, az ügyis főként a szakosztályvezetés problémája, mert hiszen az olyan elvégzendő feladatokat tartalmaz, amely bár érinti az edzők munkáját, de nem tartozik szigorúan az edzéshez. Például a pályák biztosítása, rendbentartása, versenyek rendezése stb.

AZ ÉVI EDZÉSTERV

A sportfoglalkozások tartalmát a sportoktatónak gyakorlati feldolgozásra alkalmassá kell tennie, el kell rendeznie. Meg kell állapítani hogy a programba felvett anyag egyes részeit mikor, mennyi ideig, milyen sorrendben, milyen

terjedelemben kell gyakoroltatni a sportolók fejlődésének biztosítása érdekében. Ez a munka megköveteli a program anyagának kisebb tanítási egységekre bontását és az egyes tanítási egységek időbeli sorrendjének meghatározását, elrendezését. Ez a tervezés legfontosabb mozzanata.

Az oktatás anyagának tanítási egységekre bontása, valamint a sportoló befogadó, elsajátító és fejlődési képességének felmérése és a különböző mozgásfajták természetének megfelelő oktatás menetének meghatározása az edzőtől nagy szakértelmet kíván. A különböző mozgásfajták technikai szerkezetében is hatást kiváltó sajátosságok tekintetében tájékozottnak kell lennie. Mindez gondos, lelkiismeretes, elemző munkát igényel.

a) AZ EDZÉSTERVKÉSZÍTÉS TANÍTÁSI EGYSÉGEI

Kisebbs tanítási egységek meghatározásával, az oktatás anyagának felbontásával kapcsolatban az alábbi megállapítások adhatnak szempontokat. Mozgásanyag tekintetében a legnagyobb tanítási egységnek a program anyagát alkotó sportágak mozgásainak összességét kell tekinteni. Ennek a nagy tanítási egységnek szűkítésével elkülönülnek egymástól az egyes testgyakorlati ágak, például a torna, atlétika, kézilabda stb. A további szűkítés során lehet eljutni az egyes testgyakorlati ágakon belül a különböző mozgásfajtákig. Például atlétikában a futás, ugrás, dobás. Ez a szűkítés még mindig nem elegendő ahhoz, hogy konkrétan meg-

határozza az egyes foglalkozások oktatási anyagát, tehát a mozgásanyag továbbbi felbontása szükséges. Például az atletikán belül: ugrás: magas-, távol-, hármas-, rúdugrás. A legtöbb program a mozgásanyagot már ilyen fokon felbontva tartalmazza. Bár a szükítés itt már elérkezett olyan fokra, ahol a tanítási egységek egyértelműleg meghatározzák a mozgások jellegét és az oktatás tárgyát is képezhetik, de nem mutatnak még rá az oktatás konkrét tartalmára. Például a távolugrás mozgássorozatának azon részleteire, amelyeket a sportolók még nem, vagy felületesen ismernek. Ilyen a nekifutás, a roham kímérése, az elrugázkodás, a légmunka, a talajfogás hiányosságai stb.

Ugyanígy felbontható, sőt fel kell, hogy bontsuk az edzéstervben a labdarugást is. Nem magát a labdarugást tanítjuk, hanem a labdarugás egyes mozgáselemeit. Pl. a labda vezetését, fejelést, kapuralövést stb.

Ezekkel külön-külön mint az edzés uralkodó részével kell foglalkozni.

Ezeket az oktatónak egy-egy edzésen mint új dolgot kell ismertetnie, illetve az ezekkel kapcsolatos hiányosságok kiküszöbölése végett, vagy ezeknek a mozgáselemeknek a csiszolása végett gyakoroltatnia kell. Tehát ha az októató a távolugrás oktatásának sikerét biztosítani akarja, akkor a távolugrást, ezt a bonyolult, sokrétű mozgástevékenységet kisebb részekre, úgynevezett tanítási egységekre kell felbontani. Természetesen ugyanezt az eljárást kell alkalmazni a többi mozgásfajtákkal kapcsolatban is. Általában a tanítási egység terjedelmét (hogy mennyire részletekben) és minőségét egyfelől a mozgás természete, másfelől a sportoló fejlettségének, előrehaladottságának a mértéke szabja meg.

b) AZ ÉVI EDZÉSTERV-KÉSZÍTÉS IDŐBELI ELRENDEZÉSE

Az évi edzéstervkészítés szempontjából második fontos tudnivaló az oktatás anyagának időbeli elrendezése. A sportoló egy vagy több sportág anyagában tökéletesíti magát, fejleszt

testi és szellemi képességeit, hogy a választott sportágban fokozhassa eredményét. A sportolók tudásáról, technikai és taktikai ismeretéről, szellemi és testi erejéről a versenyeken, mérkőzéseken számol be.

A sportoló ezekre a versenyekre készül fel. Általában a versenyeken való eredményes szereplés jelenti a sportoló számára azt a legközelebbi célt, amelynek sikeres eléréseért érdemes küzdeni, fáradozmatokat, és nem egyszer sok lémondást elviselni. Legtöbbször a verseny, a mérkőzés az a forrás, amelytől a sportoló ösztönzést, buzdítást kap elért eredményeinek a túlszárnyalására. A komoly edzések elvégzésére tehát némely sportoló hónapokig, sőt sok esetben évekig vasakarattal szívósan dolgozik, fejleszti képességeit és tudását, hogy a versenyen való sikeres szerepésével önmagának, sportegyesületének és hazájának dicsőséget szerezzen. Ezekre a versenyekre a sportoló az edzéseken keresztül készül fel. Ezeket az edzéseket tehát úgy kell megszervezni, az edzés anyagát és az alkalmazott módszert úgy kell megválasztani, hogy a sportoló a versenyek idején az egyéni sajátosságaihoz viszonyítva tudásának maximumát nyújthassa. A versenyzők részére a legideálisabb versenyformát időre kell tehát biztosítani. Ebből az következik, hogy az ismeretek elsajátításának, valamint az erkölcsi, akarat- és fizikai képességek kialakításának, tökéletesítésének idejére a versenyek naptári idejéhez kell alkalmazkodni.

Az egyes sportágak versenyidőszakának idejét és terjedelmét részben

1. a sportágak és az uralkodó éghajlat közötti kapcsolat;

2. a szervezet munkabíró vagy teherbíróképességének sajátossága határozza meg.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a sportolónak és a versenyzőnek csak a verseny időszakában kell komolyan dolgoznia, míg az ú. n. holt időben semmittevéssel töltheti az idejét. Az edzés mindig folyamatos és egész évre ható. Ennek megfelelően az edzéstervnek is így kell elrendeznie az oktatás anyagát. A megszakítás nélküli edzés nem jelenti azt, hogy a megter-

helés adagolása egész éven át egyforma mértékben történhet. Az orvosi ellenőrzések adatai azt igazolják, hogy a versenyforma 4-6 hónapig állandósítható, heves edzéstervezéssel nagyobb formaingadozás elkerülésével.

Tovább nem is szabad ezt megkövetelni a versenyzőtől, mert a pihenés nélküli, egész éven át tartó folyamatos versenyzés a szervezetet tönkretetheti. Túlerölteti, feltétlen letörésre vezet, az egészség megromlását eredményezi. Erős edzés és hosszú versenyidőszak után a szervezetnek feltétlenül szüksége van pihenésre, de ez nem tétlen pihenés, hanem „aktív pihenés” formájában történik. Ebből természetesen következik, hogy az évi foglalkozásokban bizonyos időbeli megkülönböztetéseket állapítunk meg. A mai fel fogás szerint négy főidőszakot különböztetünk meg:

1. előkészítő, alapozó időszak;
2. formábahozó időszak;
3. formábantartó időszak;
4. átmeneti időszak.

Az egyes időszakokat nem lehet szigorúan elkülöníteni, nincsenek éles határok. Az átmenet mindig fokozatos, szinte észrevétlenül kell hogy történjék, noha más és más az egyes időszakok feladata és ennek megfelelően más és más eszközökkel tudjuk azokat megvalósítani.

Eszerint az évi edzéstervünknek is négy főrészből kell állnia:

1. Az előkészítő, alapozó időszak feladata, hogy biztosítsa a magasfokú, általános állóképességet. Ez a vérendszer, a légzőrendszer munkaképességének, a szervek zavartalan összműködésének és az egészség színvonalának emelkedésében jut kifejezésre.

Ennek érdekében ebben az időszakban kell a legerősebb edzést végezni. A fizikai alapok megszerzésén felül ebben az időszakban kell megszerezni a választott sportág technikájának alapjait, miközben csiszoljuk a meglévőt is és a takikái alapot is ekkor kell lerakni.

Ebben az időszakban a legjobb versenyzők is ismét átmennek a sportág technikai ábécéjén, a tökéletes beidégzés, a gazdaságos és eredményes mozgás érde-

kében. Ebben az időszakban kell megszerezni a legjobb teherbíróképességet is. Ez az időszak az elmondottak alapján rendkívül mértékben igénybeveszi a versenyzők szervezetét, ezért ebben az időszakban biztosítani kell a versenyzők részére a legjobb környezeti és élelmezési feltételeket.

2. A formábahozó időszak feladata, hogy az alapozó időszakban megszerzett általános állóképességre a választott sportág természetének megfelelő speciális állóképességet biztosítsa. A szervezetet tehát a versenyszerű igénybevitelhez kell alkalmassá tenni. Be kell fejteni a technikai, taktikai feladatok elsajátítását. Ebben az időszakba ikatjuk be a versenyzők felkészítésében azokat a versenyeket, amelyek nem lépnek fel olyan igényekkel, hogy a sportoló teljesítőképeségének maximumát nyújtsa. Ezek a versenyek ellenőrző jellegűek, és egvúttal a nagy versenyekre, bajnokságokra való felkészülés fokozati részei is. Ezekben a versenyekben, ezeken az ellenőrző mérkőzéseken elsajátítjuk, illetve csiszoljuk a speciális taktikai készségeket és hozzászoktatjuk a szervezetet a különböző helyzetek, pályák, körülmények között fellépő feladatok eredményes megoldásához. Ezek révén az ellenőrző versenyek révén elérhető a versenyző erőnléti, technikai és taktikai felkészítése. Ezekben a versenyeken kiütököznek a még fennálló hibák is. Ezek kiküszöbölésére, a hiányosságok kijavítására a hátralévő nagy versenyekig, a bajnokság megkezdéséig még van lehetőség.

3. A formábantartó időszak feladata, amelyre az egész évi edzés, versenyzés is irányul: a legjobb versenyszerű kialakítása. A legjobb forma a szervezet hosszantartó fokozatos fejlesztésének eredményeként, hosszabb ideig tartható fenn. Ebben az időszakban tehát a fenti cél elérése érdekében a munka és pihenés tervszerű váltakozására kell a legnagyobb gondot forítani.

A csúcsforma elérése, ami bizonyos fokozati különbséget jelent a versenyző felkészítésében, a formábantartó időszak szem-

ÉVI EDZÉSTERV Vasas atléta-osztály: dobó-szakcsoport

IDŐSZAK	IDŐSZAK CÉLJA	MHK	ELMÉLET	GYAKORLAT	NEVELŐI FELADATOK	MEGJEGYZÉSEK
<p>1. ALAPOZÓ Déc. 1-től Febr. 28-ig</p> <p>Edzések száma: heti 3. Szabadban és teremben. Foglalkozások időtartama: 2 óra</p>	<p>A magasfokú általános állóképesség biztosítása. Alapvető fizikai képességek megszerzése. A fizikai képességek közül az erőnek, a ruganyosságnak megszerzése, fokozása. Tornatermi edzések. Technikai alapelemek megszerzése, azok csiszolása. Teherbíróképesség fokozása. Új technika elsajátítása.</p>	<p>Tornatermi edzések alatt az MHK szabadyak. betanítása, próbázás. Gyorsított menetre és mezei futásokra felkészülés, 500, 1000, 3000 m. Próba fekvőtámaszból, rugózkodásból.</p>	<p>A testnevelés és sport szerepe a szocialista társadalomban. A dobásokról általában. Sportedzés.</p>	<p>Anyaga: alapvető fizikai képességeket fejlesztő általános hatású mozgásanyag. Sok hosszútűtás terepen. Kiegészítő sportok: Kosárlabdázás, birkózás, sziesz, korcsolyázás. Teremben: Igen sok gimnasztika (célirányos) szertorna, korlát, nyújtó, bordásfal, gyógylabda dobások, kötélmászás és függeszkeedés. Technikai készség csiszolása, fejlesztése szabadon szerrel, teremben szerek nélkül, kiegészítő szerekkel: kislabda, füleslabda, gyógylabda. Magasugrás lécen, szekrényen, számonlyon. Távol-hármasugrás szőnyegen. Rajtgyakorlat, rövid vágta. Akadályokon: gáton futás. Súlyemelés. Edzés mennyisége: Enyhén fárasztó, az erőnlétel feltétlen fokozó legyen.</p>	<p>Havonta egy szakcsoport értekezlet, előadással. Egy közös mozilátogatás. Szakosztályi értekezlet. Évzáró vacsora. Hetenként egy klubnap.</p>	<p>Hetenként egy közös gőzfürdőzés.</p>
<p>2. FORMÁBAHOZÓ Márc. 1-től Máj. 31-ig</p> <p>Edzések száma: heti 3—6-ig. Kezdők, serdülők 3. Haladók 5—6. Időtartam: 2—2½ óra.</p>	<p>Speciális állóképesség biztosítása. (A választott sportágban.) A versenyszerű igénybevételhez alkalmassá tenni a versenyzőt. Technikai felkészülést, csiszolást befejezni. Teljes fokú erőnléti, taktikai állapot elérése. A tanultak tökéletes begyakorlása, automatizálása. A különböző körülményekhez való hozzászoktatás. A még fellépő hibák kijavítása. Az esetleges új technikai elemek versenyszerű kipróbálása. Újfajta edzés-módszer oktatása.</p>	<p>Gyorsított menetből, mezei futásokból próbázás. Felkészülés, majd próba az akadályfutásból. Felkészülés, majd próba távol-magasugrásból, súly- és gránátvetésből. Próba természetjárásból.</p>	<p>Az edzésterv fontossága, edzésnapló. A gőzfürdőzés és a gyúrás szerepe a felkészülésben. Atlétikai versenyszabályok. Az egyes dobó technikák ismertetése. Hogyan nézzük az atlétikai versenyeket, hogy az hasznunkra legyen.</p>	<p>Bevezető rész: Gyakorlatok, könnyed, laza futások, légző-gyakorlatok. Edzés anyagának a megbeszélése. Előkészítő rész: Szögdelések, ugrások, igen erőteljes és sok gimnasztika, főképp lábra, derékra és karra ható. Repülővágta, rajtgyakorlatok, 100—300 m-ig lendületes futások. Rávezető mozgásanyag. Fő rész: Sajátos sportág technikai elemeinek gyakorlása, helyből, lendülettel, szer nélkül, könnyebb szerrel, majd rendes szerrel. Rézseire bontva, majd összefüggően. Működési munka: Kevés dobással, csak a technika egyes elemeinek a gyakorlása. Mennyiségi munka: A választott sportág egészének a sokszori ismétlése (automatizálása) 100—150 dobás — Hetenként egy ellenőrzőverseny beiktatása. — Kiegészítő számok gyakorlása, ugrások, futások, más dobószámok. Ellenkező kar használata. 3-as és 5 próba beiktatása az edzésbe. Befejező rész: Levezető könnyű futás, séta, gyúrás, fürdő. Igénybevétel: Maximális, vége felé csökkenő.</p>	<p>Havonta egy szakcsoport értekezlet, előadással. Alkalmi összejövetelek. Egy közös színházlátogatás. Két közös kirándulás. Sportesemény közös látogatása. Egy közös uszodálátogatás.</p>	<p>Hetenként egy közös gőzfürdőzés. Tavaszi ellenőrző orvosi vizsgálat.</p>
<p>3. FORMÁBAN TARTÓ Jún. 1-től Okt. 31-ig</p> <p>Edzések száma: 3—5. Időtartama: 1½—2 óra.</p>	<p>A legjobb versenyforma kialakítása és az izmok tartósítása. A legkitűnőbb erőnlét tartása. A legjobb idegállapot és ezzel kapcsolatos versenyéhség biztosítása. A csúcsforma biztosítása.</p>	<p>Felkészülés, majd próba úszásból. Próba 100 m síkfutásból.</p>	<p>A szovjet sport fejlődésének az alapja. Helyes felkészülés a versenyre. A sport hatása az egészségre általában. Az atlétika a sportok alapja.</p>	<p>Gyorsaság további fejlesztése: Sok rövid távú: 30—60—100—150—200 m-es futás. A dobótechnikánkban előforduló hibák további kiküszöbölése végett a speciális technika állandó gyakorlása, csak működési munka. Roham, forgás, beugrás ritmusa, kezek újabb szerekben. Játékos edzések: 3-próbák dobó, ugró, futószámból. — Saját számában mennyiségileg kevés edzés. Versenyéhség fokozása. Tartalék erő gyűjtése. Edzés és pihenés váltakozásának biztosítása. Lelkileg is felkészíteni a versenyzőket a versenyre.</p>	<p>Havonta egy szakcsoport-értekezlet előadással. Nevelői értekezlet Béke Kupa viadalok előtt. Videki versenyen való közös részvétel. Válogatott, v. nemzetközi viadalok tanulságainak megbeszélése.</p>	<p>Hetenként egy közös gőzfürdőzés.</p>
<p>4. ÁTMENETI Nov. 1-től Nov. 30-ig.</p> <p>Edzések száma: heti 3. Időtartama: 2 óra.</p>	<p>Aktív pihenővel visszazerezni a verseny után az izomzat, de főképp az idegzet nyugalmi állapotát, pihentséget. A megszerzett készségek, az egész év tervszerű munkájával elért állapot átmentése a következő évre.</p>	<p>Az esetleg elmaradt szabadon választott számokból próba. MHK adminisztrációjának elvégzése. Személyi lapok kitöltése, beadása, jelvények kiosztása.</p>	<p>Az aktív pihenő és annak fontossága.</p>	<p>Kevés edzés a saját sportágban. Kiegészítő, főleg játékos sportágak, szórakoztató gyakorlása. Kézilabdázás, röplabdázás, kosárlabdázás, labdarúgás. Könnyed középtávú futások. Az idényben tapasztalt és hasznos új mozgáselemek, technikai formák kipróbálása. Formához nem kötött szabad bumlizás.</p>	<p>Szakcsoport értekezlet. Nevelő tágyú előadás. A versenyzők értékelése eredményességük és az egyesülethez való viszonyuk. Hűségük szempontjából, az egész évi munka és magatartás alapján.</p>	

pontjából orvosi, szakmai ellenőrzés és egyénekre szabott speciális foglalkozás révén lehetséges. Ezt a célt szolgálja bizonyos fokú, a verseny előtti rövid együtt-tartás. Az ilyen, versenyek-előtti együtttartásoknak semmi esetre sem az a célja, amit, sajnos, sok edző-csoportban tapasztaltam. Nem szabad „nekimenni” a versenyzőknek. Nem szabad abból kiindulni, hogy most jobban élnék, többet pihennek, hát rójunk ki rájuk hatalmas mennyiségű munkát! Az ilyen együtt-tartás csak azt a célt szolgálhatja, hogy a versenyzők fizikailag és idegileg megpihenjenek és hatalmas mennyiségű tartalékenergiát halmozzanak fel.

4. Az átmeneti időszak alapvető feladata, hogy csökkentse a versenyző edzéssterhelését, és az előirányzott, a csökkentett terhelést más irányú edzéssel, aktív pihenéssel helyettesítse. Ebben az időszakban sincs tehát tétlen pihenés. Különben a versenyző visszazuhanna arra a felkészültségi szintre, illetve még mélyebbre, mint amivel a versenytény kezdte. Elveszíténénk tehát azt a lehetőséget, hogy a következő év munkáját jobb feltételekkel a legoptimálisabb módon ott kezdhesük, ahol az előző évben abbahagytuk. Ebben az időszakban tehát a versenyző felkészültségéből szinte át kell menteni azt, ami átmenthető a következő évre.

Miért kell másirányú edzés? Míg az izmokban jelentkező fáradtság néhány napon belül — a fáradtsági termékek eltávolítása után — eltűnik, addig a jórészt egyirányban igénybevett idegrendszer (a sportág jellegének megfelelően) hosszabb ideig tartó pihenést igényel. Ha erre a pihenésre nem adunk alkalmat, akkor kárt szenved az idegzet, megbomlik az izom-koordináció. Így tehát az izmok munkáját, az idegek pihenését a szakadástól eltérő, szórakoztató, de azért célirányos edzéssel biztosítjuk. Ebben az időszakban foglalkozunk a sportoktatás különböző szervezeti kérdéseivel, a következő évi csapatunk összeállításával, kialakításával, edző kijelölésével, szakosztályok munkájának értékelésével, orvosi ellenőrző

munkálatok lebonyolításával, a következő év munkájának összeállításával, ismertetésével, további edzés-tervkészítéssel, az edzésterv felülbíráásával és más feladatokkal.

Az időszaki felosztás természetesen módosulhat a sportág jellegének és kívánalmainak megfelelően. A sportjátékokban, pl. labdarúgásban a formábantartó időszak és a csúcforma közötti viszony másképp értendő, mint pl. az atlétikában.

Az elvek azonban, amely szerint a sportoló az évi munkáját az évi edzéstervét megtervezi, elkészíti, minden sportágban azonosak.

A 11. oldalon bemutatjuk, hogy szerintünk miképp fest külső formájában az évi edzésterv.

HAVI EDZÉSTERV

Amint azt a táblázat is mutatja, az évi edzésterv nem csupán a versenyág technikáját, taktikáját, főszerpontok szerint annak elsajátítási módját, valamint a készségek kifejlesztéséhez vezető gyakorlati részeket tartalmazza, hanem magában foglalja mindazt a munkát, amit a fentiek helyes végrehajtása érdekében el kell végezni. Ilyenek a nevelési alkalmak, a kollektív szellem ápolásának módjai, az elméleti tudás fejlesztése stb. Mindez a helyes végzett felkészülés, edzés szer-ve része.

Az évi edzésterv természetesen nem foglalja magában a konkrét gyakorlatokat, sőt sok olyan részfeladatot is hiányzik belőle, amely elvégzésének a szükségessége később az év folyamán lép fel; a körülmények, a versenyzők fizikai, szellemi, egészségi állapotának előre nem látott változása következtében. Emiatt és az évi edzésterv részletes kidolgozása miatt készítjük el az időszaki (havi) edzéstervet. A havi edzéstervben még tovább bontjuk az anyagot, hetekre, sőt egyes edzések-re is.

A helyesen elkészített évi edzésterv alapján, ami a sportterodán mindig a kezünk ügyében van, minden hónap utolsó napjaiban elkészítjük a következő hónap részletes — már a kitűzött feladatoknak megfelelő — az egyes gyakor-

latokat is magában foglaló havi edzéstervet.

A havi edzésterv alapján készítjük el az edzészázlatot, amely az egyes edzések anyagát mennyiségben és a gyakorlatok megnevezésével tartalmazza.

A havi edzésterv felépítése hasonló az évi edzéstervhez. Különbség az, hogy a baloldali oszlopban nem az egyes időszakok szerepelnek, hanem a hónapra eső hetek és azokon belül az egyes edzések, foglalkozások száma. Így tehát az egy időszakon belül egyes alkalmakra elosztva határozzuk meg az edzés anyagát, illetve tárgyát. Az anyagleírás már sokkal konkrétabb, de még mindig általános jellegű. Az egész pontos meghatározás a gyakorlat idejének megadásával együtt az edzészázlatban történik. A havi edzésterv összeállításában mindig legyünk tekintettel az előző hónap tapasztalataira.

A havi edzéstervben előforduló egyes edzéseknek mindig jól átgondolt, a cél- nak megfelelő pedagógiai folyamatnak kell lennie. Ez annyira fontos feladata az edzőnek, hogy feltétlen szükséges a havi edzésterv-nél is részletesebb, úgynevezett „edzészázlatot” készítenie, úgy hogy a tulajdonképpeni edzésvezetés ennek alapján történik. Ennek az edzészázlatnak mindig ott kell lennie az edző-nél, ezen rögzíti az elvégzett munkát, az elért eredményt és ezen az alapon tudja összeállítani a következő edzésnap súlyponti munkáját.

A havi edzésterv annak megfelelően szétágazik, hogy az évi edzéstervből kivett főfeladatoknak megfelelően az adott időszakra milyen munka részfeladat esik. Így lehet egy-egy hónap feladata:

1. az alapvető képességek közül súlypontként az ügyesség, a gyorsaság, állóképesség, az erő stb. megszerzése, fejlesztése, vagy tökéletesítése;

2. a taktika tanulása, vagy tökéletesítése és annak variálása;

3. a technikai elemek tanítása, csiszolása;

A gyakorlatokat azután ezeknek a konkrét feladatoknak megfelelően válogatjuk össze, pl. erő fejlesztése súlyzókkal, gyógylab-

dával, homokzsákkal stb.; guggolások, fekvőtámaszok, különböző szertorna gyakorlatok, birkózás és nagyobb erő kifejtő játékok.

Mint fentebb mondtam már, magát az edzést a havi edzésterv alapján elkészített edzészázlat segítségével vezetjük le. Az edzészázlat gyakorlatanyaga a módszeres felépítésnek megfelelően van összeállítva. Eszerint egy edzés négy részből áll:

1. Bevezető rész, 5—10 perc;
2. Előkészítő rész, 20—30 perc;
3. Főrész, 60—80 perc;
4. Levezető rész, 5—10 perc.

EDZÉSVÁZLAT

1. Bevezető rész feladata:

- a) Jelenlét ellenőrzése.
- b) A napi munka megbeszélése a versenyzőkkel (figyelem-felkeltés), a szervezet mérsékelt bemelegítése, anyaga: élnkütemű járás, egész lassú futás, könnyű szabadgyakorlatok, szökdelések, — mindezt helyettesítheti a bemelegítő játék is.

2. Előkészítő rész feladata:

- a) Az izomzat általános átdolgozása.
- b) Az egyes izomcsoportok különleges átdolgozása, céltornával, különleges tekintettel a hajlékonyságra, erőre, ügyességre és a főrészben végzendő technikai elemek bevezető gyakorlására. Ebben a részben szerepelhetnek a tömött labdával, homokzsákokkal, ugrókötekekkel és egyéb kiegészítő sportszerekkel folytatott bemelegítő és rávezető gyakorlatok.

3. Főrész (60—80 perc) feladata:

a) Gyorsaságot fejlesztő gyakorlatok. Rajtok, rövid vágta, repülő-vágta stb. A választott sportág technikájának és taktikájának tanulása. A tanultak alkalmazása, mérkőzés, illetve versenyszerű körülmények között.

b) Kiegészítő sportágak üzése (MHK-próbázás).

4. Befejező (levezető) rész feladata:

Könnyű, lecsillapító hatású gyakorlatok, vagy egyszerű játék, amellyel megteremtjük a szervezet számára az átmenetet nyugalmi állapotba.

Várszegi József

Az ugrók téli alapozóedzéséről

A magyar atlétika 1953. évi meredeken felfelé ívelő fejlődéséből ugróink is kivették részüket. De nem eléggé és főleg csak egy-egy kiválóság révén (Földesi, Gyarmati, Puskás stb.).

Meg kell javítani az ugrók munkáját az alsó foktól egészen az élvonalig. Az 1953-as „legjobb eredmények” adatai is igazolják e törekvés szükségességét. E kimutatásokból kitűnik, hogy az egyes ugrószámokban akad ugyan 1—2 kiváló ugrónk, ám őket az utánpótlástól bár egyre csökkenő, de egyelőre még komoly hézag választja el. Ez az új pedig helyes edzési és módszertani elvek alkalmazásával ugyan csak felszámolható lesz.

E cikk feladata irányelveket adni az ugrók téli alapozó edzésére, s azon belül a gyakorlás teljes anyagára, elrendezésére, beütemezésére nézve.

Ugróink a versenyzés befejezése (október 31.) és a téli előkészületek megkezdése (december 1—10.) között megszakítás nélkül folytatták edzéseiket. Élversenyzőink részére egyéni elbírálás szerint kellett az átmeneti időszak levezető munkáját megállapítani. Az ugrók átmeneti edzésére jellemző: a versenyzés beszüntetése, az ugrómunka szünetelése (kivéve azokon a napokon, amikor a hőmérséklet s a pálya állapota alkalmas volt a gyakorlásra), az edzés áttolódása a futószámokra, az edzésnapok fokozatos csökkentése heti 4, majd 3 edzésre, a végzett edzésadag minőségi és mennyiségi fokának erős csökkentése, miáltal a gyakorlás sokszor spontán, játékos és szórakoztató jelleget öltött. Ez időszak konkrét eredménnyel is járt: a versenyző idegrendszere megpihent, az átmenetileg csökkentett, visszatartott munka következtében a szervezet újabb energiákkal telítődött fel, az esetleges sérülések gyógykezelésével egészségi állapota, erőnléte szinte követelőleg újabb, komolyabb munka és feladatok elé állítja őt: a téli alapozó edzés megkezdésére.

Az ugró téli előkészítő, alapozóedzése december elejétől kb. március közepéig az eny-

hebb időjárás beálltával a pályaedzések megkezdéséig tart.

A téli alapozó edzés célja:

a) az ugró mozgáskésztségének, ugrótechnikai felkészültségének átmentése,

b) gyenge izomesoportok, általános testi erő, munkabírás, lazaság, hajlékonyság megjavítása, ill. fokozása,

d) az ugróizomzat megerősítése, ugróerő fokozása,

d) a ruganyosság, robbanékonyság, sokoldalú ugróügyeség magasabb fokra fejlesztése,

e) ezenfelül rúdugróink kar-, váll-, törzsizomzatának megerősítése, a rúdugráshoz szükséges különleges tornász-készség megszerzésével.

A kiűzött feladatoknak megfelelően az ugró téli munkája a következőkből áll:

1. heti 2 tornatermi edzés,

2. heti 2 szabadtéri (mezei) futóedzés,

3. heti 1 fedett-salakpálya edzés, amely az egyik tornatermi edzést helyettesíti (a válogatott keret tagjai részére).

Azok az ugrók, akik fedett-pályán végzik téli edzéseiket, február hónapban 2—3 könnyű, tájékozódó jellegű fedett-pálya ugróversenyen is részt vehetnek.

Az ugrók szabadtéri edzéséről röviden csak annyit, hogy a mezeizést lehetőleg vágászok társaságában, kihagyások, megerőltetések nélkül végezzék. Ez áll: 2—3 km-es igen könnyű futásból, lehetőleg váltakozó terepen, továbbá ezt követően kedvező talaj és hőmérséklet mellett néhány rövid (100—150—200—300 m-es) iramfutásból, közepes erőbeadással, a tél vége felé könnyű felerősítéssel a táv végén.

Ezzel a rendszeres mezei futóedzéssel az ugró fokozza munkabírását, állóképességét, javítja futótechnikáját, lépésritmusát, lazaságát s növeli szervezetének ellenállóerejét, egészségét, edzettségét.

A többi értékes ugróképesség és tulajdonság megőrzésére, megszerzésére, növelésére, tökéletesítésére a tornatermi edzéseken kerül sor. Ez a munka rendkívül összetett, sokoldalú, változatos s egyben különleges. Vezetéséhez szakképzettség kell.

Az ugrók téli tornatermi gyakorlásának anyaga, célja, lényege, hatása és módszere:

1. Általános bemelegítés:

Célja: a szervezet előkészítése a nagyobb igénybevételre. Anyaga: könnyű futás (oszlopalakzatban) körben, nyolcasalakzatban, szalagfutásszerűen, ütemre és ütemtartás nélkül. Futás alacsony-, közepes- és magas térdemeléssel, sarokemeléssel, Futás oldalt, hátrafelé, szökdeéselve, közbeiktatott könnyű akadályokon át. Általános gimnasztika: kar-, törzs-, lábgyakorlatok terpeszállásban, ülésben, fekvésben. Ezeket a mozgásokat egyöntetű ritmusban, ütemtartással, de lazán, erőlködéstől mentesen kell végezni.

2. Általános ugró kiegészítőgyakorlatok.

Cél: a ruganyosság, ügyesség, robbanékonyság, egyensúly-, ritmus- és térérzék, mozgékony-ság fejlesztése. A gyakorlatokat lendületesen, folyamatosan és könnyedén kell végezni. Ezek: ugrókötélgyakorlatok, szökdelések helyben féllábon, páros lábon, szökdelések páros lábon helyváltoztatással jobbra-balra, előre-hátra, az ugrások nagysága közben-közben fokozható; szökdelés páros lábon testfordulatokkal, indiánszökdelés, orosz tánc, szökdelés helyből távolugrásszerűen, átfutások a termen át kijelölt vonalakra lépve, esetleg zsámolyokon, tárgyak felett (pl. alacsony akadályok, gátak, ugrólécek, labdák).

3. Főleg a magasugrók további kiegészítőgyakorlatai.

Néhány lépéses nekifutásból felugrás s egy tárgy megérintése, felugrás után belefejelés a felfüggesztett labdába; láb-lendítések, térdfelrántások előre, helyben vagy járás közben; láb-lendítések előre-hátra, helyben, a bordásfal mellett, vagy társ segítségével, a szőnyegen vagy a talajon oldalfekvésben; láb-lendítések oldalt zárt állásban, a bordásfal mellett, hasonfekvésben; láb-lendítések keresztbe állásban, ülésben és hanyattfekvésben; láb-körzések helyben és mozgás közben előre és hátra, helyből magasugrás, ugrások zengugosan páros lábbal, alacsony magasságra feltett léccel felett.

4. Főleg a távolugrók további kiegészítő-gyakorlatai.

Erős csípőlazító gyakorlatok: támadóállások, támadóállásokban, spárgaállásban végzett rúgások, támadóállásban lábcserekek, tarkónállásban végzett ollózások, lábnyitások a spárgáig, lábcserekekkel; hasizomerősítő gyakorlatok: ülésben a futómozgás támasz nélkül, támasztott ülésben páros lábemelések, körzések, ugyanezek gyógylabdával is; helyből távolugrás; szökdelés lábemeléssel, szökdelés behomorítással, szökdelés és felugrás kihomorítással, majd összecusukódással; helyből távolugrás léccel alacsony magasság felett; távolmagasugrás; távolugrás számolyról; távolugrás számolyok, ugrószekrény és léccel segítségével, a léccel felett különböző légmunka végzésével.

5. Főleg a hármásugrók további gyakorlatai. Ugrások és szökdelések féllábon néhány lépés nekifutás után, folyamatosan; futás nyújtott lépésekkel és magas térdemeléssel, néhány lépés nekifutás után; ugrás kétszer a bal lábon, kétszer a jobb lábon rövid nekifutás után; helyből hármásugrás, leérkezés a szőnyegre vagy a homokba, hármásugrás számoly, svéd-szekrény és léccel felett. Leérkezés kettőzött szőnyegre.

6. Főleg a rúdugrók további kiegészítő gyakorlatai. Függeszkedés a kötélben, talajtorna és szertorna; lebegőülés, hanyattfekvésben magas térdemelés, térdfelrántással a fej fölé; hanyattfekvésből átfordulás hátra kézenálláson keresztül; mellső fekvőtámaszban csípőemeléssel kapocs; vándorfüggeszkedés, függeszkedés két kötélben felfelé és lefelé.

Az ugró télen a felsorolt gyakorlatok mindegyikét kísérelje meg (kivéve a rúdugrógyakorlatokat, amelyek legnagyobb része kizárólag a rúdugrókra vonatkozik) s azokat rendszeresen gyakorolja és tanulja meg. Ez akként oldható meg, ha a gyakorlatfajták közül 1—1 alkalommal csak néhányat, de a saját jellegzetes gyakorlatokat lehetőleg mindenkor elvégeztetik az atlétával.

Különös értéket tulajdonítok a következő gyakorlatoknak:

1. Távolugrás a számolyról felugorva, a légmunka megtanulása szempontjából, rövid, laza, könnyed nekifutással. Le-

érkezés páros lábra, de inkább tovább futva a szőnyegen.

2. Ugrózsámolyokon végzett átfutások, különféle ugrások folyamatosan a ritmus-, tér-, egyensúlyérzék, ruganyosság, ugróerő, ugróügyesség fejlesztésére. E gyakorlatok végezhetőek megterheléssel (pl. gyógylabda hordásával) is, az izomműködés fokozása céljából.

3. Helyből magasugrás, ugrások oda-vissza a léccel felett. Minden ugró számára ajánlatos a robbanékonyság, erő, ügyesség, ruganyosság fejlesztésére.

4. Távolugrás és hármásugrás a svéd-szekrényről léccel felett. A svéd-szekrényt megfelelő távolságra elhelyezett számolyok előzzék meg. A szerek egymásközi távolsága mindenkor feleljen meg a versenyző képességeinek. Ennél a gyakorlatnál a túlzásokat mellőzzük, a sérülések elkerülése végett.

5. Rúdugrás teljes légmunkája a mászókötélen mellett, a rúdugróknak.

Ezután az ugróügyesség megszerzése érdekében az egyes ugrószámokban a gyakorlás kiterjed:

a) A magasugró alacsony magasságon játékos ugrásokat végez valamennyi ismert technikával (lépő, kifordulás, ollózó; oldal-elfekvő-guruló, bukó-guruló, hasmánt); a nekifutás 4—4 könnyed lépéssel történik. Ügyelni kell a helyes talajérkezésre.

b) A távolugró 6—8 lépéssel, könnyedén nekifutva s lehetőleg a számolyról elugorva törekszik a magasívú emelkedésre. További ugrásait különféle technikával (guggoló, homorító, ollózó) végzi. Leérkezés páros lábbal, de inkább átfutással a szőnyegen.

c) A hármásugró ugyanazt végzi, mint a távolugró, de egyszer az ugrólábról, máskor a lendítőlábról ugrik fel. Továbbá a hármásugrás technikájának iskolázása kiterjed: csak az első ugrás végrehajtására (lábcserevel a levegőben, az ugrás lapos-ívű legyen); az első és második ugrás végrehajtására, majd ebből továbbfutás; s végül a három ugrás végrehajtása, az ugrás ritmusának beidegzésére.

d) A rúdugró lengőkötélen a rúdugrás teljes légmunkáját végzi svéd-szekrény vagy léccel felett.

Fedett salakpályán az ugrások gyakorlása télen is zavartalanul folyik tovább. A gyakorlás lényege: a technika iskolázása. Ugrások különös tekintettel egy-egy mozzanatra (pl. a nekifutás, átmenet a felugrásba, a felugrás, a sodródás, a légmunka karmozgása, a légmunka törzsmozgása, a légmunka lábmozgása stb.). Egy alkalommal akár 20—30 ilyen ugrás is végezhető.

A téli idényt — fedettpályás bevonásával — egy-két fedettpályás verseny zárhat le. Ez alkalommal a lényeg: a tanultak betartása a technika kivitele tekintetében s egyben bizonyos eredmény elérése. Ha azonban az ilyen eredményre nem sikerül elérni — különösen magasugrásban és rúdugrásban — a technika helyes végrehajtásának kockázatával járnának, a versenyzést, illetve a kísérleteket azonnal be kell szüntetni.

Végezetül csak annyit, hogy lehetőleg a szakosztályi munka keretében is szakosítva tartsuk az edzéseket. A közös csoportba beosztott ugrók gyakorlásukat sokkal hatásosabban és zavartalanabban tudják elvégezni. A társakkal egyidőben történő gyakorlás egyben rendkívül szórakoztató is. Ez esetben az egyes kísérletek közötti pihenés is szabályozódik.

A tornatermi gyakorlás során különös gondot kell fordítani a sérülések elkerülésére. Ez csak az esetben oldható meg, ha elegendő számú és minőségű szőnyeg áll rendelkezésre. A szőnyeget gondosan helyezük el és minden kísérlet után hozzuk rendbe. A tornateremben végzett ugrások sérüléssel járhatnak, amelyek okát legtöbbször a talajfogásban kell keresni. Helytelen lenne azonban az atlétikai ugrásokat mellőzni a tornateremben. Kétségtelen, hogy az ugrónak különösen összpontosítania kell a megfelelő talajfogásra. Elegendő számú szőnyeg esetén, vagy a távolba történő ugrásoknál az átfutással való talajérkezéssel a sérüléseket teljesen kiküszöbölhetjük.

Remélem, hogy e rövid cikk is hozzá fog járulni az ugrások gyakorlásának népszerűsítéséhez, illetve ugróink alapsabb felkészüléséhez a téli időszakban.

Kismartoni Károly

Hogyan készítsük fel kézilabdás játékosainkat a tél folyamán a következő bajnoki forduló erőpróbáira

A kézilabda sport azok közé a szerenéses sportágak közé tartozik, amelyeket tavasszal, nyáron, ősszel és télen is lehet űzni. Persze nem egyforma élvezettel. Más a játék tavasszal, nyáron és ősszel a szabadban nagy- és kispályán és más télen a teremben.

Ezeket szem előtt tartva a téli edzéseket minden edzőnek — a játékos körülményeit és képességeit is figyelembe véve — úgy kell összeállítani, hogy:

- a) az edzés könnyű,
- b) célravezető,
- c) a játékos számára élvezetes legyen, és
- d) elkőkészítsen a következő bajnoki évadra.

Magyarázzuk meg részletesen ezeket a kívánalmakat, elsősorban a vidéki viszonyokat tartva szem előtt.

LEGYEN AZ EDZÉS KÖNNYŰ

Legtöbb játékosunk, ha csak nem a patronált iskolából került ki, 8 órai fizikai vagy szellemi munkát végez és vagy ülő, vagy álló foglalkozása van. Arra törekedjünk tehát, hogy mindezeket számításba véve a bemelegítő és gimnasztikai gyakorlatok mindazokat az izmokat megmozgassák, amelyek a napi munka során egyáltalán nincsenek foglalkoztatva. Például egy textilgyárban dolgozó nő, aki varrógépen dolgozik, egész nap ül. Az ilyen sporttársnőnek a gyakorlataiba sok derék- és lábgyakorlat, valamint tüdőtagító gyakorlat szerepeljen. Sohse annyi legyen a gyakorlat, amennyi az edző szerint elég, hanem annyi, amennyi a játékosnak elég, illetve amennyi a játékosnak jól esett és nem esett nehezebbé. Persze ennek megállapítására az szükséges, hogy a játékos lelkiismeretes legyen. Iktassunk sok játékot a bemelegítő gyakorlatok közé, hogy ezzel is könnyebbé tegyük az edzést. Ha a játékos játékszerűen edz, többet végez és kevésbé fárad ki, mint egyébként. A bemelegítő gyakorlatokat minden edzőnek magának kell összeállítania játékosainak megfelelően. Segédeszközül szolgálhatnak a szakkönyvek gyakorlatai

és elsősorban az MHK szabadgyakorlatok.

LEGYEN AZ EDZÉS CÉLRAVEZETŐ

A téli edzések legyenek a nyári hibák kijavítói. Minden játékosról tudjuk, mi a hiányossága és mi a jó oldala. A bajnoki mérkőzéseken jegyzeteket készítünk és azokat ilyenkor, télen elővesszük, összesítjük. Tapasztalatunk segédeszközül és irányítónak szolgál a hibák kijavításához.

Fejlesszük ilyenkor a játékosok biztos labdakezelését. Gyakoroljuk a pontos és gyors adogatást (lőtt paszt). Figyeljünk a test helyes mozgására. Szokják meg most a játékos izmai, hogy egy síkban mozogjanak. A cél, hogy minél kisebb erő-kifejtéssel minél nagyobb eredményt tudjunk elérni. Tartunk futóiskolát. A lábfejek egyenesen előre álljanak és ne ferdén féloldalt. Ha az izmok egyirányban dolgoznak, nagyobb erőt tudnak kifejteni. Gyorsabb az elrugaszzkodás. Javítsuk a karmunkát. A karok futás közben a test mellett dolgozzanak. A könyök derékszögben, dugattyú módjára mozogjon stb. stb. Gyakoroltassuk a labda felvételét a földről, valamint a magas labda levételét. Utóbbi úgy, hogy a menyendezetre zsinóron lógassunk labdát és azt felugrás közben kelljen elkapni. A labdát gyakorlatozás közben egyre magasabbra emeljük. A gyakorlatok változatossága is az edző leleményességétől függ, hiszen rengeteg változat áll rendelkezésére. Télen teremben kitűnő alkalom nyílik arra, hogy a játékosokkal egyénenként többet foglalkozzunk és javítsuk hibáikat. Minderre a bajnokság alatt nincs már sok lehetőség. Vidéken nem sok terem áll rendelkezésre, s ha nyílik is edzésre lehetőség, akkor is vagy nagyon rövid az idő, vagy kicsi a terem kevés a hely. Mivel pótoljuk a hiányt? Osszuk a játékosokat hármas csoportokra: két jó közé tegyünk egy gyengébb, vagy kezdő játékost. Játszassunk velük időre labdatartó játékot. Persze itt mindenkinek mozognia kell. Amelyik csapat-

nál tovább volt a labda, az kerül tovább. A győzteseket és a kiesetteket újra összepárosítjuk, s így folytatjuk a játékot addig, míg végül már csak két veretlen csapat marad állva. Ezek eldöntik az elsőség kérdését. Ebben a játékban megvan minden, aminek fejlesztésére törekszünk, van futás, ugrás, dobás, technikázás, gyorsaság, kitartás, erő, ügyesség, ruganyosság fokozására. Ezután következhet a kapuradobálás mozgás közben és az elméleti oktatás.

LEGYEN AZ EDZÉS ÉLVEZETES

Feltétlenül iktassunk az edzésbe szertornát, vagy kötél-mászást. Ez mindig érdekessé, szórakoztatóvá teszi az edzést. Sok játékosunkról ki fog derülni, hogy bizony nagyon ügyetlen, sokról, hogy ügyes. Ne lepődjünk meg, hogy sok jó játékosunk nem tudja megcsinálni például a svédzékenyen a fejenátfordulást vagy a korlátlan vállállást. Először segítsünk az ilyeneknek, majd később hagyjuk magára gyakorlatozás közben. Tanítsuk meg a játékosainkat esni, hogy a mérkőzés alatt előforduló elkerülhetetlen esetekben úgy jussanak a földre, hogy a sérülésnek a legkisebb lehetősége se álljon fenn.

KÉSZÍTSENEK ELŐ A BAJNOKSÁGRA A TÉLI EDZÉSEK

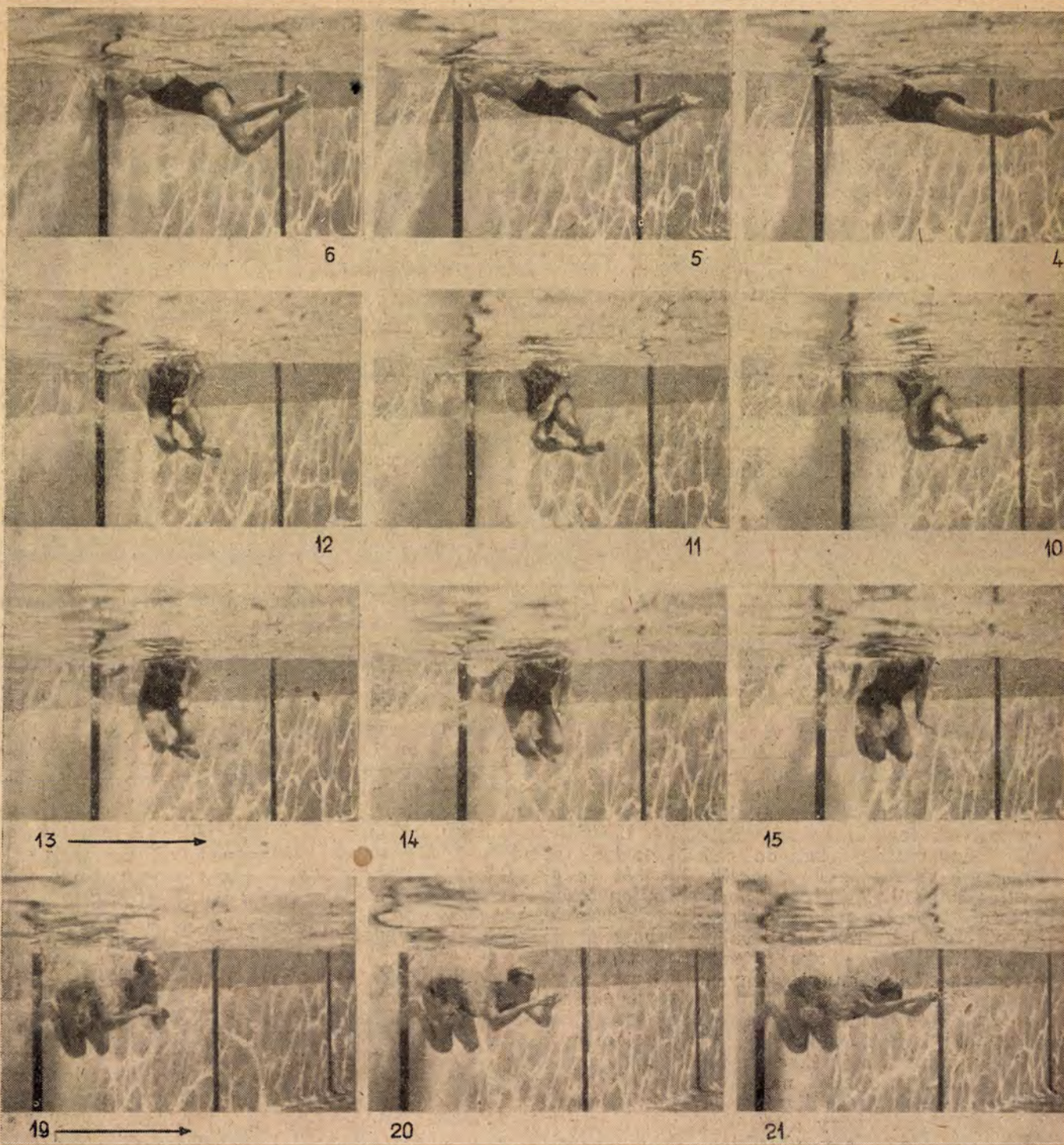
Mindezek révén, de még ezeken felül is legyenek a téli edzések az elkövetkezendő bajnoki évad komoly előkészítői. Ilyenkor szervezzük be az új játékosokat, hogy azok a tavaszi fordulóban ne tudatlanul, hanem a szabályok és a kézilabdázás ABC-jének ismeretében menjenek pályára. Mert bizony rengeteg játékost látunk a teremben is, aki még azt sem tudja, hogy a szabad dobás közben az egyik lábunk mozdulatlanul kell lennie stb.

Ha a téli „pihenőt” jól használjuk ki, akkor csapatainkat bátran engedhetjük a következő bajnoki évad küzdelmeibe. Az eredmény nem fog elmaradni.

—Lehőcz János.

a Váci VL Szövő SK edzője

A MELLÚSZÓ

A mellúszás fordulója hasonlóan a hátúszáséhoz, „kötött”. A mellúszás versenyszabályai ugyanis szigorúan előírják az úszó testhelyzetét a forduló előtt, a fal érintésekor, majd pedig a faltól való elrugaszkodás után.

Nézzük meg az idevonatkozó szabályt. A mellúszás

versenyszabályainak d) pontja a következőket mondja: „Forduláskor vagy célbaéréskor az érintést mindkét kézzel egyszerre (egyidőben) és vízszintes helyzetben lévő vállakkal kell végrehajtani.” Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a megfordulás mozdulatait abba a rövid időszak-

ba kell összesűrítenie az úszónak, amely a fal érintésének pillanatától az elrugaszkodásig tart.

A forduló a falhozérés előtt 1–2 m-rel kezdődik. Az úszó ugyanis ekkor felbecsüli a faltól való távolságot és a szükséghez mérten nyújtja, vagy rövidíti tempóit, hogy a megfelelő

ütemben érkezen a falhoz, szaknyelven mondván, hogy a fordulója „kijöjjön”. A fordulónak ez az előkészítő szakasza a mellúszásban nem olyan fontos, mint pl. a rövidtávú gyorsúszás és a hátúszás fordulójában, mert a mellúszásban a könnyebb és állandó tájékozódás már a táv közben lehetővé te-

FORDULÓJA

szi a tempók arányos beosztását.

A pontos falhozérést az úszó vagy a láb, vagy pedig a karütemmel szabályozza.

A legjobb ütemű a falhozérés akkor, ha az utolsó tempót lábütemmel végzi az úszó. A fal előtti utolsó lábütem olyan siklást biz-

tosít a kinyúlt testnek, hogy az előrenyújtott karok teljes sebességű siklás közben érik el a falat. Az egymástól kb. 10–20 cm-re lévő tenyerek felfelé álló ujjakkal *egyidőben* tapadnak a falra, miközben a vállak megőrzik vízszintes tartásukat (1–4. kép). A fal érintésének pillanatában

a két könyök behajlik, egészen addig, míg a test megfelelő közel nem kerül a falhoz. Ugyanakkor megindul a kinyújtott lábak felhúzása (5–6. kép). Itt jegyzem meg, hogy a könyökök rugózó mozdulata igen fontos része a fordulónak, mert ennek helyes végrehajtása biztosítja az

úszó test lendületének folyamatos továbbvitelét a test megfordulásakor, majd elrugaszkodásakor.

Mikor az úszó a behajlított könyökök által szabályozott maximális falközelségbe ért, a felsőtest, felémelt fejjel, a mellizmok alsó vonaláig kiemelkedik a vízből és erőteljes, gyors

forgómozgást végez egy, a fallal párhuzamos függőleges tengely körül (7—12).

Ezt a mozgássorozatot a behajlított karok indítják meg, amikor kis, lökészerű mozdulattal a fordulás irányába terelik a testet. Ebben a mozgásban részt vesz a fej és a váll is (6—8. kép). Eközben a lábak, a lehető legkevesebb ellenállási felületet nyújtva húzódnak össze egészen addig, míg a test szinte ülő helyzetbe nem kerül, késszen az ellenkező irányú mozgássorozat megindítására. A lábak teljes összehúzódása alatt a két kar két különböző szerepet tölt be. A jobbkar (balfé törtenő forduláznál) arra szolgál, hogy a függőleges tengelye körül megforduló testnek támasztékot nyújtson és annak a faltól való távolságát biztosítsa. A balkar pedig a lapos tenyér

legyezőszerű mozdulatával segíti a forgást (7—12. kép).

Az ellenkező irányú mozgás azzal indul meg, hogy a támasztékot biztosító jobbkez elengedi a falat. Szerepét akkor a balkéz veszi át, amely átmenetileg támasztékot ad a forduló testnek (13—15. kép). Mikor a test forgása közben teljesen háttal kerül a falnak, a fej és a felsőtest a víz alá merül. Ezzel egy időben a talpak, a víz színétől kb. 60 cm-nyire a falra tapadnak (16—18. kép). A lábfejek olyan távolságra (csipőszélességben) helyezkednek el egymástól, amely a legmegfelelőbb a hatásos elrugaszkozáshoz.

A teljesen víz alá merült test felveszi a szabályok által előírt helyzetet (b) pont: „A testnek tökéletesen mellen kell fekiüdni és mindkét vállnak a víz szí-

nével párhuzamosnak kell lennie”) és felkészül az elrugaszzkodásra (19—20. kép).

Az elrugaszzkodás akkor indul meg, amikor a fej, az ellenállás csökkentése céljából a csaknem teljesen kinyújtott karok közé hajlik (21. kép). Közvetlenül az elrugaszkodás megindulása előtt a karok lefelé fordított tenyerekkel az áll vonalában előrenyúlnak és ezzel szabályozzák a kicsúszás síkját (19—21. kép). A jó elrugaszkodás előfeltétele, hogy a két láb egyszerre és egyforma erővel nyomja meg a falat. Az elrugaszkodás mozdulata — a többi úszásmű fordulójához hasonlóan — ne legyen túl gyors és rúgászerű. Legnagyobb hatásfokát a mozdulatelem 30%-ának végrehajtása után érje el. Ezzel egyrészt elősegítjük a biztosabb elrugaszkodást, másrészt pe-

dig biztosítjuk a test egyenletes kicsúszását (22—23).

Kicsúszás közben a test teljesen nyújtott és feszes (24. kép).

Az elrugaszkodás után az úszást kezükkel kezdjük ismét el az úszó, mégpedig abban a pillanatban, mikor a faltól ellökött test sebessége siklás közben lecsökken az úszás sebességére.

Itt jegyzem meg, hogy mindjobban terjed az a szokás, hogy a versenyzők rajt és forduló után hosszabb távolságot úsznak a víz alatt. Ez a kérdés azonban nem tartozik szorosan a forduló technikájának kérdéseihez, csak azért említem itt meg, mert ez a szokás úgyszólván teljesen eltűnteti azt a rövidtávon eddig használt fordulási módot, amelyben a versenyző a fal érintésekor nem vesz lélekzetet.

Rajki Béla

Magyar jégtánc- keringő

A legutóbb az egyik külföldi lapban megjelent új jégtánc-keringőt ismertettük. Jégtánc sportunk fejlettségéről tesz bizonyosságot a magyar keringő, amelyet az elmúlt idény folyamán egyik kiváló jégtáncosunk Parádi József állított össze. A táncot a Nemzetközi Koreolyázó Szövetség kongresszusára is benyújtottuk, amely azt a jégtánc bizottságnak adta át tanulmányozás végett.

A tánc első lépései egészen újszerűek és a szabadonválasztott táncok összeállításánál is jól felhasználhatók.

A tánc folyamán, mint azt később részletesen is ismertetjük, hatszor változik a tánc-helyzet, ami a táncot igen változatosá teszi.

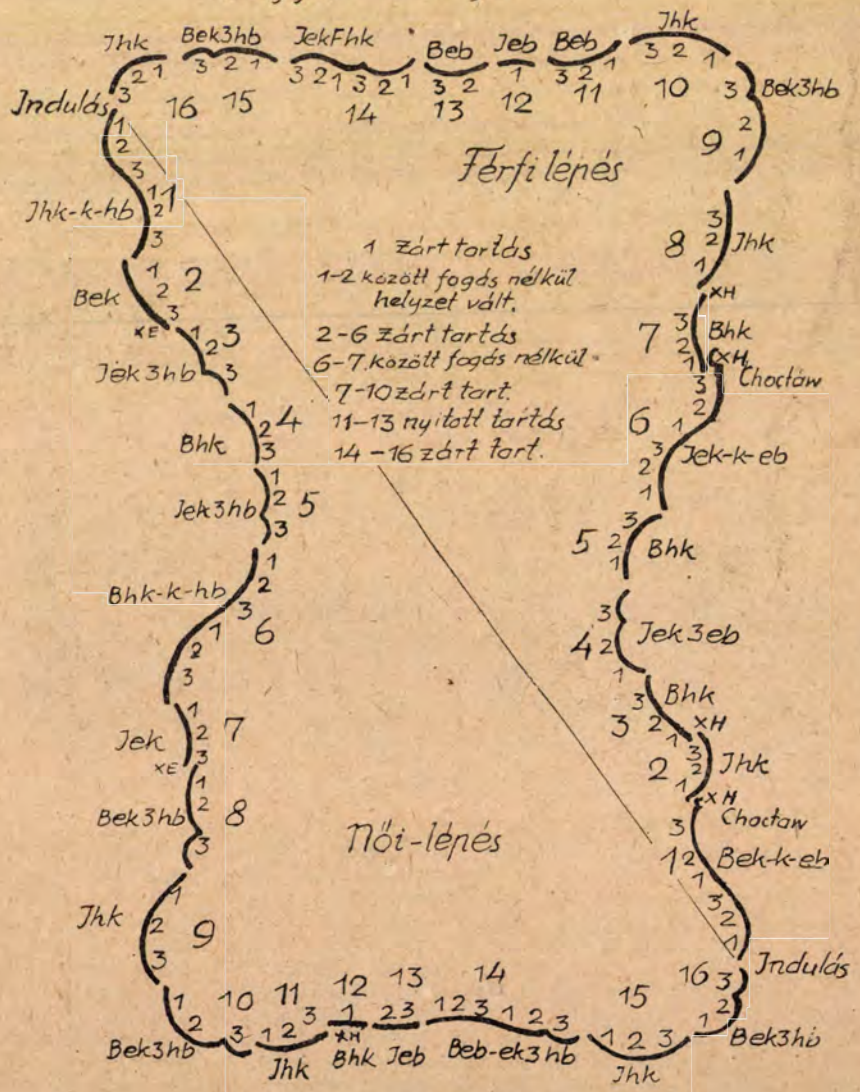
A tánc zenéje: Keringő (¾ ütem).

A zene ütemelőirása 66 ütés percenként.

A tánc leírása:

Az indulás tetszőleges, de legfeljebb 5 lépés lehet.

Magyar-keringő

nemzetközi ESEMÉNYEK

ÖTTUSÁZÓINK ÉS A VILÁGBAJNOKSÁG

Az elmúlt év igen komoly feladatok elé állította öttusázóinkat. Nagy feladataikat győnyörűen, sikerrel teljesítették. Három hazai verseny után szeptemberben a magyar bajnoksággal egybekötött nemzetközi verseny keretében legyőzték a svéd, finn, svájci válogatottat, majd egy hónappal később — októberben — a magyar—szovjet viadalon az egyéni és csapat győzelmet is megszerezték. A verseny október 19-én fejeződött be és a követ-

kező állomás a világbajnokság volt, amelyre december 6—11. között került sor a délamerikai Chilében.

(Általában 4—6 heti versenyszünet szükséges két öttusa verseny között, mert az ötnapos küzdelem annyira igénybe veszi a versenyzők testi és szellemi képességeit, hogy csak így biztosítható az előző verseny fáradalmainak teljes kipihe-nése. A kissé zsúfolt verseny-programm az ilyen mérvű pi-henőt nem tette lehetővé, de

öttusázóink a fokozott követel-ményekkel szemben is megáll-ták helyüket.)

A magyar—szovjet öttusa verseny különösen vívásban és futásban hozott értékes tapasztalatokat. Az egytalálatra menő vívásához elsősorban összpontosító készség és nagy-fokú állóképesség szükséges. Az októberi versenyen egyik sem bizonyult öttusázóink erős ol-dalának, figyelmük sokszor „kihagyott” és állóképességük sem volt egészen rendben. A

Lépés szám	Női lépés	Férfi lépés	Tartam	Tánchelyzet	M e g j e g y z é s
1.	JHK—B kígyóvonal	BEK—B kígyóvonal	6	Zárt	A nő a kígyóvonalnál lengőlábát előbb kisse előrelelenti, majd a 3. ütésre hátra, majd a futóláb mellé hozza és így készül elő a 2. lépésre. A férfi a lengőlábát a nővel egyszerre lengeti a kígyóvonal folyamán. A kígyóvonal végén kis hármassal fordul a 2. lépés JHK ívéhez
2.	BEK	JHK	3	Nyitott Kéztartás nélkül helyzetváltoztatás, utána zárt	A nő abban a pillanatban lép a második lépésre, amikor a férfi fordulás köz-ben egy kicsit megelőzi
3.	JEK 3 HB	BHK	3	Zárt	A nő elől a férfi hátul keresztezve kezdi ezt a lépést
4.	BHK	JEK 3 HB	3	Zárt	
5.	JEK 3 HB	BHK	3	Zárt	
6.	BHK—B kígyóvonal	JEK—B kígyóvonal	6	Zárt	Az 1. lépés szerint
7.	JEK	BHK	3	Nyitott Kéztartás nélkül Helyzetváltoztatás, utána zárt	A 2. lépés szerint. A 3. lépés szerint A 4. lépés szerint
8.	BEK 3 HB	JHK	3	Zárt	
9.	JHK	BEK 3 HB	3	Zárt	
10.	BEK 3 HB	JHK	3	Zárt	
11.	JHK	BEB	3	Foxtrott	
12.	BHK	JEB	3	Foxtrott	A nő hátul keresztezve kezdi a lépést
13.	JEB	BEB	a 13. lépéssel együtt a 12. lépéssel együtt 3 ütés	Foxtrott	
14.	BEB kígyó- vonal K 3 HB	JEKWHK	6 ütés	Zárt	A nő az élváltást a 3. ütésre csinálja, a férfi ugyanekkor csinálja a hasonló fordulást (W). A 3-ast a nő az 5. ütésre végzi
15.	JHK	BEK 3 HB	3 ütés	Zárt	
16.	BEK 3 HB	JHK	3 ütés	Zárt	

A második, illetve hetedik lépés nyitott helyzetváltoztatására különösen ügyelni kell, mert ennek jó kivitele biztosítja a tánc különleges jellegét.

legkomolyabb leckét terep-futásban kapták szovjet ellenfeleiktől. A szovjet öttusázók állóképességükön felül rendkívül gyorsak is, futásuk állandóan és okosan alkalmazkodik a terepadta lehetőségeihez, — minden sík vagy lejtős részen rögtön fokozzák az iramot. Ezeket a tapasztalatokat természetesen már a világbajnokságra való felkészülés során is felhasználták.

Az öttusa világbajnokságra készülő válogatott keretbe a következő versenyzők kaptak meghívást: Benedek Gábor, Szondy István, Tasnády Károly, Turák József, Kovácsi Aladár, Bódy János, Móra László és Ferdinándy Géza. A nyolctagú válogatott keret két-hetes átmeneti pihenő után, november első hetében kezdte meg a közös munkát. Versenyzőink számára komoly nehézséget jelentett, hogy a világbajnokság olyan időpontban kerül megrendezésre, amikor más években már nálunk nincs verseny és most erre az időre kellett elérniük csúcsformájukat.

A felkészülési időszak alatt lövészetben és úszásban minden nap, a többi számban hetenként 3—5 alkalommal edzettek. Lovaglásban minden edzésen 2—2 lovat lovagoltak, a cél az állóképesség megszerzése, a megfelelő iram beidegzése és az ugratásokban még mutatkozó hibák kiküszöbölése volt. Hetenként két alkalommal terepre mentek, a harmadik edzést pedig ugrató-pályán rendezték.

A vívó-edzések során kemény iskolázás és többletálatra menő esőtörté váltogatták egymást. Az ebben az időszakban lebonyolított vívó-csapatbajnokságon az öttusázók is részt vettek és a várakozásnak megfelelően jól szerepeltek. A pisztolyedzéseken a célratartás gyakorlásán felül megrendezett versenyszerű edzések eredményei is biztatóak voltak. Úszásban került sor a legtöbb edzésre. Sokszor megtörtént, hogy a versenyzők túlságosan is sokat úsztak. Futásban általában a gyorsaság fokozása volt a feladat. Ezt szolgálták a terepfutáson felül a pályán tartott edzések, amelyeken 4×200 méteres vágták és 1000 méteres versenyszerű futamok szerepeltek.

Ez volt az általános edzésbeosztás, de akik egyik-másik

versenyszámban gyengébbeknek bizonyultak, abban a számban még erősítették az edzést. Így Kovácsi és Benedek többet úszott, Szondy és Tasnády pedig erősebb futó-edzéseket tartott.

A versenyzők megtalálták a helyes edzésbeosztást, az öttusázás egyik alapfeltételét. Ennek segítségével megoldották a legnehezebb feladatot: egyidőben öt versenyszámban formába lendülni.

Az edzéseken mutatott forma alapján Benedek, Szondy, Tasnády, Turák és Kovácsi került a végleges válogatottba.

A csapat igen jó formában indult útnak, hogy repülőgépen tegye meg a 15000 kilométeres utat a világbajnokság színhelyéig. Ez az utazás nagy nehézséget jelentett a felkészülésben is, mert közvetlenül a verseny előtt egyhetes kiesést okozott, nem is beszélve a várható útifáradalmakról. Az út aztán a vártnál is fásztóbbnak bizonyult és versenyzőink öt napi repülés után igen rossz erőnlétben érkeztek meg Santiagóba, Chile fővárosába. A megérkezés után néhány órával már megtartották az első edzést, mert nyilvánvaló volt, hogy csak az erős munka vezetheti le a verseny kezdetéig hátralévő egy hét alatt az utazás fáradalmait. Ezekben a napokban napi négy edzést tartottak és a világbajnokság megkezdésére legtöbben — a viszonyokhoz mérten — ismét jó formában voltak. Ekkor már azonban újabb nehézség jelentkezett, az úgynevezett „klimategység”. A szokatlan éghajlat állandó álomosságban éreztette hatását. Még hosszabb pihenők és alvások beiktatásával sem tudták kiküszöbölni az állandó álomosságot. Ezt már csak a verseny izgalmi szüntették meg.

Az ötnapos küzdelem, amelyben összesen kilenc nemzet versenyzői vettek részt, nagy gyar sikert hozott: az egyéni világbajnokság első-második helyén magyar versenyző végzett. Csapatban csak egy értelmetlen szabály, illetve annak magyarázata fosztotta meg a világbajnokságtól öttusázóinkat.

A magyar versenyzők az alábbi helyezéseket érték el:

1. Benedek	1	4	8	8	1 22
2. Szondy	15	5	2	6	12 40
3. Tasnády	23	9	23	3	7 65

A számok sorrendben a lovaglásban, vívásban, pisztoly-lövésben, úszásban és futásban elért helyezéseket mutatják. Az utolsó oszlop az összpontszámot jelzi.

Ha versenyszámonként vizsgáljuk az elért eredményeket, akkor a következőket állapíthatjuk meg:

LOVAGLÁSBAN

a magyar versenyzők változó sikerrel szerepeltek. A csapat eredménye közel sem fejezi ki azt a lovaglós tudást, amellyel versenyzőink rendelkeznek. Ebben nagy szerepe volt annak, hogy a versenylovak nem ütötték meg az a mértéket, amely egy világbajnokságon szükséges.

Már az edzésen észrevehető volt, hogy a chilei lovak általában rosszul, de mindenesetre egészen másként iskoláztak, mint a hazai öttusa-lovak. Az ugrásokat nem „hátból”, hanem többnyire iramból teljesítették és az akadály előtti „felvételre” (amikor a lovas az ugrásra készülődve csökkenteni akarja az iramot) rendszerint megálltak. Ezekkel a hibákkal számolni kellett, mert várható volt, hogy a versenylovak sem lesznek másképp iskoláztak.

Az edzések tapasztalatait Benedek hasznosította legjobban a versenyen. A bemelegítéskor lova csak erős hajtásra ugrott és ha rövid szárt adott neki, megállt. A ló hibáit és sajátos iskolázottságát idejében felismerte, alkalmazkodott a lóhoz és ez a taktika sikerre vezetett. Lassabban kezdett és az iramot csak akkor fokozta, amikor már a pálya felén is túljutott. Ugratásokhoz csak annyira vette fel a lovat, amennyire biztonsága érdekében feltétlenül szükséges volt és hagyta a lovat iramból ugrani. Alkalmazkodó technikájával hibátlanul teljesítette a feladatot és kitűnő idővel szerezte meg a győzelmet. Szondy, a legképzettebb magyar öttusa-lovas már közel sem volt ilyen eredményes. Kevésbé engedelmessé lova kétszer is megállt, egy éles kanyarban pedig — talán a túlságosan is gyors iram következtében — leesett a lóról. Szondy tudása nem érvényesült a gyenge képességű lovon, alkalmazkodóbb és biztonságra törekvő lovaglás azon-

ban kétségtelenül eredményesebb volna. A csapat legfiatalabb tagja, Tasnády kapta az egyik legrosszabb lovat. Tasnády, akinek különben leggyengébb száma a lovaglás, nem boldogult a lassú lóval. Az első hat akadályt hibátlanul vette, de a hetediket elkönyelműsködté: ferdén lovagolt az akadályra és a ló megállt. A továbbiakban — nyilván idegességében — több hibát vétett, lova többször kitört vagy megállt, sőt a 19. akadályon bukott is. Tasnády lova csak igen óvatos lovaglás mellett lett volna képes teljesíteni a feladatot. A 13. akadály után kitűzött két, körülbelül másfél méter magas jelzőzászló között nem lovagolt át. Eredményét megóvták, s megsemmisítették és a továbbiakban lényegében már csak „versenyen kívül“ vehetett részt.

VIVAS

Ebben a számban már lényegesen jobb eredményt értek el öttusázóink. Mindhárman óvatosan, úgynevezett „biztonsági“ vívással kezdtek és egymásután fölényesen győzték le ellenfeleiket. A rosszul rendezett párbajtőrvívás — amelyre nagy melegben, szabadtéren került sor — azonban versenyzőinket is kimerítette. Ennek tulajdonítható, hogy időnként — az Egyesült Államok és a svédek ellen — gyengébben szerepeltek. Egy-egy ilyen kihagyás után azonban ismét összeszedték magukat és erősíteni tudtak. Ez megfelelő állóképességüket is bizonyította.

PISZTOLYLÖVÉS

Válogatottaink már az edzések alatt is kiváló, 185—190 körös eredményeket értek el. A harmadik versenynapon először Szondy állt a lőállásba és 190 körös eredményével nemcsak az értékes második helyet szerezte meg, hanem jó idegekről, kiváló lökészségről tett tanúságot. Benedek balszerencséjével küzdött. Pisztolya a bemelegítő lövéskor elromlott. Idegen pisztollyal, próbálövés nélkül elért 182 körös eredménye jó eredménynek számít, bár az idén a Budapest bajnokság kivételével minden versenyen 184 vagy annál több kört lőtt. Tasnádyt, a csapat egyik legjobb pisztolylovóját annyira felizgatták az ismert

óvási és fellebbezési tárgyalások, hogy versenyzői pályafutása alatt első ízben közt hibát is lőtt és 158 körrel utolsó lett.

AZ ŰSZÁS

50 méteres úszodában, aránylag hűvös vízben bonyolították le ezt a számot. Ez a két tényező az eredményeken is megmutatkozott, mert valamennyi versenyző gyengébb eredményt úszott, mint amire képes. Tasnády jó idővel biztos harmadik lett, formáját úszta. Szondy — helytelenül — a szokottnál lassabban kezdett és nem bírta a hajrát. Ezt bizonyította az is, hogy közel 13 másodperccel ért el gyengébb időt legjobb idei eredményénél. Benedek — aki a legjobban megsínylette a szokatlan éghajlatot és ezért formája a világbajnokság alatt fokozatosan romlott — nyolcadik helyen végzett. Időeredménye azonban megfelel úszóképességének.

A TEREPFUTÁS

A futószámra aránylag sima, gyors terepen került sor. Benedek bizonyult a mezőny legjobb futójának, bár egyszer el is tévedt a rosszul kijelölt pályán, s nem is érezte már a legjobban magát. Világbajnoksága már a futás előtt is biztos volt. Tasnády igen jó eredményt ért el, 45 másodpercre közelítette meg Benedeket, ami még sohasem sikerült neki. Szondy az edzések során sokkal jobb formát mutatott, de versenyen közepesen szerepelt, 12. lett. Am még ez a helyezése is elegendő volt arra, hogy az összetett versenyben második legyen.

VERSENYZŐINK AZ ÉV MÉRLEGÉN

A világbajnokságon a magyar csapat a legerősebb összeállításban indult. Az elmúlt években Benedek és Szondy mellett Tasnády mutatta a legálандóbb formát, sőt a hazai versenyeken elért átlaga még Szondy átlagánál is jobb volt. A két kitűnő tartalék kiutazására is szükség volt azonban, mert a hosszú út, a szokatlan éghajlat kellemetlen meglepetéseket is okozhatott volna.

Ha a VB eredményeit, az eseménydús 1953-as év eredményeihez akarjuk hasonlítani, igen jó szolgálatot tesz és többé-

kevésbé pontos képet ad, ha tekintetbe vesszük az év folyamán elért helyezések átlagait.

Benedek	6,2	4,4	5,6	7,6	1,4:25,2
Tasnády	13,4	4,8	3,8	3,4	8,4:33,8
Szondy	9,6	6,8	1,6	5	13:36
Turák	6,6	3,4	11,2	9,6	6:36,8

(A számok a lovaglásban, vívásban, pisztolylovásban, úszásban, futásban és összpontszámokban elért idej átlagokat mutatják. A táblázat a Bp. Honvéd májusi, a Bp. Fákya júliusi versenyein, az augusztusi Budapest-bajnokságon, a szeptemberi nemzetközi versenyen és az októberi magyar-szovjet versenyen elért eredmények alapján készült. Például: Benedek futásban a következő eredményeket érte el: 1, 1, 1, 1, 3. Összesen 7:5 pont = 1,4 átlag.)

Benedek Gábor a világbajnokságon elért 22 ponttal évi átlagánál jobban szerepelt. Ezt a pontkülönbséget a lovaglásban „takarította meg“, ahol győzelmével csak egy pontot szerzett. Tasnády, aki átlagával Szondyt is megelőzte, Chilében már lényegesen gyengébb teljesítményt nyújtott. Kifejezetten gyenge számában, a lovaglásban most utolsó lett, de váratlanul rosszul végzett erősségében, a pisztolylovásban is. Tasnády csak akkor lesz az öttusa csapat biztos tagja, ha a két ideg- és fizikai szám mellett a lovaglásban is feljavul. Mai lovaglós tudása még többször elrontja a többi versenyszámban elért jó eredményét is. Szondy a világbajnokság előtt kitűnő formában volt és ennek köszönhető kiváló második helyezése. Lovaglásban közel hat ponttal végzett rosszabb helyen átlagánál, a többi számban azonban megállta a helyét. Különösen a két idegszámban — a vívásban és a pisztolylovásban — szerepelt jól.

TAPASZTALATOK

A világbajnokság ragyogó kettős magyar sikerrel zárult, de a dicsőségen kívül értékes tapasztalatokat is hozott mind a versenyzők, mind pedig a vezetők és edzők számára.

A siker azt bizonyítja, hogy a felkészülés jó volt, noha annak eredményein még az utazás, a szokatlan éghajlat is rontott. A versenyzők megtalálták a „ritmust“ az egyes

versenyszámok között: az edzések és azok mennyiségének helyes beosztási rendjét, amely az öttusázás egyik alapja. A versenyzőnek mindig figyelembe kell venie, hogy őt *ellentétes* versenyszámban egyidőben készül és egyik sem lehet a másik rovására. Ha valamelyik számban gyengébb — mert kifejezetten gyenge egyetlen számban sem lehet egy jó öttusázó — akkor abban erősebb edzésre van szüksége, de ugyanakkor csökkenteni kell a többi edzések mennyiségét. Különösen áll ez a futásra és az úszásra, amelyek a legnagyobb megterhelést jelentik a szervezet számára.

A másik fontos és értékes tapasztalat, hogy téves és idejétmulta az a felfogás, amely szerint az öttusázónak már 4–5 nappal a verseny megkezdése előtt könnyítenie kell az edzéseken. Ez a „könnyítés“ végeredményben legtöbbször csak egészen könnyű mozgást jelentett. Ha valaki például 5 nappal az öttusa verseny megkezdése előtt hagyja abba az erős futóedzéseket, akkor az utolsó — tehát az ötödik — napon sorrakerülő terepfutás előtt összesen 10 (!) napot hagy ki! Ez pedig mindenképpen csak ront a formán. A versenyző szervezete a felkészülés időszakában erős napi munkára rendezkedik be, tehát a négy-öt napos kiesés nem, hogy hasznos volna, hanem egyenesen káros. A chilei utazás rákényszerítette a csapatot arra, hogy — az eddigiektől eltérően — az utolsó napokat is erős munkával töltsék és ennek nem kis része volt a jó eredményekben. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy az utolsó percreig a legerősebb edzéseket kell tartani, mert az utolsó egy vagy két napon bizonyos könnyítés szükséges, annyi, amennyi több pihenést, így testi feljavulást biztosít az öttusázók számára.

De nem maradhatnak el az edzések a versenyek alatt sem. Az öttusázó számára minden versenyszám erős idegmunkát jelent, de fizikumra — a megelőző edzések alapján — sokkal nagyobb munkát is elbírnak. Eppen ezért szükséges az, hogy még a versenynapok délutánjain is könnyű edzést, főként úszást és futást iktassanak be. Ezzel egyszerre hármas cél érnek el: 1. leveztetik az aznapi

verseny izgalmát, 2. több munkát adnak a szervezetnek, amely már megszokta az erős munkát, 3. felkészülnek a másnapi versenyszámra.

Értékes tapasztalatokat hozott egyik-másik versenyszám

Szondy

is, így elsősorban a lovaglás. Az öttusa lovaglás a sebességet, az akadálykövetelményeket, a távot tekintve félig akadályverseny (steeple), félig ugroverseny (concours). Az öttusalovasnak ezért járatosnak kell lenni az ugratás-technika változataiban és érzékelnie kell az egyes lovak irányában a helyes magatartást a vezetésben és az előrehajtásban. A lovasverseny sikere mindig két té-

nyezőn múlik: a lovason és a lovon. Öttusázóinkat teljesen váratlanul érte, hogy egészen rosszul, illetve másként iskolázott lovakat kaptak. Nem érzékelték a lovak irányában felleendő helyes magatartást, azaz, amikor látták, hogy a kapott lovakat a hazai technikától egészen elütő módon kell lovagolni — Benedek kivételével — nem alkalmazkodtak a lovakhoz. A jövőben tehát még többféle technika elsajátítására van szükség, még nagyobb fokú technikai képzettségre, hogy adott esetben a helyzethez és — ha már nincs más megoldás — a lóhoz is alkalmazkodni tudjanak. A helyzet gyors felismerését és az alkalmazkodást segítené elő az is, ha a jövőben lovas-edző is elkísérné a csapatot, aki a verseny izgalmaitól távol tartva magát, szakértelmével percek alatt magyarázná meg a teendőket a versenyzőnek.

Párbajtőrívásban további javulás mutatkozott, de az edzéseknek még fokozniuk kell a versenyzők állóképességét, hogy végigbírhassák a sokszor idegölő, többórás vívást. Futásban már — Szondy kivételével — a fiatalok is bármely nemzetközi mezőny első harmadában véggezhetnek. Versenyzőink futóképessége elsősorban nehéz terepen érvényesül, könnyű, sima pályán nem elég gyorsak. A jövőben még nagyobb gyorsaság megszerzésére kell törekedniük.

Ebben az évben — ha lehet — még nagyobb feladatok megoldása vár öttusázóinkra. Néhány hónap múlva kezdődő idényükben nemzetközi versenyekre, összesen pedig a Budapesten megrendezésre kerülő világ bajnokságra kell megfelelően felkészülniük. A Helsinkiben, Budapesten és Rocas de Santo Domingóban elért kiváló eredmények nemcsak legjobbjaikat, hanem a válogatott és az utánpótlás keret minden tagját arra kötelezik, hogy a lehető legnagyobb akarással és szorgalommal készüljenek.

A megérdemelt és szükséges aktív pihenés után fokozatosan erősített edzésekkel küszöböljék ki hibáikat, tüntessék el gyenge számaikat, és használják fel mindenben az elmúlt év, elsősorban pedig a világbajnokság értékes tapasztalatait.

Lendvai—Molnár

Sport- versenyek jegyzékadaja

a Sport Lap- és Könyvkiadó Vállalat kezelésében (Budapest VIII, Rákóczi út 57/a)

**Sportjegyek,
sportnyomatványok**

Iskolai testnevelés

Általános iskolai játékok és versenyek havon

Ha egy sötét téli napon, hosszas várakozás után végre lehull a várva várt hó, a pajtások szeme felragyog. Az ilyen időben tartott elméleti órán nagy élénkség uralkodik az osztályban. Nehezen lehet a tanulók mozgás-vágyát, cselekedni vágyását lefékezni, s figyelmüket a tanítás anyagára terelni.

Nagy hiba lenne ilyen időben az általános iskolai tanítás egyetlen gyakorlati óráját — a testnevelési órát — a tanteremben tartani, s a tanulók mozgás-vágyát, szabadba törekvését még ezen az órán is gúzsba kötni.

Mikor a Labanc-utcai általános iskolában tanítottam, az 1951/52-es télen kilenc hétig hó borította a környéket, a budai hegyek alját. Ez alatt a két hónap alatt arra törekedtem, hogy a tanulók sportfelszereléséhez igazodva, a lehető legjobban használjam ki az óra megtartására alkalmas terepet, a hó nyújtotta előnyöket. Ha csak hóvihar nem dühöngött, minden órán kimentem tanulóimmal a tiszta, havas, hegyi levegőre.

Az irányító tanmenetből abban az időszakban teremhiány miatt nem sokat tudtam felhasználni az órák anyagának összeállításához. Arra törekedtem, hogy tanulóimat jól megmozgassam, téli élményekben részesítem s a lehetőséghez mérten megszerettessem velük a téli sportokat. E célok eléréséhez legalkalmasabbnak a sokmozgásos játékok és versenyek mutatkoztak.

Az alábbiakban olyan játékokat írok le, amelyeket akkor és azóta tanítottam. Ezek amellett, hogy az iskolai testnevelés célkitűzéseinek megfelelnek, a tanulók, a pajtások körében is nagy népszerűségnek örvendtek.

Az időjárástól függ, hogy ezek a játékok mikor játszhatók. Ha enyhe az idő, akkor rendszerint a hó ragadós, olvadt, s ekkor a kisebb mozgással járó játékokat, továbbá

a hógolyóval történő játékokat lehet játszani, viszont, amikor nagy a hideg, akkor jól eszik a szán, a sítalp, a koresolya.

I. Játékok hógolyóval (olvadás, ragadós hóban)

1. *Célpadobóverseny.* Csapatonként 6—10 tanulóval játszható. Életkornak megfelelően 10—20 m távolságra céltáblát jelölünk ki a terepnek megfelelően függőlegesen (pl. vasúti töltés oldala stb.) vagy vízszintesen (LMHK). Ez a céltábla egy másfél méter oldalú négyzet legyen, amelyet salakkal vagy homokkal jelölünk ki a hóban. Csapatokon belül győztes az a tanuló, aki meghatározott számú dobásból a legtöbb találatot éri el a maga által gyártott hógolyókkal.

Változat: Csapatverseny. Az egyes csapatok versenyeznek egymással s győz az a csapat, amely több találatot ér el. Ez legcélszerűbben az ú. n. „forgószínpad”-szerű gyakorlással bonyolítható le, midőn a „forgószínpad” egyik állomása a célpadobóverseny.

2. *Piros-kék.* A tanulók létszáma 20—50. A közismert „fekete-fehér” játékhoz hasonló, igen kedvelt játék. A tanulókat két egyenlő létszámú csoportban, egysoros vonalban állítjuk fel egymással szemben, egymástól 5—8 m távolságban. Az egyik sor a pirosak, a másik a kék tábora. Minden tanuló egy (esetleg két) darab hógolyót gyúr, és azokat a kezében tartja. A játékvezető a két sor közt középen feldob egy kemény lapot, amelynek egyik oldala piros, a másik kék. Ha a feldobott kardon piros oldalával felfelé esik a hóra, akkor a pirosak tüzelnek álló helyből a kékekre, akik viszont megfordulnak, s futásnak erednek. Akit a játéktér szélének elérése előtt (a felállási vonaltól számított 20—25 m) eltalálnak, az fogoly lesz. Győztes az a csapat, amely bizonyos idő elteltével több foglyot tud magának szerezni.

A feldobott korongot pótolhatja a tanár hangos jeladása

is: — „kék” — „piros”. Ez esetben még igazságosabban lehet a játékot játszani, mivel a vezető ügyel arra, hogy kb. ugyanannyiszor kiáltson be „kéket”, mint „pirosat”.

Változatok: A) A hógolyót mindenki a lába elé teszi és csak a jel megadása után nyúlhat érte.

B) Mint a „fekete-fehér” játéknál, — különböző kiindulási helyzetből történik a tüzelés. Pl. háttal egymásnak állnak, guggolnak stb., mielőtt a jel elhangzik.

3. *Galamblovészét hógolyóval.* A tanulók létszáma 20—50. A játékosokat két csoportba osztjuk. Az egyik csoport hógolyót gyúr, és egy vonal mögött helyezkedik el a sorban. A másik csoport — a „galambok” — ezzel párhuzamosan (10—15 m-re) húzott vonal mentén egyenként futnak végig. A hógolyós csapat első embere a galambok futóvonalának bizonyos meghatározott részén végigfutó első galambot igyekszik eltalálni két hógolyóval. Ezután a második „galambra” stb. Ha mindenki lőtt már a vadászok közül, akkor szerepcsere. Győztes az a csapat, amely több galambot lőtt le (1. ábra).

4. *Kiszorító-játék hólabdával.* A tanulók létszáma 20—50. 80—100 m-es pálya (rét) közepén két csoportban, egymástól 25 m-re helyezkednek el a tanulók. A játékvezető jelére a két tábor tüzelni kezd egymásra, és az egyik csapat igyekszik a másikat az alapvonalon túlra kiszorítani. Ha ez sikerül, 1:0 a kiszorító csapat javára, és középen újra kezdenek. Birkózás, mosdatás és 5 m-nél közelebbi dobás az ellenfélre tilos, s a tilalom ellen vétő csapat kárára kell egy pontot írni. Győz az a csapat, amely a rendelkezésünkre álló idő alatt többször szorította ki a másikat. Igen erőteljes hatású játék, amely a pajtásokat percek alatt alaposan megmozgatja.

5. *Távpadobóverseny hógolyóval.* Csapatonként 6—10 pajtás

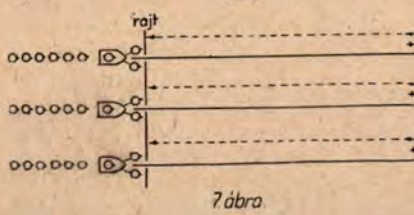
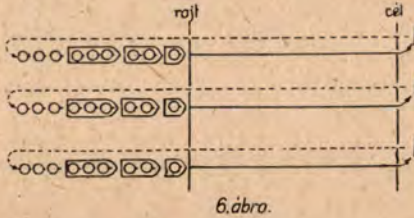
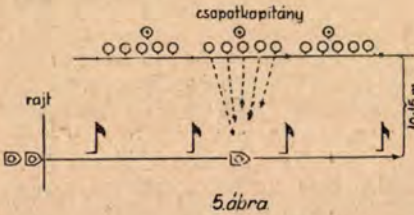
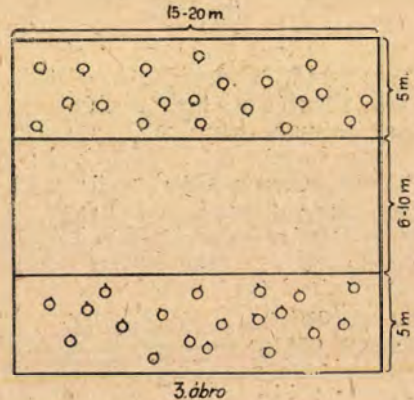
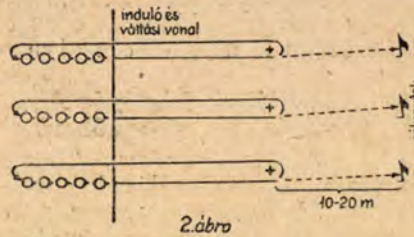
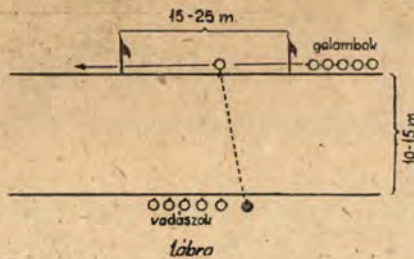
vehet részt a játékban. Egy vonal mögött helyezkednek el a tanulók. Nekifutással egyenként dobnak, s a csapatkapitány megjelöli a legnagyobb dobásokat. (Gránátdobás mozdulatával dobják el a hógolyót.) Győz az a pajtás, aki a maga által gyártott hólabdákkal (3–5 db.) a legnagyobbat dobja. A csapatkapitány ágakkal, botokkal jelöli meg kinek-kinek legnagyobb dobását.

Csapatverseny formájában is játszható („forgószínpad” foglalkoztatásnál), amidőn a csapat közepes tagjának az eredménye dönti el a csapatok közötti verseny sorsát (pl. 9 tagú csapatban az ötödik legnagyobbat dobó pajtásé).

6. Harc a zászlóért. A tanulók létszáma 20–50. A játékosokat két egyforma képeségű csapatra osztjuk: védőkre és támadókra. A védők csapatkapitánya egy arra alkalmas helyre (domb, magaslat, töltés teteje stb.) tűzi ki azt a zászlót, amit meg akar védeni katonáival. A zászlót szükség esetén botra kötött színes sál helyettesítheti. E körül helyezkednek el a védők, 1, 2 vagy 3 védelmi sávban. A támadók előre kitervelt támadási terv alapján igyekeznek megközelíteni a „várat” és a zászlót elrabolni. Miután a két csapat elegendő hógolyót gyűrt magának, jelre megindul a támadás, a harc. A játékvezető méri, hogy a zászlót mennyi idő alatt rabolták el a támadók. Győztes az a csapat, amely rövidebb idő alatt foglalja el a várat, illetve amely tovább tudja tartani a zászlót. (Szerepesrével.) Mosdatás, birkózás, közeli lövés itt sincs megengedve.

Változat: akit eltaláltak, az kiáll a játékból („elesett”).

7. Célbadobó váltóverseny. A tanulók létszáma 20–50. A 2–4 csapatra osztott tanulók egy indulási vonal mögött oszlop-sorban ugyanúgy állnak fel, mint a közismert váltóversenyekre szokás. Ugyanígy jelöljük meg a fordulóhelyet is, ahol az egyes váltó tagjai visszafordulnak majd. Ettől a fordulótól 10–20 méterre egy-egy céltáblát jelölünk meg minden csapattal szemben. — (2 x 5 m-es LMHK gödör, főtörzs, botra akasztott nyakendő stb.) A staféta tagjai futás közben céloznak és tüzelnek erre a célra a magukkal vitt

hólabdával. Ha az első dobásra találtak, akkor továbbfutnak, ha nem találtak célba, akkor a fordulóban addig gyürnek hógolyót és addig dobnak, míg a célt egyszer el nem találták. Győztes az a csapat, amely rövidebb idő alatt áll szokás szerint „vigyázz”-ban, jelezvén, hogy teljesítette a feladatot. (2. ábra.)

8. Járőrverseny. Egyszerre 2–4 tagú járőrök futnak minden csapatból s ez esetben a járőr utolsó tagja váltja a csapat második járőrének első tagját. Ez esetben a járőr valamennyi tagjának kell egy-egy találatot elérnie.

9. „Lődd ki!” A tanulók létszáma 20–50. A pajtások két egyforma létszámú csoportban helyezkednek el 6–10 m-re egymástól egy-egy vonal mögött. E vonalak mögött 5–5 m-re egy-egy párhuzamos vonalat húzunk. Ez a csapatok tartózkodási területének hátsó határát jelöli. A csapatok elszórtan helyezkednek el a saját területükön, és hógolyókat gyürnek. Jelre felváltva tüzelnek az ellenfélre 10–10 másodpercig. A tűz alá fogott csapat tagjai a mozgási területükön belül szabadon elugrálnak a lövés elől. Akit eltalálnak, az kiáll a játékból („halott”). Győz az a csapat, amely 5–10 időegység alatt több pajtást lő ki. (3. ábra.)

II. Játékok szánkóval

Ha megfelelő lejtő áll rendelkezésre, akkor kétségtelen, hogy a legnépszerűbb téli sportot, a szánkózást kell bevinni a tanításba az általános iskolákban. Egy kis leleményességgel sokfajta szánkóversenyt találhat ki a tanár, a rendelkezésére álló szánkók számától és a tereptől függően. Ha kevés szánkó áll rendelkezésre, akkor csapatfoglalkoztatás keretében oldjuk meg a tanítást, amikor minden pajtás megfelelő időn át élvezheti a szánkózás gyönyöreit.

10. Gyorsasági versenyek. Rendezhetjük egy-, két-, háromlétes szánkó részére. Ha enyhe a lejtő „szkeleton verseny” is rendezhetünk (a pajtások hasálnak a szánkón). A gyorsasági verseny győztese az a tanuló, aki a legrövidebb idő alatt ér célba. A rajtot és a célt jelöljük ki mindig jól látha-

tóan, lehetőleg színes (piros) jelzéssel. A versenyt lebonyolít-hatjuk egyszerre indítással, elődöntők, középdöntők és döntő futamokkal. Így dől el az, hogy ki „a nap leggyorsabb szán-kósa“.

11. Távolsági versenyek. Itt az a szánkózó lesz a győztes, aki a lejtő aljában a legtávolab-bi fut ki anélkül, hogy siklás köz-ben lökné magát. A legjobb eredményhez tüzzük ki a színes zászlót, jelezvén a „rekord“ helyét.

A gyorsasági és a távolsági versenyeket is lebonyolíthatjuk csapatverseny formájában. Itt a helyezési számok összege dönti el, hogy melyik csapat lesz a győztes.

12. Célszánkázás. A lejtő irányában, nagyjából az esésvo-nalban könnyen felszedhető tárgyakat helyezünk el a ha-von. (Leszúrt galyak, sapka, kendő stb.) Ez a verseny idő-futamokkal bonyolítható le, amikor is az a szánkózó győz, aki a meghatározott számú tárgy felszedése és célbavivése közben a legrövidebb időt fu-totta. Ügyeljünk arra, hogy fel-mentett tanulók segítségével ugyanarra a helyre kerüljenek mindig a felszedendő tárgyak. Az időt ilyenkor a tanár mérje órával.

Változat: galyakat tüzzük le a menetiránytól eltérően cik-cak alakban. Ilyenkor a szánt kormányozni kell a megfelelő irányban a lejtőn. A cél az, hogy menetközben kiüssék helyéről a botokat. Itt is az a győztes, aki a feladatot a leg-rövidebb idő alatt oldotta meg. Ha egy szán kihagyja a köte-lező akadályokat, akkor annak menetidejéhez büntetómásod-perceket adunk hozzá a fu-tam idejéhez viszonyítva (5—10 másodpercet.) — (4. ábra.)

13. Szánkóvadászat. Csapaton-ként 6—10 tanuló. Ha csak 3—4 db. szánkó áll rendelkezé-sünkre, akkor a lejtőt, amelyen a szánkók végigsiklanak, fel-osztjuk 3, 4 egyenlő részre jól látható ágakkal, rudakkal. Min-den lejtőszakaszt elfoglal egy-egy csapat. A szánkók, amikre az osztály vadászik, végigsik-lanak ugyanazon az úton. A csapatok saját tűzterületükön belül hógolyóval 10—15 m tá-volságról tüzelnek, a csapatka-pitány „tűz!“ vezényszavára. Minden futam után megállá-pítjuk, hogy melyik csapat ért

el több találatot a saját terüle-tén belül (5. ábra).

14. Szánkóváltóverseny. Csa-patonként 10—20 tanuló. A rendelkezésünkre álló száno-kat két-három csapat közt egyenlően osztjuk szét. A csa-patok egymás mellett a lejtő tetején, egy-egy csapat tagjai pedig egymás mögött oszlop-sorban helyezkednek el. Csapa-ton belül úgy állítsuk össze az indulókat, hogy egymás mellé az együlékes, kétszemélyes stb. szánok kerüljenek. (Pl. minden csapat első indulója együlékes szánkó legyen.) Az indító jelé-re a csapatok első tagjai egy-szerre indulnak lefelé a lejtőn versenyezve egymással, hogy ki ér előbb a célba. (A cél két darab sorbatűzött ággal alkotott 10 méter széles „kapu.“) Ahogy a szánok leérnek, az odakészített zászlóval (szükség esetén botra erősített színes sál-lal, kendővel stb.) intenek a csapatuk második szánkózájá-nak, hogy indulhatnak. Ha a második is célbaért, akkor az int a harmadik szánkósnak stb. Győz az a csapat, amely-nek utolsó tagja (szánja) előbb ért célba. Ha nincs elegendő szánunk, akkor beosztjuk a pajtásokat a szánok mögé állva egyenlő létszámban, s akkor a szánok a verseny lefutása után azonnal felszaladnak a lejtő tetejére, hogy míg a csapat utolsó szánja elindul, addig a csapat első szánja ott legyen már új utasa számára, aki to-vább versenyez (6. ábra).

15. Lovasszánkóversenyek. Sokkal nehezebb a feladatunk, ha nem áll rendelkezésünkre lejtő. Ez esetben a rendelkezé-sünkre álló szánkók számától függően 2—4 csapatra osztjuk fel a pajtásokat. A csapatok az indulási vonal mögött oszlop-sorban helyezkednek el egy-mástól kellő távolságra, épúgy, mint a közismert oda-vissza fu-tással történő futóversenyeken. Ha pl. csak 4 szán áll rendelkezésünkre, akkor minden csa-pat 1—1 szánt kap. Az induló-vonal mögött felkészülnek a „lovak“ és az „utasok“ (a szán-kót húzó és az azon ülő pajtá-sok) és az indító jelére egy-szerre indulnak el. Megkerülik a kitűzött botot, fát stb., visz-szatérnek az indulási vonal mögé, s váltanak. Váltáskor a soron következő pajtások veszik át a „ló“, illetve „utas“ szere-pét. Győz az a csapat, amely

az utolsó számmal előbb ér cél-ba. A két lovassal és egy utas-sal történő fogatok a legalkal-masabbak (a), mert nem jelen-tenek megerőltetést a pajtások számára. Ha azonban jó a hó (csúszós) és beosztás szerint erősebb pajtások húzzák a könnyebbeket, akkor egy lóval is játszható a verseny. Ügyelni kell arra, hogy mindig fel-váltva fussanak a pajtások mint lovak és szerepeljenek mint utasok (7. ábra).

Változatok: Hatásosabb a verseny, ha két utast húznak ketten (b).

Egyensúlygyakorlatnak ve-hető be az óra anyagába az az utazás, mikor az utas guggol (c), térdel (d), vagy áll (e), eset-leg féllábon egyensúlyoz a táv lefutása közben (rövidebb táv!). Érdekessé és változatosabbá te-hetjük ezeket a lovasversenye-ket azáltal is, hogy a terepen megfelelően különböző akadá-lyokat tüzzük ki (fák, botok, gödrök stb. megkerülésével).

Egyéni lovasszánversenyeket is rendezhetünk, de ez esetben hosszabb terepen bonyolítsuk le a versenyt, hogy kialakul-jon a különbség a fogatok közt.

Végül mindezeket a lovas-szánversenyeket rendezhetjük úgy is, hogy nem húzzák a lo-vak a szánt, hanem tolják (f).

III. Sí- és korcsolyaversenyek

A sí- és korcsolyaversenyek-ről és játékokról csak röviden emlékezem meg, mivel ezek úgyszólván eléggé ismert és hasz-nálatos foglalkozások.

Sízés a testnevelési órán.

Ha lejtős helyen tudunk órát tartani, akkor a pajtások fel-szereléséhez mérten kell fog-lalkozni a sízés oktatásával. A felszereléseket természetesen idejében be kell szerezni, elő kell készíteni a téli idényre és a pajtásokat ebben a munká-jukban irányítani, segíteni kell.

Ha kevés síléc áll rendelkezésre, akkor csapatfoglalkozta-tás keretében kell a síoktatás-sal foglalkozni. Ilyenkor nem váltják a sífelszerelést a paj-tások, mert erre mód nincs, hanem a közös bemelegítés után egyik csapat sízik, a má-sik szánkázik. Akinek esetleg korcsolyája van, az korcsolyá-zik. Természetesen mindig meghatározott foglalkozási anyagot veszünk elő. Ezeket a

gyakorlásokat a legügyesebb szízó, korecsolyázó vezeti, miközben a tanár tanácsal szolgál.

Általános iskolás korban még nem lehet meghatározni, hogy mit tanítsunk a szízes nagy gyakorlattárból. Ez függ a lejtőtől, a hótól, a felszerelésektől, a tanulók tudásától stb. Általában gyakoroltassuk az egyenes sikhást, s annak biztonságát fokozzuk különböző játékos versengéssel egybekötött gyakorlással (pl. egyenes sikhás fél-lábon, tárgyak felszedése, kapukon át-bújás stb.). Rendezhetünk gyorsasági versenyeket, kis hősánccon taníthatjuk a sígrás alap-elemeit is, és végül az ívelé-
sekből a terpesztett ívelést.

Ha vízszintes terep áll csak rendelkezésünkre és a pajtások esetleg mégis rendelkeznek sífelszereléssel, akkor az általános iskola 7. és 8. osztályában oktathatjuk a sífutás technikáját, lépéseit is és rendezhetünk egészen rövid távon sífutó és staféta-versenyeket is.

Korecsolyázás a testnevelési órán.

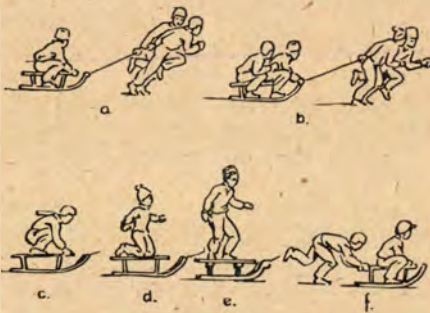
Ha arra alkalmas jég, vagy jegessé fagyott hó áll rendelkezésünkre, akkor ki kell használni az adott lehetőségeket, s a korecsolyával rendelkező pajtásokat jégen kell foglalkoztatni. Sikszágon igen gyakran van tó, pocsolya az iskolához közel, ahol az ilyen órákat meg tudjuk tartani.

16. Fogócskázás korecsolyával. Az egész osztályt a legrövidebb idő alatt meg tudjuk erősen mozgatni a fogócskajáték különböző fajtáival. A játék szabályai ugyanazok, mint a közismert fogócskajátéké.

17. „Kori-foci”. Igen népszerű játék általános iskolásoknál. Ha van annyi helyünk és két csapatra elég korecsolyás pajtásunk, akkor két kapura játszanak a pajtások. A kapu nagysága 3 m (két kő vagy leszúrt bot). A játékosok egy jégkoronghoz hasonló fadarabot korecsolyával továbbítanak labdarúgó szabályok szerint. Igyekeznék a szert az ellenfél kapujába juttatni. A játékidő a rendelkezésünkre álló időtől függ. Partdobás helyett berúgást kell végeztetni. A labdarúgásban megengedett testtel való játék itt tilos, s aki a legkisebb durvaságot elköveti, az ellen ítélnék „11-est”, azaz a

pálya nagyságától függően 6–8 m-es büntetőrúgást.

18. Korecsolyaversenyek. Az egész osztály részt vesz ezeken a versenyeken, amelyek rövidebb és hosszabb távon történhetnek. A pályát a rendelkezésünkre álló terület (utca, pálya stb.) alakjához mérten zászlókkal tűzzük ki pontosan. Az egyéni versenyeket rendezzük elődöntő, közép- és döntő rendszer szerint. Így megállapíthatjuk, hogy az „óra leggyorsabb korecsolyása” kitün-

tetést melyik tanuló érdemli meg.

Ezeket a versenyeket rendezhetjük különböző irányváltoztatásokkal, akadályokkal nehezítve, előre és hátrafelé futással stb.

19. Staféta-versenyek. Rendezhetjük 2–4 csapat részére különböző változatokkal épűgy, mint a közismert váltóversenyeket. (Átfutással, oda-vissza futással, tárgyak megkerülésével, hátrafelé korecsolyázva, fél-lábon futással, fordulatokkal, megállásokkal egybekötve stb.)

Hogy testnevelési órán mikor mit játszassunk, azt a tanár leleményességétől, találékonyságától függ. Igen nagy körültekintést igényel az ilyen óra jól kihasználása, de lelkiismeretes, odaadó munkával s különös gondos felkészüléssel és tervszerűséggel, továbbá a tanulók egyéni felszereléseinek kihasználásával változatossá tudjuk tenni az órát. Ezekhez a játékokhoz hasonlóan mindenki kitalálhat a helyi viszonyoknak megfelelően vidám játékokat és versenyeket. Ezekkel a testnevelési órát télen a szabadban jól kitöltheti s a friss, téli, tiszta levegőn az általános iskolás tanulók nevelését a játékokon és versenyeken keresztül a legeredményesebben elősegíti.

Mayer Miklós
testnevelő tanár

Természetjárás

Ismét az ifjúsági természetjárás kérdéseiről

A Sport és Testnevelés decemberi számának hasábjain Peredi János bőven tárgyalta a természetjárás szerepét a nevelés terén. E kérdéshez ebben a cikkben nem óhajtok hozzáfűzni semmit. Csak a szervezési részével akarok most részletesebben foglalkozni.

A természetjárás megkedveltetését, megismertetését már a legfiatalabb korban meg lehet kezdeni. A kis óvodásokat gyakran viszik ki sétálni a legközelebbi parkba, ahol önfeledten játszadoznak a napsugaras, zöld környezetben a picinyek. De az általános iskola minden osztálya valamilyen tantárgy, vagy az úttörő foglalkozás keretében kapcsolatban áll a természettel. Működik itt ifjú turistakör is és a karácsonyra megjelent játékok között természetjáró társasjáték is van. Az öt kis könyvből álló sorozatból az egyik a természetjárás kérdéseivel foglalkozik.

Az általános iskolával azonban nem fejeződik be az iskolai munka. A fiatalság zöme továbbtanul középiskolában, technikumban, MTH iskolában stb. Úttörőkből DISZ-esek lesznek a fiatalok.

Kezdjük a kérdést a középiskolákon. A középiskolai „Rendtartás” — amelyik az iskola munkavezérfonala — 73. paragrafusának 4. pontja kimondja, hogy a tereptan és harci játékok gyakorlati elsajátítása érdekében egésznapos kirándulást kell szervezni, amely összeköthető egyéb szaktárgyi kirándulással is. Évenként legalább öt ilyen jellegű kirándulást kell szervezni.

A valóság azonban a legszomorúbb képet mutatja. Az említett rendeletet az iskolák — igen csekély kivételtől eltekintve — egyáltalán nem hajtják végre. A testnevelési tanárok a legutóbbi időben a főiskolán már foglalkoznak ezzel a kérdéssel, de a földrajzszakos tanárokkal az OM még csak ott tart, hogy nyári időben a taná-

Naplemente a Csóványoson

Részlet a Börzsönyben. Rózsapatak völgye

rok részére rendez országlátó kirándulásokat. Ezeknek az utaknak nemesak az a célja, hogy a tanár lásson, tanuljon, hanem az is, hogy visszamenve az iskolába, hasonló nagyléleketű és élménydús utakat rendezzen.

A Veszprém megyei TSB mellett működő természetjáró társadalmi szövetség adott be a megyei oktatási osztályhoz egy ezzel a kérdéssel foglalkozó beadványt ez év júliusában. Az Oktatási Osztály az ötletet októberben elbírálta (200.— Ft jutalommal) és mint országos jelentőségűt felterjesztette az OM-be. Az OM-ben december közepére az ügyben csak annyi történt, hogy egy előadóhoz kiadták. Pedig ez a kérdés — másfél millió tanuló szervezett országlátásának ügye — megérdemelne egy előadót. E beadvány lényege az, hogy a természetjáró versenyek tapasztalata alapján, — de a környék és az oktatás — nevelés kérdésének figyelembevételével Veszprém megye kísérletezze ki a terepgyakorlatok iskolákban legjobban használható módját és ezt — sajtó útján is — tegye közkincsé. A kiadott rendelkezéshez ezzel elkészülne a végrehajtási utasítás is, amelyik azután lehetőséget adna a végrehajtás megköveteléséhez.

Október közepén újabb beadványt intéztünk a megyei Oktatási Osztályhoz, amelyben a nyár folyamán az OM közlön-

ben megjelent — a tanéveleji feladatokkal foglalkozó — rendelet világosabb magyarázatát kértük az iskolákban szervezhető ifjú turista szakkörökkel kapcsolataiban. Kértük, hogy a középiskolákban is engedélyezzenek ifjú turista szakköröket. E beadványunkra mind a mai napig nem kaptunk választ.

A természetjáró társadalmi szövetség 1953., de különösen 1954. évi munkatervében fontos helyet foglal el az ifjúság megszervezésének kérdése. Az 1953. évben Veszprém városában — valamennyi középiskola bevonásával — több, mint száz fővel (3-as csapatverseny) ifjúsági versenyt rendeztünk és az idén már megyei ifjúsági bajnokságot is terveztünk. Ehhez azonban az is szükséges, hogy az OM engedélyezze a versenyek kiírását.

Az OTSB novemberben az ifjúsági természetjárás kérdésének megbeszélésére ankétot hívott össze. A meghívók vidékre az utolsó napokon érkeztek, úgyhogy felutazni nem tudtunk. Reklamációnkra azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a meghívó küldése csak tájékoztató jellegű volt. Valamennyiünk szerint ilyen ankétok rendezésére szükség van az e kérdéssel foglalkozó — nem nagy számú — természetjáró bevonásával.

Feladatunk azonban nemcsak a szűk környék, a terepgyakorlatok helyes megszervezése és

lebonyolítása, hanem nagy élményt és sok tudást adó országlátó utak szervezése is. Itt is igen sok olyan szervezeti kérdés van, amelyet a legsürgősebben meg kell oldani. Ilyen például az utazási kedvezmény. Az iskolák kaphatnak utazási kedvezményt különkicsira 33%, amit nagy általában a menetjegyirodák számfejtének is. Szükséges lenne azonban a korábbi szabály visszaállítása, amely szerint az iskolák — megfelelő igazolással 50% kedvezményt közvetlenül az állomáson megkapják. A kedvezmény megadása a nagyléleketű utak szervezésének legfontosabb feltétele.

Szervezeti kérdés az étellezés és a szállás biztosítása is. Megfelelő mennyiségű turistaszálló nem áll rendelkezésre — vagy esetleg az árak magasak. A diákokthoz igénybevétele volna a legegyszerűbb. Ezek a tanítás befejezésével — esetleges tanfolyamok kivételével — üresen állanak. El is kezdődik a levelezés, de nem sok eredménnyel. Részben azért nem, mert nem tudjuk, hogy kinek kell írni, részben azért, mert a címzettek egyáltalában nem válaszolnak.

Tárgyaltunk e kérdésben a Turistaházakat Kezelő Vállalattal és az OM-el is, hogy a két szervezet kössön egymással megállapodást. Sajnos azonban megállapodás nem jött létre.

Borsi Lőrinc
Veszprém

Kritika és bibliográfia

Könyvkiadásunk három esztendő tükrében

Szocializmust építő társadalomunk rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít a könyvkiadásnak. Ez a felismerés államrendünk lényegéből és tartalmából fakad. Szocializmust építeni megfelelő könyvek segítségével nélkül nem lehet. A marxizmus-leninizmus klasszikusaitól kezdve a szakmai irodalom termékeiig a könyv ma már dolgozó népünk szocialista szellemű nevelésének igen fontos eszközévé vált.

Sportmozgalmunk területén sem kisebb jelentőségű kérdés a könyvkiadás. A felszabadulás előtt érdemleges sportirodalom nálunk úgyszólván nem is volt. Szórványosan jelentek meg ugyan sporttárgyú könyvek, ezek egyrészt lelkes, vagy még inkább jó üzleti szímatú egyének, vagy az illető sportág szövetsége, vagy a magánkézben lévő kiadóvállalatok jelentették meg. Ezek a kiadóvállalatok pedig csak akkor vállalták el egy-egy sportkönyv kiadását, ha búsás hasznot reméltek belőle. E csekélyszámú sporttárgyú könyv kiadásában természetesen a nyereszke-dési vágy volt az elsődleges szempont, nem pedig a sportolók nevelése, sem a szakmai ismeretek bővítése, sem a tömegek sportolására irányuló agitáció és propaganda, sem pedig az egyes sportágak szükséglete.

A felszabadulással a magyar könyvkiadás is hozzájutott a szabadság éltető levegőjéhez. Lényegesen nagyobb számban és új tartalommal jelentek meg a sporttárgyú könyvek és broszúrák (füzetek) is. Már a felszabadulás első éveiben éledni kezdett az újszellemű és tartalmú sportszakirodalom. 1946-ban jelent meg a „Talajtorna a testnevelési órán” című könyv a Stephaneum Nyomda kiadásában és „A labdarúgás edzése” című könyv a Hungária Nyomda kiadásában. Az 1947. év számottevő termékei közül megemlíthetjük „Az ökölvívó edzése” című könyvet (Stephaneum kiadás), a „Sipedagógia”

című könyvet (Stephaneum kiadás), és a Nova Irodalmi Intézet Népszerű Sportkönyvtársorozatának első füzetét: *Atletika, Asztalitenisz és Birkózás*; ezekkel meg is szűnt a vállalkozás.

Az 1948. esztendőben az Országos Sport Hivatal megalakulásával már nagyobb szervezetség mutatkozott a sportkönyvek kiadása területén is. Ekkor indult meg az OSH Sportkönyvtár-sorozata, amelynek keretében csaknem valamennyi sportágban jelentek meg rövidebb lélekzetű szakkönyvek. Sőt sportoktatási (ügynevezett SOKI) broszúrákat is adtunk ki az atletika, úszás, torna, labdarúgás és röplabdázás sportágakban. Ezek kiadása már átnyult a következő évre is. Tekintettel az olimpiai esztendőre, több olimpiai jellegű kiadvány is napvilágot látott.

1949-ben az MHK bevezetésével megjelentettük az „MHK-vezetőfontal”-at s több, az MHK-mozgalom (akkor ez volt a jellege) támogatását célzó füzetet. A szovjet sportirodalom magyar nyelven való terjesztése Arkagyev: „A futballjáték taktikája” (Népszava Könyvkiadó Vállalat kiadása), Krjaeszkó: „Hogyan sportolnak a Szovjetunióban” (Új Magyar Könyvkiadó Vállalat), Ozolin: „Az erő és állóképesség titka” (Új Magyar Könyvkiadó Vállalat kiadása), Kotov—Judovics: „A szovjet sakkiskola” (Athenaeum Könyvkiadó Vállalat kiadása), Szergejev: „Gyorsabban, magasabbra, messzebb” (Új Magyar Könyvkiadó Vállalat kiadása), Cetlin: „Kosárlabda” (MSZT Könyvkiadó Vállalat kiadása), és Potasnyik: „Röplabda” (MSZT Könyvkiadó Vállalat kiadása) című könyvekkel kezdődött. E könyvek kiadásának egy része 1950-re esik, amikor már a magyar szerzők tollából is egyre számosabb kiadvány jelent meg. Az eddigi időszak szakirodalmi azonban különösen minőség tekintetében még

korántsem volt kielégítő. Ezen a téren a szovjet szakirodalom világító fáklyaként mutatta az utat, s adott igen komoly segítséget a magyar testnevelési és sportmozgalom problémáinak megoldásához.

A magyar sportkönyvkiadásban döntő fordulatot jelentett az 1951. esztendő. Ennek az évről a kezdetén kormányzatunk intézkedése folytán az OTSB megalakulásával, vagyis a magyar testnevelési és sportmozgalom átszervezésével egyidejűen önálló sportlap- és könyvkiadóvállalat létesült, amely megteremtette a szervezett és tervszerű sportkönyvkiadás előfeltételét.

A kiadóvállalat, természetesen, sok kezdeti nehézséggel küzdött. Ez érthető is, hiszen úttörő munkát végzett. Eleddig még sohasem állott elő olyan széleskörű és nagyszabású feladat, hogy egy önálló kiadóvállalat munkáját a magyar testnevelési és sportmozgalom szocialista átépítését alátámasztó, megfelelő tartalommal töltsük ki. Új csapáson kellett haladnunk. Egyedüli segítségünk a szovjet sportkönyvkiadás iránymutatása volt. Bár a jó szakembereknek bővében voltunk, ugyanakkor a jó szakíróknak híjával kellett számolnunk. Bebizonyosodott, hogy aki kiváló szakember, még nem biztos, hogy egyben kiváló szakíró is. Különösen — sajnos, annakidején ezt kellett megállapítanunk: — a sport területén nem az! A nehézséget fokozta még a sportkönyvkiadó vállalat lektorátusának szakmai szempontból gyenge összetétele és színvonala is. Hiszen ott állott a lektorátus előtt a fontos, elsődleges feladat: az írókáderek felkutatása, nevelése. S hogyan tudta volna betölteni ez irányú feladatát, amikor maga sem állott a szakmai tudás magaslatán, s nem rendelkezett kellő ismerettel, tájékozottsággal. Ezek az alapvető hiányosságok aztán rányomták bélyegüket a kiadvá-

nyok tartalmi és minőségi színvonalára.

Jellemző, hogy önálló könyvkiadásunk első esztendejében a nekibuzdulás a kiadott művek mennyiségében mutatkozott legszemléltetőbben. (Igaz az is, hogy papírral aránylag bőven el voltunk látva.) 1951-ben a kiadott művek száma 124, összpéldányszáma 940 900, összívterjedelme 3 427 640 ív, s mindezt papírsúlyban kifejezve 60 tonna volt.

A könyvek minősége, sajnos, nem állt arányban a mennyiséggel. Három esztendő távlatából ma már elmondhatjuk, hogy az első esztendőben sokat markoltunk a minőség rovására és e tekintetben nem a legmegfelelőbbben gazdálkodtunk a rendelkezésünkre álló tekintélyes papírmennyiséggel. Már maga a könyvkiadás tervezése is azt mutatta, hogy eléggé szerénytelenek voltunk a művek megválasztása, megtervezése körül. Nagyvonalúan beterveztünk számos szovjet és magyar módszertani könyv, valamint szabálykönyv és MHK-kiadvány mellett kisregényeket, életrajz és sportágakat népszerűsítő sorozatot is. Ez önmagában véve még nem hiba, ha tartalmilag ezek a művek kifogástalanok. De meglehetősen gyenge szakmai és irodalmi színvonaluk azt eredményezte, hogy az effajta kiadványok 3 év múltán, még ma is ezrével hevernek az Állami Könyvterjesztő Vállalat raktárában (ehhez még hozzátartozik, hogy a Könyvterjesztő Vállalat sem tett meg minden lehetőt a propagálásuk érdekében). Emellett a kifejezetten szakkönyvek (módszertani, szabály- és sportoktatási könyvek) eléggé silány tartalmúak voltak. Tanulmányul szolgált számunkra, hogy a jövőben e sorozatokba fektetett fáradság helyett a vállalatnak az erejét döntően a szakkönyvek alaposabb és színvonalasabb elkészítésére kell áldoznia.

Az első esztendő termékeinek azonban — számos hiányossága ellenére — pozitívumai is voltak. A megjelent kiadványok nagy része érdeklődésre tartott számot. Ezt igazolta az Állami Könyvterjesztő Vállalat időszakos raktárjelentése és azok a személyes tapasztalatok, amelyeket vidéki szerveinktől és vidéki köny-

vesboltokban szereztünk. Ezek a jelenségek arra mutattak, hogy a sportvezetők, edzők és sportolók egyre nagyobb érdeklődést tanúsítanak a sportszakirodalom iránt.

Második könyvkiadási évünk már némi fejlődést mutatott az előzővel szemben, de még korántsem állíthatjuk azt, hogy kiadvállalatunk teljes mértékben betöltötte feladatát. Az első évben tapasztalt hiányosságok, amelyeket az alábbiakban majd részletesebben elemzünk, megmaradtak. Sőt még azt sem mondhatjuk, hogy a harmadik esztendőben nagymértékben csökkentek, vagy teljesen kiküszöbölődtek volna. Igaz, hogy az 1952. évi kiadványok elkészítésének folyamata már sok tekintetben tervszerűbb volt. A tervező munka közben ugyanis tekintetbe vettük az előző, úgynevezett kísérleti esztendő jó, vagy rossz tapasztalatait. Sajnos, azonban menetközben döbentünk rá, hogy bizony a reális tervezés területén még sok a tennivalónk. Éppen az olimpiai kiadványok tervezése és kiadásra való előkészítése mutatta legszemléltetőbben, hogy különösen az ilyen jelentős kiadványokat komolyabban és alaposabban kell előkészítenünk, amihez elsősorban idő, azonkívül körültekintő kollektív munka szükséges. Mindkét olimpiai könyvünk (Mező dr. „Helsinki olimpia“ és „A magyar sport útja“) megszerkesztésének alapvető hibája, hogy nem volt meg a kellő elvi megalapozottsága, nem határoztuk meg szilárdan és gondos tervezéssel, hogy voltaképpen mi a jellege a két könyvnek, s ennek nyomán milyen legyen az eszmei és tartalmi felépítése. El kell ismernünk, hogy bizonytalankodva és elnagyolva nyúltunk e könyvek összeállításához. Mindehhez hozzájárult még a gyenge tipográfiai kivitelezés is.

A tervszerű munka ennek ellenére a második, de különösen a harmadik esztendőben sokat javult 1951-hez viszonyítva. Ez az aránylag jobb tervszerűség főként abból fakadt, hogy reálisabb volt a tervezés. 1951-ben és kisebb mértékben 1952-ben a példányszámok megtervezésében mutatkoztak — több esetben kiáltó — aránytalanságok. Az 1953.

évi, s fokozottabb mértékben az 1954. évi könyvkiadási tervünk elkészítésében már a sportkörök és sportolók fejlesztési számaának és igényeinek messzemenő figyelembevételével adtunk reális alapot a példányszámok arányos megtervezésének. Helytelen volt 1951-ben például műngró és súlyemelő szakkönyvet 5000 példányban kiadni akkor, amikor e sportágakat igen kevesen művelik. Az ebből eredő érdektelenséget mutatja, hogy még ma is ezerszámra fekszenek ezek a könyvek a Könyvterjesztő Vállalat raktárában. 1954-re is terveztünk például műngró szakkönyvet, de nem 5000, hanem a reális körülményeket figyelembevéve 1000 példányban annak ellenére, hogy 1951 óta létszámailag is fejlődött ez a sportág.

Könyvkiadásunk három esztendejének történeti áttekintés-szerű, vázlatos ismertetése után az alábbi összefoglaló értékelést adhatjuk.

Könyvkiadó vállalatunk fennállásának három esztendeje alatt 305 művet adott ki, 1 733 282 összpéldányban. Ez a mennyiség papírsúlyban kifejezve 129 tonna. Ha elgondoljuk, hogy a Horthy-fasizmus idején 20 esztendő alatt nem adtak ki annyi sportkönyvet, mint népi demokráciánk e 3 éve alatt, akkor igen nagy és felbecsülhetetlen vívmánynak könyvelhetjük el kiadvállalatunk létezését, s annak nyomán a rendszeres sportkönyvkiadást.

Ez a 305 kiadvány a könyvkiadási munkának elvitathatatlan és megbecsülendő eredménye. Az sem vitatható, hogy ezek a szakkönyvek komoly segítséget nyújtottak és nyújtanak fejlesztési tervünk végrehajtásához, minőségi sportunk színvonalának emeléséhez, s tömegsportunk kiszélesítéséhez. Három esztendő távlatából azonban egyre élesebben vetődnek felszínre azok a problémák, amelyeket éppen a jó szakkönyvek érdekében meg kell oldanunk. Az eddig kiadott 305 kiadvány — el kell ismerni — inkább mennyiséget, mint minőséget jelent. Könyvkiadásunk immár a negyedik esztendejét éri meg, joggal követelhetünk magasabb színvonalú könyveket.

Itt felmerülhet a kérdés, mi

volt az oka kiadványaink eddigi gyenge minőségének? E kérdés megválaszolásához több összetevőre kell rámutatnunk.

Egyik okot a művek elkészítésének helytelen módszerében látjuk. Eddig egy-egy mű úgy született meg, hogy a szerző megkapta a hevenyészett szempontokat, s rendszerint a kikötött határidőn túl írta meg, majd nyújtotta be a kéziratát. A kézirat elkerült a szaklektorhoz, vagy az illető társadalmi szövetség módszertani bizottságához. Megvitatták, húzásokat, betoldásokat javasoltak rajta, majd a vállalat lektorai vették kezelésbe. Mindennek az lett a következménye, hogy a mű veleje, lényege többnyire elsikkadt. Ezen a módszeren úgy változtattunk már az ezévi kiadványoknál, hogy a szerző először részletes tematikát készít, az anyagot pontosan felosztva. Ezt a tematikát aztán az illetékes szervek és szakemberek felülbírálják, s ha szükséges, módosítják. A tematika jóváhagyása után a szerző megkezdí az anyag tervszerű összeállítását. A jó és alapos tematika biztosíték arra, hogy maga a mű is kifogástalan lesz. A jó tematika nyomán készült kéziratba a szaklektor és a vállalati lektor is kevésbé köthet bele. Ezt igazolja már több példa is.

A kiadványok gyenge minőségének másik oka a lektorátus tagjainak hiányos szakmai képzettségéből, sportbeli tájékozatlanságából fakad. Kétségtelen, hogy a három esztendő mutatott fejlődést ezen a téren. De még mindig nem állíthatjuk, hogy teljes nyugalommal és biztonsággal tekintünk lektoraink tevékenysége elé. Pedig ma már elvárnánk azt, hogy lektorainknak főiskolai színvonalú szakmai műveltségük legyen. Erről pedig ma még aligha beszélhetünk. Amikor a Testnevelési Főiskolán megindult a levelező-oktatás, a lektoroknak ebbe feltétlenül be kellett volna kapcsolódnunk, hogy ezáltal a magas színvonalú szakmai műveltséget el-sajátítsák. Ezt a fontos problémát tehát minden eszközzel előbb-utóbb meg kell oldaniok, mert a fejlődés egyre inkább túlhalad felettük és ez a tény tevékenységük gátjává válik.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a szovjet szakkönyvek

fordításának problémáit sem. A szovjet testnevelés és sport gazdag tapasztalatai nagyrészt fordítások útján jutnak el hozzánk, ezért egy-egy szovjet szakirodalmi mű magyarnyelvű kiadását rendkívül fontos feladatnak tekintjük. Ezen a területen a legnagyobb hiányságot a fordítások pontatlansága okozza. A fordítók nagyrésze szakmailag tájékozatlan és ez a fordításoknak az eredetitől eltérő és félreértésen alapuló hamis megfogalmazásában jut kifejezésre. A vállalat által foglalkoztatott fordítók szakmai képzése szintén elsőrendű gondja kell, hogy legyen a lektorátusnak. Itt hangsúlyozni kell a vállalati ellenőrző szerkesztő felelősségteljes szerepét és meg kell kívánni alapos szakmai tájékozottságát is.

A könyvek kiviteléről és külsejéről is beszélnünk kell. Az a jó könyv, amely nemcsak mondanivalójában hibátlan, de szép is és izléses köntösben jelenik meg. A tartalom és a forma tehát teljes összhangban kell, hogy legyen egymással. Ezen a téren kiadvállalatunk tevékenységében eléggé rapszodikus a helyzet. Vannak igen tetszetős kiállítású sportkönyvek, de az izléses külső inkább csak a reprezentatív kiadványokon nyilvánul meg és igen kis mértékben a szakkönyveken. (Például tetszetős a „Férfi és női atlétikai pontértéktáblázat“ az atlétikai évkönyvek, „A Népstadion megnyitó ünnepeinek gyakorlatai“, Keleti Ágnes: „Művészi torna“, Matura—Papp: „Szabadfogású birkózás“ stb. külalakja.) Szép számmal találunk azonban olyan könyvet, amelynek kiállítása meglehetősen szegényes, sőt pongyola. Ilyen például: Bay: „Tőr- és párbajtőrvívás“, a „Természetjárás alapismeretei“, a „Pilis portyavezető“, a sakk-kiadványok és szabálykönyvek egy része stb. Ezeknek a hiányosságoknak forrása főleg az, hogy nincs a vállalatnak olyan technikai szerkesztője, akinek a könyvek izléses és tetszetős megtervezése lenne a gondja. A vállalatnak tehát a jövőben arra is törekednie kell, hogy sokkal nagyobb gonddal tervezze meg a kiadványok külső formáját, de ez a gondosság ne csak a reprezentatív könyveken, hanem a szakkönyveken is foko-

zottabb mértékben nyilvánuljon meg. Ezt pedig a vállalat csak úgy tudja megfelelő módon elérni, ha a könyvek ötletes és izléses megtervezésének gazdája van.

Mindent egybevetve tehát, mi biztosíthatja könyvkiadási tevékenységünk színvonalát?

1. A kiadvállalat meglévő szervezeti problémáinak körültekintő és helyes megoldása.

2. A lektorátus szakmai műveltségének magasfokú biztosítása.

3. Az írókáderek tervszerű nevelése.

4. A reális és alapos tervező munka (ha az éves és a több évre szóló távlati terveket az illetékesek bevonásával, a sportoló tömegek igényeinek és javaslatainak messzemenő figyelembevételével állítjuk össze).

5. S mindezek révén a kiadványok tartalmi és formai színvonalának emelése.

E problémák megoldásával könyvkiadásunk az eddiginél sokkal nagyobb mértékben szolgálja majd szocialista testnevelési és sportmozgalmunk nagy ügyét.

Ocsai József
az OTSB agit-prop.
osztályának munkatársa

PANASZOK, kívánságok

— akár a szerkesztéssel, akár a kézbesítéssel kapcsolatosak —
közölhetők a

**SPORT LAP ÉS KÖNYV-
KIADÓ VÁLLALAT TER-
JESZTÉSI OSZTÁLYÁVAL**

is.

*

**Budapest, VIII. ker.,
Rákóczi-út 57/a üzlet-
helyiség**

*

Távbeszélő: 142-540

A Szovjetunió tapasztalatai

A TESTNEVELÉS PROPAGANDÁJA

Írta: N. MAKARCEV

Megjelent 1953-ban a „Testnevelés és sportmunka a szakszervezetekben“ c. műben

A szakszervezeti bizottságok és testnevelési szervezetek értékes tapasztalatokat gyűjtöttek össze a különböző propaganda munkából. A feladat most az, hogy ezután még jobb propagandával minden dolgozót bevonjunk a testnevelésbe.

A SPORTKÖRI FALIÚJSÁG

A sportkörökben elterjedt a falíújság készítése, s ez hozzájárult a sportkörök sokirányú munkájának megjavításához.

A sportkörök vagy a szakosztályok falíújság szerkesztőbizottságai néha különkiadást jelentetnek meg valamilyen nagyobb sportesemény, például — szpartakiád, a sportidény megnyitása, a stadion megnyitása, a sportköri, vagy sportszakosztályi vezetőség munkájának számbavétele — ismertetésére. Az ilyen különkiadásokat rendszerint gazdagon illusztrálják.

Előfordul, hogy a sportkörök „Villám“ újságot bocsátanak ki. Ezek rendszerint valamilyen nagyon fontos sporteseményt ismertetnek. A Rosztovi Mérnöki Főiskola naponként megjelenő újságja nemcsak a főiskola érdekes sporteseményeivel foglalkozik, hanem az egész ország érdekes sportújdonságaival is.

A sportkörök akkor is bocsátanak ki „Villám“ újságot, ha valamilyen új csúcsot állítottak fel, vagy ha össze akarják hívni a sportolókat a sportlétesítmény önkéntes építésére vagy javítására.

SPORTVERSENYEK

A testnevelés és sport fontos propaganda eszközei — a versenyek, a felvonulások és a legjobb sportolók bemutatói. Sok nézőt már az első verseny sportrajongóvá tesz.

Egy sportszervező hirdetményt függesztett ki, hogy a munka befejezése után a gyári stadionban két műhely csapata egymás ellen gorodki mérkőzést

fog játszani. A műhelyek munkásai szó nélkül mentek el a falragasz mellett, mintha semmi közülük sem lenne hozzá, pedig a falragasz jól volt elkészítve. A sportszervező elment az üzemi titkárhoz és elpanaszolta sikertelenségét. A titkár azt tanácsolta, hogy — írja ki a falragaszra, azoknak az elvtársaknak neveit is, akik a versenyen indulnak. Ebédidőben és munka után most már gyülekezni kezdtek a munkások a falragasz körül és élesen megvitaálták a csapatösszeállításokat. Sokan mentek ki a pályára, hogy megnézzék csapatuk játékát. A verseny befejezése után a nézők közül többen maguk is odaálltak és kipróbálták ütésük pontosságát, biztonságát.

Sok stadionban képeslótáblát állítottak fel, amelyeken közlik a versenyek menetét. Sok helyütt kifüggesztik a csúcstáblázatokat, a legjobb sportolók és kiváló dolgozók fényképeit.

HANGSZÓRÓS PROPAGANDA

A bemondó nemcsak a soronkövetkező sporteseményt ismerteti, hanem komoly propagandát fejt ki. A vilnai „Zsalgirisz“ sportegyesület stadionjában kiadják — „A hét sportja“ című rádióújságot. A rádióközpont hetenként ismerteti az országot, a várost, a köztársaság sportéletének fontosabb eseményeit, megismerteti a hallgatókat az elmúlt versenyek eredményeivel és a stadionban most soronkövetkező verseny jellegével. A rádióújság nagyon érdekli a közönséget. Nagyon sok sportkedvelő csak azért is kijön a stadionba, hogy meghallgassa a rádióközpont soronkövetkező előadásait.

TESTNEVELÉSI PROPAGANDA A KLUBBAN

A testnevelési és sportpropagandára nagy lehetőség van a

kultúrházakban és a szakszervezeti klubokban (társas körökben). A szakszervezeti bizottságnak, a sportkör elnökségének és a klubok vezetőségének fel kell használniuk ezeket a lehetőségeket.

A harkovi Gépjavítógyár klubja rendszeresen tart testnevelési és sporttárgyú előadásokat. Ezekben nemcsak a helyi Politikai és Tudományos Ismereteket Terjesztő Társulat képviselői tartanak előadásokat, hanem a gyári aktívák is.

A klub nagytermében „Testnevelési sarkot“ rendeztek be, ahol díjakat, okleveleket állítanak ki és kifüggesztik a kiváló sportolók fényképeit és más sporttárgyú felvételeket. Megtalálhatók itt a legfrissebb sportújságok és folyóiratok is.

A gyári klub jó sportpropagandája segítette a sportkörnek abban, hogy az tagjai számát növelje és a tagokat jól összekovácsolja. Ez a sportkör jelenleg az egyik legjobb sportköre a „Trud“ sportegyesületeknek.

A sport fejlesztésére hasznos intézkedést fogantatosított az Oreho—Zujevi Pamutszövőgyár sportköri elnöksége. A kultúrház vezetőségével közösen — tíznapos sporttárgyú film-fesztivált rendeztek.

Az előkészítő munkát jóval a fesztivál előtt megindították. A testnevelő-aktívák sok értékes javaslatot tettek a sportkör elnökségének és a klub vezetőségének. A fesztivál napján a kultúrházba érdekes sporttárgyú felvételeket függesztettek ki, ismertették a szakosztályok munkáját, kiállították azokat a díjakat, okleveleket és kupákat, amelyeket a sportkör tagjai nyertek, továbbá fényképeket függesztettek ki, a Szovjetunió legjobb sportolói-ról. A filmelőadások megkezdése előtt sporttárgyú előadásokat és beszélgetéseket tartottak. A fesztivál egész ideje alatt

a sportkör elnöksége napos szolgálatot tartott a kultúrházban és a testnevelő aktívák egyik csoportja — felvilágosító munkát végzett. Ugyanítt be is lehetett iratkozni a sportegyesületbe és a szakosztályokba. A fesztivál után sok fiatal tag lépett be a szakosztályokba. Jelentősen megnőtt az érdeklődés a sportolás iránt a gyár munkásai és tisztviselői körében.

A „Vörös fáklya“ klubban a hangoshíradóban sok kiváló szovjet sportoló, élenjáró sportkört vezető és sportújságíró vett részt.

A fiatalság körében népszerűek azok a testnevelési esték, ahol a legjobb sportolók tartanak bemutatót. Az ilyen esték műsora rendszerint két részből áll. Az első részben testnevelés és sporttárgyú előadásokat és beszámolókat tartanak, a második részében — a sportolók tartanak bemutatót.

Nagy propaganda szerepe és hatása van a gazdag tartalmú testnevelési tárgyú előadásoknak és beszámolóknak. A vállalatoknál és a hivatalokban sok tapasztalt propagandista van, akik segítenek a szakszervezeti bizottságnak a testnevelés jelentőségének hangsúlyozásában.

A GTO ÉS A CSÜCS- EREDMÉNYEK ISMERTETÉSE

Különös gondot kell fordítani a GTO és a csúcseredmények ismertetésére. Minden sportkör, minden szakosztály és csapat munkájának fontos részlege — a GTO-próbázásra felkészítés.

A fiatalság hazafias kötelessége, hogy kiharcolja a jogot a dícső jelvény viselésére.

A GTO különböző próbáira való felkészüléssel szerzett sokoldalú testi fejlettség szilárd alap a tudás fejlődésére bármilyen sportágban.

Azok a sportkörök, amelyek a GTO rendszert népszerűsítő előadásokat és beszámolókat rendeznek, rendszerint sikeresen teljesítik a jelvényesek felkészítésére vonatkozó vállalásukat és biztosítják a fiatalság mindenzelű testi felkészítését.

A csúcscok ismertetésének fontos eszközei azok a táblázatok, amelyek nemcsak a sa-

ját sportolóink eredményét ismertetjük, hanem a város, az egyes sportegyesületek, szakszervezetek és az egész ország sportolói jobb eredményeit.

Nagyon fontos az is, hogy az új csúcseredményeket idejében írjuk ki a táblázatokra. A Rigai Élelmezési Technikum sportkörének aktívái ellenőrzik az összes sportágak csúcscsait. Az egyik ellenőrzi a saját sportkörük csúcscsait és végzi a táblázaton a szükséges javításokat, változtatásokat, a másik a városi csúcscsokat ellenőrzi és így tovább.

A fiatal sportolóban a csúcstartókkal és a mestersportolókkal való találkozás felkelti a tökéletesedés vágyát, megtanítja a fiatalokat a sporttudás elsajátításában a nehézségek leküzdésére.

A sportkör sportdícsőségéről tanuskodnak a díjak, oklevelek és kitüntetések. Ezeket olyan helyen kell kiállítani, ahol mindenki által könnyen megtekintethetők. Ez segíti a sportkör elnökségét abban, hogy a fiatalságot saját sportköre dícső hagyományai szellemében nevelje.

A TESTNEVELÉSI SAROK

Ilyen sarkot be lehet rendezni — a klubban, az üzemi bizottság helyiségében, a műhelyben és a közös szállásokon (munkásszállókban, legényszállókban, lakótelepeken).

A sportolók nagyszerű testnevelési sarkot rendeztek be saját erejükből a bologovi Pedagógiai Iskolában. A sark szervezői külön erre a célra kijelölt helyiségben kifüggesztették a legjobb sportolók több, mint 100 fényképét és 75 díját, oklevelét és kitüntetését. Ezenkívül van a sarokban egy album az aktívák fényképeivel.

A különleges fényképfelvételek és a jól összeállított kiállítás visszatükrözi a sportkör összes érdekes rendezvényeit. Így a fiatal sportolók megismerkednek a sportkör dícső hagyományával és a legjobb aktívák munkájával. Mindezek segítik a szakszervezeteket, a Komszomolt és a sportkör elnökséget abban, hogy jó nevelőmunkát végezzenek.

A testnevelési sarokban mindig megtalálhatók a friss sportújságok és folyóiratok, a legújabb sporthírek, megtalál-

hatók itt a sportkör elnökségének legújabb határozatai, a szakosztályok munkatervéi, és a soronkövetkező sportesemények időpontjai.

Jól feldíszített és berendezett testnevelési sarok van a „Kau-no—Augyináj“ selyemszövőgyárban. A csúcstáblázatok és a GTO-táblázatok jól tükrözik a GTO-próbák állását, informálnak az eredményekről, a versenyek állásáról.

A testnevelési sarkoknak fontos szerepük van a testnevelés és sport propagandájában és abban, hogy a dolgozók tömegeit bevonják a sportolásba.

MÓDSZERTANI BIZOTTSÁGOK

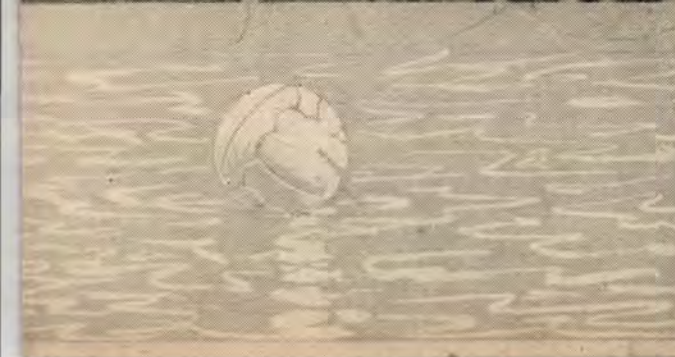
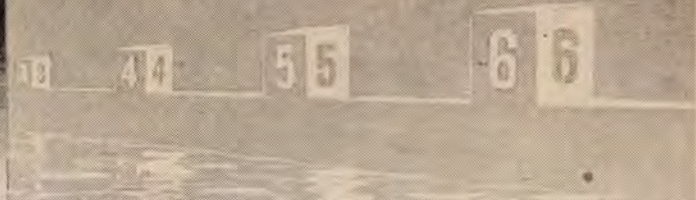
Egyes sportkörökben vannak módszertani bizottságok is. A módszertani bizottságok — a testnevelési saroktól eltérően nemcsak propaganda munkát végeznek, hanem biztosítják a társadalmi oktatók, sportszervezők, bírák és testnevelési munkatársak továbbképzését is, megismertetik a sportolókat az új edzőmódszerekkel és az új sportirodalommal.

A módszertani bizottságokban nagyszámú szemléltető anyag, falragaszok és különböző táblázatok vannak. Megtaláljuk itt a rövid-, a közép- és hosszútávfutásokról, a gátfutásokról, a gyaloglásról, a magas- és távolugrásról, rúdugrásról, valamint más sportágakról a legjobb sorozatos felvételeket.

Egyes módszertani bizottságoknak keskenyfilmvetítógépük is van. Ez lehetővé teszi azt, hogy a helyiségükben oktatásra sporttárgyú filmeket vetítsenek. A módszertani bizottságok munkatervében fontos helyet foglal el az oktatófilmek bemutatása.

A módszertani bizottságokban megismerkedhetünk a sikétségekkel, a sziklamászó és termésetjáró felszerelésekkel. Felvilágosítást kaphatunk arról is, hogyan őrizhetjük meg a sportfelszereléseket és berendezéseket. A módszertani testületeknek nagy szerepük van a sportpropagandában. A szakszervezeti bizottságok kötelesek munkájukat figyelni és a szükséges segítséget részükre megadni.

ÜDVÖZÖLJÜK A NEMZETKÖZI
ÚSZÓVERSENY RÉSZVEVŐIT

Öttusa világbajnokság CHILÉBEN

A magyar küldöttség (Turák, Kovács, Tasnády, Hegyi Gyula, az OTSB elnöke, Szondy, Benedek, Lendvai Pál)

Az ünnepi megnyitó Jobbszélien a magyar csapat

Benedek a tereplovaglás egyik akadályát fölött

A vívás színtere. Jobboldalt: Tasnády

Az eredményhirdető tábla a harmadik versenyszám után

Az úszás színhelye

Benedek a céllövés előtt

A terepfutás után Szondy vidáman üdvözlözi Benedeket

SPORT ÉS TESTNEVELÉS

1954 OKTÓBER VI. ÉVFOLYAM, 10. SZÁM

ÁRA **3** FORINT

Izgalmas jelenetek a svájci kapu előtt Fenn: Hidegkúti és Puskás harcol a svájci védelemmel. Lenn: Kocsis boldog, mert belőtte a magyar csapat második gólját

A „legnagyobb” Európa-bajnokság

Három kiváló edző megfigyelései az atlétikai Európa-bajnokságon

Európa legjobb atlétái 1934-ben Torinóban gyűltek össze először, hogy megküzdjenek egymással az Európa-bajnoki címért. Aki olyan szerencsés volt, hogy láthatta azt a versenyt és most húsz év után szemlélője lehetett a Bernben rendezett V. Atlétikai Európa-Bajnokság küzdelmeinek, tapasztalhatta, milyen hatalmas utat tett meg a fejlődés során az európai atlétika. Az egyik legnagyobb nyugati sportlap, az olasz „Gazzetta dello Sport” a következőképpen jellemzi a berni atlétikai Európa-bajnokságot:

„Nem ringathajuk magunkat abban az illúzióban, hogy gyakran vehetünk részt ilyen szép és nagyvonalú sporteseményen. A szovjet sport hozzájárulásával az európai atlétika olyan eredményeket ért el, amelyek kiállják az amerikai atlétikával történő összehasonlítást. Ma egy Európa és Amerika közötti viadal — versenyszámonként 3—3 versenyzővel — valószínűleg európai győzelemmel végződne.

A berni Európa-bajnokságot a szovjet atléták kiváló szereplése jellemezte. Jogos büszkeséggel töltheti el a magyar atlétika híveit, hogy a magyar versenyzők Bernben kiemelkedő sikereket értek el. Huszonnyolc ország több mint 700 versenyzőjének nagy küzdelmében a magyar férfi atléták a szovjet versenyzők mögött a második helyet szerezték meg. Ez a siker bizonyítja a magyar atlétika jelentős fejlődését, s forrása lehet a további még nagyobb előrehaladásnak. A siker évek hosszú során át tartó nehéz munkának volt az eredménye. A magyar atlétika fejlődése érdekében most már a legszélesebb körben hasznosítani kell azokat a tapasztal-

talatokat, amelyeket az elmúlt évek alatt szereztünk, s főként azokat, amelyeket a berni versenyek nyújtottak szakembereink számára. A magyar szakvezetők nyitott szemmel figyelték Bernben a versenyzőket, a magyarokat és a külföldieket egyaránt. Sokat láttak, tapasztaltak. Több olyan megfigyelést is tettek, amelynek közreadása feltétlenül hasznos és az ország valamennyi atléta-szakemberének, sőt versenyzőjének fontos útmutatást nyújthat.

A következőkben három kiváló magyar edző összefoglalását ismertetjük a magyar versenyzők berni szerepléséről és általános tapasztalataikról.

Sir József a futószámokról

A futószámoknál egyetlen a fejlődés. A rövidtávfutásban Helsinki óta nem változott a helyzet. Az egész európai rövidtávfutó gárda a már húsz évvel ezelőtt kialakult edzési elvek szerint dolgozik. A legnagyobb hiba az, hogy nem veszik eléggé figyelembe az egyéni sajátosságokat. Többet dolgoztatnak már a rövidtávfutókkal is, ez azonban a legtöbb esetben azzal járt, hogy a legtöbb gyorsfutó elsősorban 200 és 400 méteren ért el jobb eredményeket. Az idei Európa-bajnokságon csak egy jól képzett rövidtávfutót láttam: a nyugatnémet *Fütterert*, aki egyedül kamatoztatja jól nagyszerű lépésgyorsaságát.

A magyar rövidtávfutók csak a 4×100 méteres váltóban értek el sikert. Érdekes az, hogy ezúttal nem annyira a híres jó váltásokkal, hanem inkább jó síkformával. A nyugatnémet váltó kizárása után (az előfutamban túlváltot-

tak) többen hangoztatták, hogy Európa második csapata nyerte a versenyt. Véleményem szerint a magyar csapat akkor is megnyerte volna a versenyt, ha a nyugatnémetek is indulhatnak a döntőben, mert lényegesen összeszokottabb és az Európa-bajnokságot jelentő 40,6 másodperces idejét kimondottan biztonsági váltásokkal érte el.

400 méteren már komoly fejlődést tapasztalhatunk. A 400-as döntő igen szép verseny volt, s büszkékké lehetünk arra, hogy ebben a színvonalas küzdelemben a remek küzdő erényeket csillogtató Adamik harmadik tudott lenni (47,7). A 4×400 váltóban az angol váltó harmadik emberének szabálytalan előzése fosztott meg bennünket egy igen jó helyezéstől és kiváló új, magyar csúcstól.

A középtávokon volt a legnagyobb fejlődés. Úgyszólván minden előfutam, vagy középfutam önálló, nagy, nemzetközi versenynek illett be. Most már végképpen beigazolódott, hogy a középtávokon igazán nagy eredményeket elsősorban a gyors, hajrázó típusú versenyzők tudnak elérni. Számunkra a 800 méter váratlan, de igen nagy sikert hozott. *Szentgáli* — noha az előfutam, középfutam és a döntő napján sem volt teljesen egészséges — végig ragyogóan szerepelt, s különösen nagyszerű taktikai érzékével emelkedett ki az egész mezőnyből. Felkészítése annak idején vitákra adott alkalmat. Számára a feladatot a lehető legnagyobb gyorsaság megszerzése jelentette. Ezért indult olyan sok 400 méteres versenyen. Érdeklődésünk során kiderült, hogy a döntő többi résztvevője — a norvég Boysen

kivételével, — hasonlóképpen igyekezett felkészülni.

1500 méteren csalódás ért bennünket. Rózsavölgyinél a formaidőztetésben voltak bajok, Iharos pedig taktikailag ismét rosszul versenyzett.

A nagyszerűen küzdő Kovácsot csak Zatopek tudta megelőzni 10.000 méteren

A hosszútávoknál mindenképp előtt a megállapítással kell kezdenem, hogy az 5000 méter a fejlődés következtében ma már nem is annyira hosszútáv, mint inkább a leghosszabb középtáv. Az Európa-bajnokságon induló 5000-esek mind jó középtávfutók. Kuc például ebben az évben nem indult egyetlen 10.000-es versenyen sem és versenytávjainak legnagyobb része 5000 méternél

rövidebb volt. Kétségtelenné vált az is, hogy a mai eredmények mellett egy versenyző számára az 5000 és 10.000 méteren indulás olyan megterhelést jelent, amely feltétlenül az egyik rovására megy. A 10.000 méter után Zato-

pek csak harmadik lett ötezen, Kovács és Schade pedig feladta a versenyt. A 29 perc körüli 10.000 méter fáradalmainak kipihenésére már nem elegendő egy-két nap. Így Kovácsnak a nagyszerű formában lévő Kuccal szemben semmi esélye sem volt, 10.000 méteren azonban szerintem azon a napon sokkal jobb eredményre is képes volt. Zatopek taktikája meglepte. Szokatlanul erősen kez-

dett, s ezt Kovács nem merte átvenni, pedig megkísérelhetette volna, hogy lépést tartson Zatopekkel.

A maratoni futásban és az 50 kilométeres gyaloglásban nagy főlényben voltak a szovjet versenyzők. Róka igen jól versenyzett, de ezúttal nem volt elég gyors, mindegyesre megtartotta a Helsinkiben megszerzett harmadik helyét.

A legkellemesebb meglepetés a 3000 méteres akadályfutásban ért bennünket. Az életének tizenegyedik akadályfutó versenyén induló Rozsnyói Európa-bajnokságot nyert. Győzelme a sokoldalú és céltudatos edzés eredménye. Figyelembevéve kitűnő versenyzői egyéniségét és szorgalmát, további nagy eredményeket érhet el.

A felkészülés és a versenyek során határozottan beigazolódtott, hogy közép- és hosszútávutóknak egy-egy verseny között több időt kell adni az építő jellegű edzésekre és az erőnlét javítására. Nyilvánvalóvá vált viszont az is, hogy a versenyzésben a *formábantartás legjobb módszere a gyakori versenyzés*, az edzések erősségének egyidejűleg történő enyhítése mellett.

A magyar atlétanők csalódást okoztak. Sajnos, a magyar női atlétika elvesztette Európában elfoglalt harmadik helyét. Csak Neszmeélyi és Kazi jutott döntőbe. Neszmeélyi 6. helye jó teljesítménynek számít, nála a további fejlődés bizonyosra vehető. Kazi a döntőben taktikai hibákat követett el, formája alapján jobb eredményt is elérhetett volna. A női atlétika terén igen sok tenni-való vár reánk, elsősorban sokkal több fiatal leányt kell bevonnunk a szakosztályok munkájába.

Bácsalmási Péter az ugró versenyekről

Az ugrószámokban Európa-szerint fejlődést tapasztalhatunk, amelynek mértéke az Európa-bajnoki eredményekben nem is mutatkozott meg eléggé. Az elsőkhöz szorosán felzárkózó versenyzők eredménye általában eléri a néhány évvel ezelőtt elölrőlők szintjét. Női távolugrásban a 6 métert ebben az évben többen megugrották és sokan vannak ennek a határnak a közelében. Férfi magasugrásban igen sok ugró ért el két méteres vagy akörüli eredményt, a nők közül is sokan ugrottak 160 cm felett. Rúdugrásban az amerikai versenyzőkkel vetélkedő színvo-

nalú versenyt vívtak a versenyzők.

Távolugrásban *Földessy* bajnokságát általában biztosra vették és biztosan győzött is, bár felkészülésében voltak hiányosságok. Sűrűn követték egymást a nagy és komoly erőpróbák, így a versenyek közben becsúszott technikai fogyatékoságok kiküszöbölésére nem maradt elég idő. Ebben és gyakori sérüléseiben látom a magyarázatát, hogy *Földessy* formája nem volt olyan meggyőző, mint sokan várták. Észrevehető volt az utóbbi időben az is, hogy nagyon érezte esélyességét. Ez legeszebbé tette, s versenyzése nem volt olyan megfontolt, mint a multban.

Rúdugrásban *Homonnai* megállotta a helyét, noha előbb is végezhetett volna. Közvetlenül a verseny előtt azonban felkészülésében kisebb zavarok voltak. Emiatt a verseny előtt két nappal is tartott ugró edzést, holott nagy versenyei előtt négy nappal már nem szokott ugrani. Ilyen apróság is zavart okoz a versenyzésben. Elkövette *Homonnai* azt a hibát is, hogy szokásától eltérően nem 390 cm-en, hanem 4 méteren kezdett ugrani. Úgy vetjük észre, hogy a felugrás helye közel került a szekrényhez. Módosítania kellett a nekifutást, s kb. 15 cm-rel hátrább vitte az indulási vonalat. A következő magasság 410 cm volt. Eddig a kísérletéig sok idő telt el, s közben megváltozott a szél iránya. Míg az előző magasságot hátszéllal ugrotta, addig ennek ellenszélben futott neki. Így nem tudott közeljutni az elugrás megfelelő helyéhez, messziről ugrott el és ráesett a lécre. Ez a sikertelen kísérlet okozta később, hogy a harmadik helyezett az ötödik helyen végzett.

Hármasugrásban *Scserbakov* messze kiemelkedett a mezőnyből, bár általában ebben a számban is észlelhető volt a fejlődés. Különösen technikai téren fejlődtek sokat. *Bolyki* technikája *Scserbakovon* kívül bármelyik ugróéval vetekszik, de nekifutása igen rossz. Könnyebben, lazábban kellene nekifutását végeznie.

Magasugrásban tovább folytatódik az a folyamat, amely már az olimpián, Helsinkiben is észrevehető volt: mind többen térnek át a különböző gurulótechnikákra és mind többen vannak, akik a hasmántbukó gurulótechnikát alkalmazzák. A győztes *Nilsson* is ezzel ugrik. Mi ebben a számban nem tudunk számottevő atlétát

Földessy, Európa legjobb távolugrója

rajthoz állítani. Nagyon sokat kell még fejlődünk, s főként tehetséges fiatal versenyzőkre lenne nagyszámban szükség, hogy az európai élvoaliba kerüljünk.

Általában figyelembevéve a tapasztalatokat azt állapíthatom meg, hogy a magyar ugrók technikai képzettség terén nem maradnak el Európa legjobbjaitól. De sokkal több ugróatlétára lenne szükség. Ezek közül kifejlődhetnek olyan tehetségek, akik rövid idő alatt elérhetnék az európai élvonalat.

Koltai Jenő a dobó versenyekről

Az Európa-bajnokság dobószámaiban a világ legjobbjai álltak rajthoz, s csupán a férfi diszkoszvetés és a súlylökés volt az,

amelyben az eredmények elmaradtak a világ legjobbjainak eredményeitől. A magyar atléták gondosan készültek a berni versenyre és véleményem szerint a formaidőzítés csak három dobónál: *Csermáknál*, *Klicsnél* és *Mihályfinál* nem sikerült teljesen. Persze *Klicset* elsősorban sérülése akadályozta a felkészülésben.

Bernben lehetőség nyílt arra, hogy edzés közben figyeljük meg a legnevesebb dobókat. *Krivonoszov* például egy héttel a verseny előtt nagyon erős edzést tartott, két kalapáccsal is sokat dobáltak túlnyomó részét iskolázás bált. *Kuznyecov* és *Sidlo* edzéstöltötte ki.

A verseny is nagyon érdekes és tanulságos volt. A gerelyhají-

Szécsényi a harmadik helyet vívta ki a diszkoszvetésben

tásban a nőknél *Zatopkova*, a férfiaknál *Sidlo* meglepő biztonsággal győzött. A szovjet dobónők érzése szerint a bemelegítésnél követtek el hibákat, mert dobásaik elstetettek, ritmustalanok voltak. A férfiaknál a két finn, *Nikkinnen* és *Hiytiannen* okozott csalódást. A versenyzálgalom észrevehően gátolta őket képességeiknek megfelelő eredmény elérésében. Hasonlóképpen az idegesség volt a fő oka annak is, hogy *Vig Erzsébet* nem ért el komoly helyezést. Jó formában volt, de a versenyen annyira elvesztette a fejét, hogy a legelemibb technikai részletre sem tudott vigyázni. *Krasznai* véleményem szerint jól megállta a helyét, de ebben a számban olyan nagy és erős mezőny gyűlt össze,

hogy jobb eredményre nem számíthatott. Ez a verseny volt a világ eddigi legnagyobb gerelyhajító versenye.

*

Súlylökésben a nőknél a szovjet versenyzők szerepeltek igen jól. *Fehér Mária* esélyes volt a hatodik helyre, de dobásait elkapkodta, különösen az indításai voltak elstetettek. Sajnos, az első három dobást igen sáros, rossz körből végezték. Akik a döntőbe kerültek már másik körből dobtak és lényegesen tudtak javítani. A férfiaknál *Skobla* — noha egyetlen dobása sem sikerült igazán jól — biztosan győzött. A két fiatal magyar versenyző biztosan került a döntőbe. Bemelegítéskor *Mihályfi* nagyot dobott (16 mé-

ter körül), s ez a jó dobás megzavarta, megcsillantotta előtte a jó helyezés reményét. *Mihályfi* nagyon „akart”, s elkapkodta dobásait. *Kövesdi* sokkal nyugodtabb volt. Második jól sikerült dobásával több 16 méteren felüli dobót kiszorított a döntőből.

*

Diszkoszvetésben nagy reményeink voltak. *Klics* ugyan sérülése miatt nem volt igazán nagy formában, de az edzéseredmények alapján *Szécsényitől* sokat vártunk. Sajnos, a versenyek ezúttal is bebizonyították, hogy az edzéseredményekre nem lehet mindent alapítani. Egyrészt az edzések körülményei, másrészt a verseny nagy felelőssége és feszült légköre akadályozza a számítását. Ezen a versenyen a rutin győzött a nagyobb tehetség felett. Taktikai hibát is elkövettek versenyzőink, de velük együtt az egész mezőny: enyhe baloldali ellenszél fújt, s ennek ellenére csupán *Klics* próbálta meg ezt egy alkalommal hasznosítani. *Szécsényi* szinte mindig a legrosszabb irányba dobált.

*

Csermák a kalapácsvetésben, annak ellenére, hogy nem volt igazán jó formában, mégis esélyesként indult. Balszerencséjére az előtte dobó *Strandli* elsőre 61,07 métert dobott. Ez *Csermákot* idegesítette, nagyot akart dobni, s nem gondolt a mozgás simaságára, dobásait sorra elkapkodta. Érdekes, hogy a világcuccsal győztes *Krivososov* alig került a döntőbe. Első dobásánál kilépett, második nem sikerült jól, s a harmadiknál is majdnem kilépett. A döntőben azonban két 63 méteren felüli dobásával elkápráztatta a közönséget és a szakembereket.

*

Mindent egybevetve az Európabajnokságon igen sok hasznos tapasztalatot gyűjtöttünk. Véleményem szerint a megfigyeléseket az edzőtanács keretében kell megvitatni. Megállapíthatjuk, hogy alapjában véve jó úton járunk, de a jövőben sokkal nagyobb gondal kell foglalkozni az előkészítő, alapozó időszakokkal a dobó atlétáknál.

Szentgáli Lajos útja az Európa-bajnokságig

1948 júniusában egy aránylag alacsonytermetű, 16 éves fiú jelentkezett a KAOE-atléták edzésén. Az édesapja, aki fiatal korában maga is atléta volt, küldte el az egyesületbe a gyereket. A fiú a középtávfutás iránt érzett kedvet. Vadas József kezdett vele foglalkozni és alig háromhetes, egészen játékos edzés után az ujonc első versenyén 2:05,8 mp-t futott 800 m-en. Néhány héttel később már 2:02,5-tel győzött. A szakemberek is felfigyeltek rá, bekerült az ifjúsági válogatott keretbe. Így indult el, több mint hat évvel ezelőtt újdonsült Európa-bajnokunk, Szentgáli Lajos atléta-pályafutása.

Tavasszal az UTE-ba lépett és Sugár István lett az edzője. Sugár az eddig középtávokon versenyző Szentgálit rövidebb távra fogta és egyelőre 400 m-re készítette fel. Az akkori átigazolási szabályok következtében Szentgáli az idény nagy részében csak kevés versenyen indulhatott, nem vehetett részt az ifjúsági bajnokságon sem, de 50,9 mp-es idejével így is a legjobb ifjúsági eredményt érte el 400 m-en abban az évben. Ősszel, életében először utazott külföldre, Romániába, az ifjúsági válogatottal. Megnyerte a románok elleni viadalon a 400 m-t és tagja volt a győztes magyar 4×400-as váltónak is.

A következő évben

Híres László vette át edzésének irányítását. Híres tudta, hogy Szentgáli „vérbeli” középtávfutó, de éppen fiatalságára tekintettel ő is helyesnek tartotta, ha egyelőre főleg 400 m-en versenyez. Tavasszal Szentgáli sokat mezeizett, tagja volt a Dózsa ifjúsági mezei bajnoksapatának, a pályán azonban ismét, elsősorban rövidebb távokon indult. Szorgalmasan végezte még mindig elég könnyű edzéseit, minden erőltetés nélkül, „menetrendszerűen” fejlődött. Híres nem sürgette, nem törődött azzal, hogy tanítványa a versenyóra szerint aránylag keveset javult egy év alatt. Szentgáli könnyen nyerte versenyeit, a szakértőknek sokszor az volt a benyomásuk, hogy már most lényegesen

jobb eredményeket futhatna. Megnyerte az ifjúsági bajnokságot, augusztusban felállította első országos ifjúsági csúcseredményét 500 m-en (1:06,2) és éppen edzőjének csúcsát adta át a multnak. „Igazi” távján, 800 m-en csak ősszel indult és játszi könnyedséggel futott jóval 2 percen belül.

Az 1951-es év bizonyos mértékig csalódást hozott számára. Átmenetileg egy évvel leszállították az ifjúsági korhatárt, Szentgáli egyszerre a felnőttek sorába került, le kellett mondania a további ifjúsági sikerekről és az esetleges csúcsdöntésekről. Az akkori erős felnőtt 400-as gárda elleni ver-

senyzés során bizonyos, érthető, gátlásokkal küzdött. Szeretett volna bejutni a válogatott 4×400-as váltóba, de a gyorsasága még nem volt megfelelő, s így nem jutott el a nyáron a berlini FVB-re. „Vigasztalásul” tagja lett a románok elleni utánpótlás-válogatottnak és Ploestiben ismét biztos győzelmet aratott 400 m-en. Augusztusban tartaléknak jelölték a csehszlovákok elleni nagyválogatottba. Szereplésére egyelőre nem került sor, egy héttel később pedig egyik újpesti versenyen a 100 m-es előfutamok során lerándult. Több hétig bajlódott a hátsócombhúzódadással és a magyar bajnokságot csak a lelátóról nézhette végig. Megint füstbe ment az a terv, hogy megbizonyíthassa: már a „nagyok” között van a helye. Abban az évben — a felszabadulás óta először — igen hosszúra nyúlt az idény. Amikor Szentgáli szeptemberben ismét edzésbe állt, sérülése miatt nem mert rövidebb távokon versenyezni és „felfelé kalandozott”. Mégpedig komoly sikerrel. Először 1000 m-en futott 2:30,6-ot, majd az OTSB nemzetközi versenyén 800 m-en második lett 1:54,7-tel, a kiváló finn Taipale előtt. Ezt a két eredményt — a korhatár visszaállítását után — utólag ifjúsági csúcsként hitelesítették s mindkettő jelenleg is fennáll.

Őszi szereplése

ismét azt igazolta, hogy Szentgáli tehetsége középtávon fog igazán kibontakozni. A közelgő olimpiai évre történő felkészülés sok gondot okozott edzőjének. Természetesen szeretne volna, ha fiatal tanítványa kijut Helsinkibe és erre 800 m-en több esélyt látott, mint 400 m-en. A válogatott 4×400-as váltónak azonban szüksége volt Szentgálira. Az állami edzővel történt többszöri megbeszélés után Hires változtatott elgondolásán és továbbra is elsősorban 400 m-re készítette elő Szentgálit. A tavaszi alapozó és formábahozó edzések idején megszerezte a szük-

séges állóképességet, sok különleges edzést végzett, hogy igen érzékeny combizomzatát erősíthesse, azután elsősorban a gyorsaság fokozása volt a cél. Formája fokozatosan ívelt felfelé. Májusban már szerepelt a válogatott váltóban az osztrákok ellen, a magyar bajnokságon harmadik helyen végzett, 48,9-es idővel. Kikerült Helsinkibe és kitűnően futott a 4×400-as váltóban. A hazatérés után érte el legjobb formáját. Olyan gyors volt, mint talán még soha. Augusztus végén legyőzte az egész magyar 400-as gárdát és beállította a felszabadulás utáni legjobb eredményt. Ősszel Hires úgy tervezte, hogy néhány 800 m-es versenyen is elindítja, máris képesnek tartotta 1:52—1:53 közötti időre. A színté állandóan kedvezőtlen, esős, hideg időjárás azonban keresztülhúzta a számításokat. Szentgáli a kedvezőtlen körülmények között nem erőltette magát, meglegedett a könnyű hajrá-győzelmekkel és így nem tudta elérni előző évi eredményét.

Hires tudta, hogy a 400-as sikerek ellenére Szentgálinak az 1954. évi Európa-bajnokságon csak 800 m-en lehet komolyabb esélye. Az Európa-bajnokságra történő felkészülés tehát már tulajdonképpen 1953-ban megkezdődött. Az eddig még aránylag könnyű, óvatos edzéseket most már igen kemény, erős munka váltotta fel. Szentgáli az alapozó edzések idején nagyon sokat futott változatos terepen, rossz időben, még fokozottabban végezte a lábizomerősítő gyakorlatokat. Edzésterve úgy épült fel, hogy ebben az évben is rövidebb távú, elsősorban 400 m-es versenyeken készüljön fel a 800-as szereplésre. A versenyidény kezdetén a gyorsaság fokozása volt a fontos. Április végén az egyik 100 m-es előfutamban lerándult, ez egyhónapos kiesést jelentett számára. Utána egy ideig ismét óvatosan végezte a gyorsasági munkát, elindult több könnyebb 800-as versenyen is anélkül, hogy csak egyszer is kifutotta volna magát. Júliusban

már megfelelő volt a gyorsasága és a magyar bajnokságon 48,2-s egyéni csúccsal harmadik helyezést ért el. A bukaresti VIT során helyezést szerzett 400-on, majd a magyar-norvég után fokozatosan a 800 m-re készült. Szeptember elején verseny keretében, de teljesen egyedül 1:18,4-et futott 600 m-re és ez az idő igazolta, hogy „megérett” már a nemzetközi 800-as szereplésre. A svédek elleni viadalon a hajrában alaposan meglepte a nagyhírű svéd középtávfutókat és megakadályozta ketős győzelmüket. Egy héttel később a magyar-szovjet viadalon néhány méterrel a cél előtt már biztos győztesnek látszott, amikor kissé könnyelműen lassított és Bárkányi a cél előtt elkapta. Eből a vereségből megtanulta, hogy a célig kell teljes erőbeadással futni. Végeredményben 400-on és 800-on is kitűnő egyéni csúccsal fejezte be az idényt.

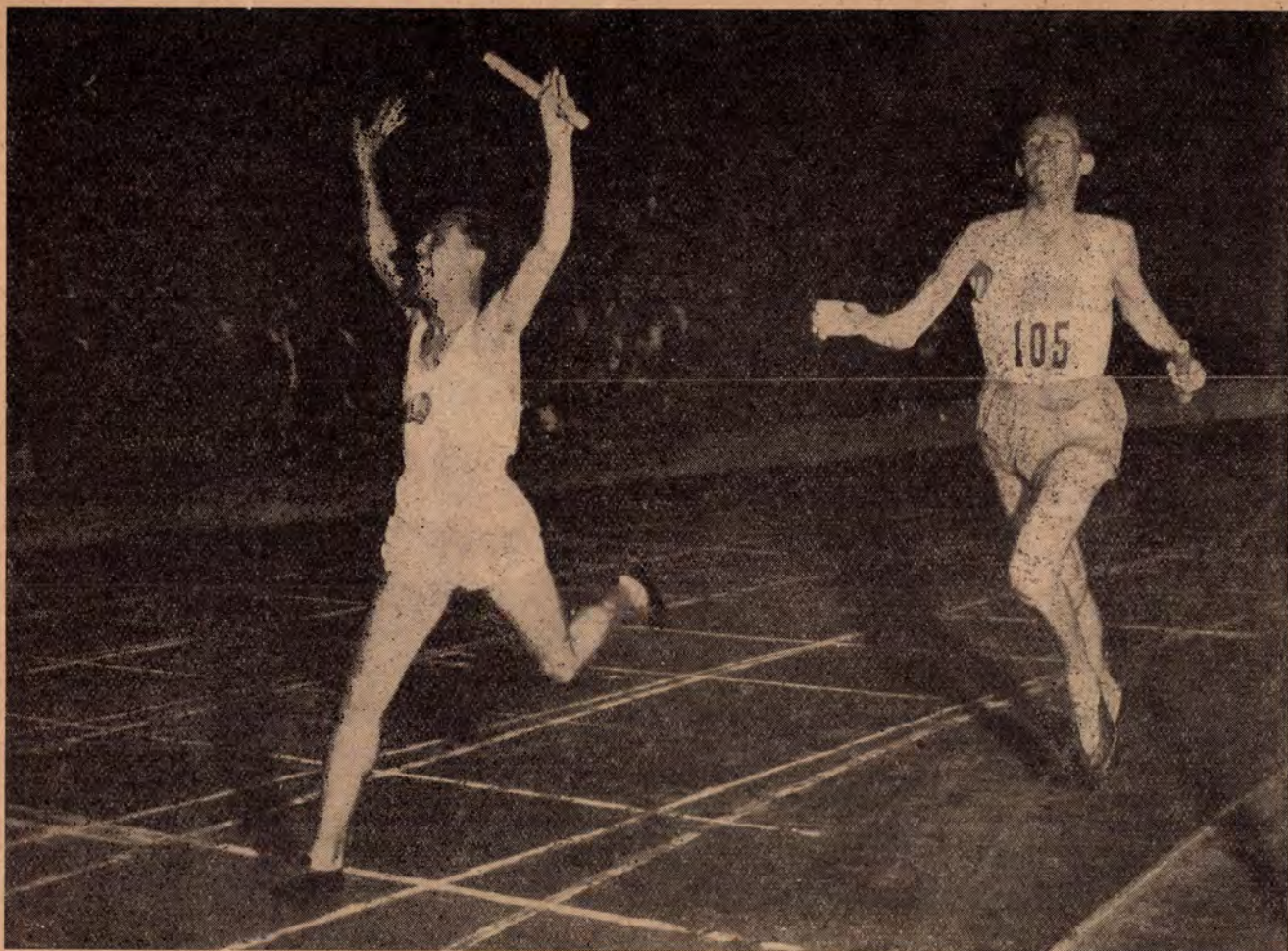
Az évek során

fokozatosan fejlődtek ki Szentgáli kitűnő versenyzői képességei is. Nem ijedt meg az ellenfeleitől, szívósan tudott küzdeni, mindig ésszel versenyzett, kitűnően helyezkedett. Az edzéseken Hires mindig talált alkalmat és időt arra, hogy taktikai készségét fokozza. Az edző és a versenyző között igazi barátság fejlődött ki a kölcsönös megértés és bizalom szellemében, olyan viszony, amely igen fontos feltétele a sikeres szereplésnek. Ez is közrejátszott abban, hogy Szentgáli maradéktalanul elvégezte azt az eddigiéknél sokkal nehezebb és keményebb edzőmunkát, amely a tavaszi hónapokban várt rá, s amelyet bizony nem egyszer — saját bevallása szerint — túlerősnek talált. Az állandó orvosi ellenőrzés azonban azt mutatta, hogy Szentgáli bírja az edzéseket, az eredmények pedig bizonyították, hogy ez a felkészülés teljesen indokolt volt.

Hires, Harbigot tartja példaképnek, aki 400—800-as világcsúcstartó létére a rövidebb távokon is egészen kiváló eredményeket ért el, de ugyanakkor tavasszal részt vett mezei versenyeken is. Az ő széles skálájú felkészülését tartja helyesnek Szentgáli számára is, természetesen az egyéni adottságaihoz alkalmazva. Ennek megfelelően Szentgáli tavasszal olyan állóképességre tett szert, hogy 3—4 km-es távon hosszútávfutókkal is felvehette a versenyt. A legerősebb alapozó edzések idején 7,5 és 20 km között változott

Szentgáli fejlődése évi legjobb eredményeinek tükrében

Év	100 m	200 m	400 m	800 m
1949	—	23,8	50,9	—
1950	11,6	22,8	50,7	1: 57,7
1951	11,6	23,0	50,0	1: 54,7
1952	11,0	22,5	48,3	1: 56,3
1953	11,2	23,1	48,2	1: 50,1
1954	11,3	22,9	48,2	1: 47,1

Szentgáli szakítja el a célszalagot a svéd-magyar mérkőzés döntő számában, a 4x400 m-es váltófutásban

a terepen végzett futóedzések hossza. Az izmok erősítése, a boka megacélozása, az elrugaszkodás fokozása érdekében nagyon sokat futott dombról le és dombra fel, továbbá magas hóban, egy órát, másfél órát, sőt egyszer két órát is. Ezek a futások váltakozó iramúak voltak, időnkénti beleerősítésekkel, sőt robbantásokkal. A megterhelés fokozatosan növekedett és Szentgáli is fokozatosan egyre jobban bírta azt.

Szentgáli csak a tavaszi legkeményebb munka idején edz naponta kétszer, de a reggeli edzése ilyenkor is rendszerint csak sétából áll. A formábahozó edzések idején fokozatosan csökkenti a megterhelést és amikor megkezdődik a versenyidény, már csak naponta egyszer tart edzést. A versenyidényben már a versenyzésen van a hangsúly és fokozatosan csökken az edzések erőssége. Ebben az időszakban Híres és Szentgáli is a versenyzést tekinti a formábahozás és formábantartás legjobb eszközének. A versenyidény során hetenként rendszerint

egy-egy pihenőnapot tart s, hogy éppen mikor, az a versenyektől, közérzetétől függ. Gyakran előfordul, hogy könnyebb verseny esetén, amikor a felkészülés szűkességessé teszi, közvetlen a versenyt követő napon is tart rendszerint edzést. Már maga is annyira tisztában van azzal, hogy mit kell végeznie, hogy az edzés előtt rendszerint előre tudja, hogy mi lesz az edzés műsora. A tavaszi hónapokban elsősorban terepen dolgozik, de még a versenyidényben sem szakad el teljesen a tereptől, hetenként egyszer kinn a szabadban, a mezőn végzi edzéseit. A pályaedzések során a különböző résztávok hossza rendszerint 120 és 600 m között változik az időszaknak, illetőleg a legközelebbi célra történő felkészülésnek megfelelően, de fut néha 60 m-t is. Több, korábbi sérülése következtében a gyorsasági munkát óvatosan végzi, ez az oka annak is, hogy egészen rövid távokon aránylag csak közepes eredményeket ért el. A rövid repülőket nem futja teljes erőbedobással és 100-as

versenyeken is előfordult, hogy az előfutam után nem indult el a döntőben, mert félt a sérülés veszélyétől. Tavalyi rándulásának emlékét még most is őrzi, mert lépései még mindig nem egészen egyformák. Híres egyébként gyakran méri Szentgáli lépéseit, mert szerinte a lépéshosszak is hasznos segítséget adnak a pillanatnyi forma megítélésében. Szentgáli lépései az utolsó két év alatt 34 cm-rel növekedtek. 169 cm-es magassága mellett lépéshosszának átlaga 207 cm, de volt már 221 cm hosszú lépése is erőltetés nélkül, természetes lendülettel. A versenyidényben testsúlya általában 56 kiló körül mozog.

Szentgáli versenyzési rendszere

az idén is a tavalyihoz hasonló elveken alapult azzal a különbséggel, hogy ebben az évben augusztusig versenyen nem futott 400 m-nél hosszabb távot. Május végén már megközelítette legjobb 400-as

eredményét, júniusban nagyjából tartotta ez a formát. A július eleji, csehszlovákok elleni viadallal kapcsolatban felmerült az a gondolat, hogy Szentgáli Jungwirth ellen 800 m-en induljon. Edzései ennek megfelelően június végén módosultak is, a válogatott csapatnak azonban mégis 400-on és 4×400-on volt rá nagyobb szüksége. Ez a kis átállítás okozta valószínűleg, hogy a viadalon nem volt meg a 400-hoz szükséges robbanékonysága, éppen erősségében a hajrában nem tudott fokozni és csak harmadik lett. Három héttel később a svédek elleni viadalon azonban már formája tetőpontja felé közeledett és Adamik mögött 400 m-en beállította legjobb eredményét. Hat nappal később Osló-

ban Boysen ellen 800 m-en indult, ahogyan azt már előre tervezték. Boysen nem tudta leszakítani és a célegyenesben Szentgáli ellenállhatatlanul ment el a norvég futó mellett. Kerek 1:49-cel felállította első országos felnőtt csúcseredményét. Hazatérése után a FVB-n is 800-on indult. Az előfutamban még erősen fáradtnak érezte magát, a döntőben azonban könnyen győzött 1:50,5-tel. A következő 10 nap alatt teljesen kipihente magát és formája emelkedett. A Bernbe történő elutazás napján, délelőtt utolsó hazai edzésen olyan nagyszerűen mozgott, hogy Híres a szokásos edzési és taktikai utasítások mellé a következőt írta fel számára: „Bízál magadban, 1:48-at tudsz!”

Bernben a kedvezőtlen időjárás-kívül még egy kellemetlen hír várt Szentgálira: a nagyszámú induló következtében a rendezőség középfutamot is iktatott be. A tavaszi kemény, néha kissé keserves edzésekkel megszerzett nagyszerű alapozottság azonban lehetővé tette, hogy bírja a négy nap alatti három erős futást, pedig közben meghült és ez közérzetére érhetőleg rossz hatással volt. Kitűnő futótechnikája mellett már a középfutamban feltűnt a szakembereknek hallatlan taktikai, helyezkedési érzékével is. A többit azután már tudjuk. Az elő- és középfutamban aratott győzelem után a döntőben biztosan előzte meg világhírű ellenfeleit és a „világ eddigi legnagyobb 800-as versenyén” öt tizedre közelítette meg Harbig 15 éve fennálló világcsúcását. Alig 40 perccel később kitűnő futással döntőbe segítette a 4×400-as váltót és másnap, már egészen frissen 47,1 mp-es részidőt ért el a döntő során.

Szentgáli Lajos és edzője, Híres László előtt most már egy újabb, még nagyobb cél áll: a Melbourne-i olimpia. Az eddigi és különösen az idej tapasztalatok felhasználásával a következő év már az olimpiai felkészülés jegyében fog eltelni mindkettőjük számára.

Subert Zoltán

Kuc már behozhatatlanul vezet. Zatopek és Chataway a második helyért küzd az EB-n, az 5000 m-es síkfutásban

ZATOPEK

Vlagyimir Kuc győzelméről

Emil Zatopek beszélgetést folytatott a Csehszlovák Rádióbizottság levelezőivel Vlagyimir Kucnak az atlétikai Európa-bajnokságon 5000 méteren aratott győzelméről és a következőket mondotta:

„Nem tudtam tartani ezt az iramot. Nagyon jól ismertem Kuc versenyzési módját, aki az első körtől kezdve erős iramot diktál és elszakad ellenfeleitől. A magam részéről nem tartom ezt a versenyzési módot a leghelyesebbnek, mert ha a versenyző minden erejét a távon kiadja, nem tud a hajrában erősíteni. Két évig nem sikerült legyőznie bennünket ezzel a futásmóddal, most azonban siker koronázta erőfeszítését. Úgy gondolom, hogy éppen ezért igen értékes a győzelem.”

A VIII. ÚSZÓ EURÓPA-BAJNOKSÁG

Az európai „úszónemzetek“ legnagyobb eseménye a négyévenként megrendezésre kerülő „Európa-bajnokság“.

Az első E.B.-t 1926. évben Budapesten rendezték. Az eddigi Európa-bajnokságok történetében a magyar úszók igen sok sikert arattak.

A Torinóban rendezett VIII. Európa-bajnokságról 4 patinás vándordíjat és 8 különböző tiszteletdíjat hoztak haza: 1. a férfi- és női versenyszámokban, a vízilabdázásban legtöbb pontot szerzett nemzet részére kiírt serleget, 2. a női úszószámokban legtöbb pontot szerzett nemzet részére kiírt serleget, 3. a 100 m-es férfi gyorsúszás bajnoka nemzete részére kiírt serleget és 4. a vízilabdatornán győztes csapatnak kiírt bronz-plakettet.

A női versenyszámokban

megtört a holland-dán hegemonia, A Holland Úszószövetség által alapított Bredius-Kupát

1934 évben Magdeburgban a hollandok,

1938 évben Londonban a dánok, 1947 évben Monacóban a dánok, 1950 évben Bécsben ismét a hollandok védtek.

Az Európai Úszó Liga által alapított vízilabda Donáth-plakettet

1947 évben Monacóban az olaszok,

1950 évben Bécsben a hollandok védtek.

A különböző tiszteletdíjaknál érdekességként kell megemlíteni a Piemonti Tartományi Turista Testület tiszteletdíját, amelyet a legmesszebről érkező, a Szovjetunió csapata nyert el.

A VIII. E.B. mind a résztvevők számát, mind az elért eredmények színvonalát tekintve felülmúlta az eddigi bajnokságokat.

tapasztalatai, de legfőképpen a négyidőszakos edzéstervek alapján érték el.

Szívós, kitartó és lelkiismeretes

Indulók száma versenyszámonként	Időfutam	Első oszlop: férfi Második oszlop: női	
		induló	visszalépett
100 m gyorsúszás	5-4	26-23	7-1
400 m gyorsúszás	4-3	24-17	—
1500 m gyorsúszás	4	19	7
100 m hátúszás	3-3	18-15	3-3
200 m mellúszás	4-4	24-21	7-4
100 m pillangóúszás	3	16	1
200 m pillangóúszás	4	18	—
4×200 m váltó	2	12	—
4×100 m váltó	2	10	—
Összesen egyéni versenyző, férfi		129	24
Összesen egyéni versenyző, nő		92	9
Férfi csapat		12	—
Női csapat		10	1

Egy világcúcs és Európa-cúcs (Jutta Langenau NDK a 100 m-es női pillangóúszásban 1.16.6), továbbá több nemzeti csúcs dőlt meg. A magasszínvonalú versenyek jellemzője, hogy a 13 úszóversenyszámból a férfi 100, 400 m-es és női 400 m-es gyorsúszás kivételével az eddigi Európa-bajnokságok legjobb időeredményeit túlszárnyalták.

A magyar versenyzők közül Csordás György kétszeres Európa-bajnok lett.

A 20 résztvevő nemzetből 16 nemzet versenyzői kerültek a döntőkbe. A 7 férfi és a 6 női úszóversenyszám döntőjében elért helyezéseket külön táblázaton ismertetjük.

A magyar úszók kiváló eredményeiket az elmúlt évek gyakorlati

munkával az edző, a versenyző és a sportorvos összműködésével jöttek létre ezek a nagyszerű eredmények.

A dolgozók állama minden segítséget biztosított ahhoz, hogy a magyar versenyzők az E. B.-re kedvező körülmények között készülhessenek fel.

Az 1954. év egyéb nemzetközi versenyein: csehszlovák-magyar, a francia-holland-magyar úszótalálkozón és végül a XII. Nyári Főiskolai világbajnokságokon mesteredzőink és versenyzőink legfőbb feladata a tapasztalt hibák kijavítása volt. Tumpek György például módszeresen tanulmányozta a 200 m-es pillangóúszás versenytávjának erőbeosztását és sikerült ezt a legjobban megoldania.

Az egyes nemzetek az előfutamokban és a döntőkben a következő létszámú úszóversenyzőket szerepeltették:

N e m z e t	Férfi		Döntőbe jutott		N ő i			
	egyéni	váltó	egyéni	váltó	egyéni	váltó	döntőbe jutott	
							egyéni	váltó
1. Anglia	9	1	3	1	9	1	3	1
2. Ausztria	4	—	—	—	8	—	—	—
3. Belgium	2	—	—	—	4	—	1	—
4. Csehszlovákia	9	1	2	—	6	—	—	—
5. Dánia	4	—	—	—	6	1	3	1
6. Franciaország	10	1	6	1	5	1	4	1
7. Finnország	4	—	—	—	3	—	—	—
8. Hollandia	11	1	—	—	10	1	7	1
9. Jugoszlávia	4	—	3	—	4	—	3	—
10. Lengyelország	5	1	3	1	6	1	2	—
11. Luxemburg	1	—	—	—	—	—	—	—
12. Magyarország	12	1	11	1	10	1	9	1
13. Norvégia	4	—	1	—	—	—	—	—
14. Német Demokratikus Köztársaság	6	1	2	—	5	1	1	1
15. Nyugat-Németország	9	1	4	—	8	1	6	1
16. Olaszország	5	1	1	1	4	1	—	—
17. Portugália	3	—	—	—	—	—	—	—
18. Spanyolország	8	1	—	1	—	—	—	—
19. Svédország	9	1	4	1	4	1	1	1
20. Szovjetunió	10	1	8	1	—	—	—	—
Összesen	129	12	48	8	92	10	40	8

N e m z e t	Baj- nok	H e l y e z é s e k							Összesen	
		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	ffi	nő
1. Anglia			1-1	1-	-2		1-1	1-	4	4
2. Belgium						-1				1
3. Csehszlovákia					1-			1-	2	
4. Dánia				-1	-1		-1			4
5. Franciaország	1-	1-		1-1	1-1	1-3	2-	-1	7	5
6. Hollandia	-1	-2	1-	-1	-	-1	-1	-1		8
7. Jugoszlávia			-1	1-1		1-	1-	-1	3	3
8. Lengyelország		1-		1-1	1-	-1	1-		4	2
9. Magyarország	5-3	3-3	2-1		-1	2-1	-1		12	10
10. Norvégia								1-	1	
11. Német Demokratikus Köztársaság	1-1				1-		-1		2	2
12. Nyugat-Németország	-1		-2	1-1	-1	1-	-1	2-1	4	7
13. Olaszország		1-				1-			2	
14. Spanyolország								1-	1	
15. Svédország			1-	1-		1-	1-	1-2	5	2
16. Szovjetunió		1-	3-	1-	3-		1-		9	-
Összesen									56	48

Igen közeli feladatunk, hogy a kötött úszásnemekben: a mellúszásban és a hátúszásban megfelelő színvonalú versenyzőket képezzünk, az utánpótlásról gondoskodjunk. A

Budapesten, 1958. évben rendezendő IX. Európa-bajnokság versenyműsorában már szerepelni fog a 4x100 m-es férfi és női versenyváltó is.

A magyar versenyzők Torinóban a Hotel Principe di Piemonte-ban kifogástalan szállást kaptak. A versenyzőknek a bajnokság előtt néhány nappal lehetőségük volt arra,

Szőke Kató a győzeimi emelvényen legveszélyesebb ellenfele, Temes Judit jókívánságait fogadja

hogy megismerjék és megszokják a versenyek színhelyét. Ez a rajtolások, váltások és a fordulók, továbbá a víz és a levegő hőmérséklete szempontjából igen fontos volt. Torinóban — hasonlóan a hazai edzésrendszerhez — naponta délelőtt és délután rendszeres edzést tartottak a versenyzők.

A rendezés

A versenybírószám jól működött. Minden versenyszám előtt ellenőrizték az előírt versenymezt és két stílusbíró kísérték a versenyzőket a táv leúszásakor.

Szabálytalanság nem fordult elő, még a mellúszás fordulójánál sem és a versenyből nem zártak ki egyetlen versenyzőt sem.

A versenybírószámban a nemzetközi úszósporthoz ismert vezetői működtek, míg a többi tisztséget az olasz versenybírók látták el.

Az indító rajtpisztoltyát villamos vezetékkel kapcsolták össze, egy ügynevezett időmérő-órátáblával. Az órátáblán lévő 8 versenyzőre a rajt után működni kezdett és az egyes rajthelyekhez leágazó vezeték útján a 8 időmérőbíró a vezetőkeken függő külön órákat a célbaérkezéskor lenyomta. Ezzel a művelettel egyidőben a kapcsolótáblán elhelyezett 8 óra mutatója is megállt.

Ezenkívül rajthelyenként 3—3 ellenőrző időmérőbíró is működött.

Az eredményhirdetés vontatott volt. Előfordult, hogy az egyik vízilabdamerkőzés félidejében, amikor 5 perc a szabályszerű szünet, az ünnepélyes eredményhirdetés 12 percig tartott.

A díjakat az Európai Úszó Liga elnöke adta át a versenyzőknek. Sötétkék bársony párnán három fehér vászonszoknyás csinos lány vitte azokat a győzelmi emelvényhez.

Az eredménykihirdető-tábla technikailag jól működött. A napi események megkezdése előtt már a táblákon olvasható volt a versenyszám, a pályabeosztás, a versenyző neve és nemzetisége.

★

A versenybírószám a célban írógépbe mondta az időeredményt és a beérkezések sorrendjét. Ez az írógép elektromos kapcsolással összeköttetésben állt az úszoda ellenkező oldalán lévő hirdetőtábla mögött elhelyezett szinkron-automata írógéppel. A tábla 5 tagból álló kezelőségét egyetlen vezető irányította, hangtölcsérrel, miközben az írógépről leolvasta az adatokat.

Nyéli: a fényképészek pergőtüzében

Az úszópálya vízmélysége és víz hőfoka szabályos és megfelelő volt. Az úszóversenyek időfutamait délelőtt, döntőit délután rendezték. A versenyzőknek a jobb pályabeosztás miatt az időfutamokban is erőteljesen kellett úszniuk.

A versenyjegyzőkönyveket, mintaszerű pontossággal, az egyes időfutamok után 10 perc múlva, a helyszínen sokszorosították.

A nézők elhelyezése nem volt zavartalan, több ízben előfordult, hogy a rendezőség tehetetlen volt az úszoda oldalán elhelyezkedéssel szemben. A versenyzők részére az úszodában külön lelátót biztosítottak, azonban az újságírók elhelyezése nem volt megfelelő, nem lát-

hatták a versenyzők fordulóját és gyakran célbaérkezését sem.

Mindent összefoglalva, nagy magyar események színhelye volt Torino. Még jobban megerősödött nemzetközi tekintélyünk, képviselve vagyunk ismét az Európai Úszó Ligában és a sportorvosi kongresszus is magyar orvosnőt választott titkáruul.

★

A 24 nemzet szellemette lobogói között az eredményhirdető táblán, az utolsó közlemény arról tájékoztatta a mindvégig sportszerű nézőket, hogy „Viszontlátásra Budapesten 1958-ban”.

Vágó Sándor.

MIT LÁTTAM

AZ ÚSZÓ EURÓPA-BAJNOKSÁGON?

Elmondja TEMES JUDIT főiskolai világbajnok

Az 1954. évi úszó Európa-bajnokságon a magyar úszósport eddigi legnagyobb sikerét érte el. Ez a siker csak akkor lesz igazán értékes, ha a nagy verseny tapasztalatait alaposan elemezzük és a magyar úszósport további fejlesztésében a tanulságokat felhasználjuk. Annál inkább szükség van erre, mert alig két év választ már csak el bennünket a Melbourne-i olimpiától, ott pedig sokkal nehezebb dolgunk lesz, ha meg akarjuk védeni az úszósportban elfoglalt helyünket. Ez a két év nyújtja számunkra azt a lehetőséget, hogy gondolkozzunk, kísérletezzünk, ne átaljuk a másoknál látott jót felhasználni, s újat, jobbat keresve

igyekezzünk a jelenlegi hibákat kijavítani.

Az Európa-bajnokságon elért eredmények alapján kétségtelenül megállapítható, hogy azok az elvek, amelyek szerint a magyar versenyzők zömének a felkészítése történt, helyesek. Legtöbb versenyzőnk az Európa-bajnokságon érte el legjobb formáját, vagy legalább is tartani tudta az előző hetekben elért jó formát. A legjobb eredményt azok a versenyzők érték el, akik egyéniségükhez illő stílusukat megfelelő mennyiségű munkával párosították. Érdekes volt viszont megfigyelni, hogy egyes krónikus technikai hibákkal küzdő versenyzők, szorgalmas

munkájuk ellenére sem tudtak igazi képességeiknek megfelelően szerepelni. Örömmel kell megállapítani, hogy az a lazaság, ami az olimpia előtt 1952-ben egyes férfiversenyzők részéről a jó eredmény elérését lehetetlenné tette, megszűnt. A helyes elvek szerint végzett edzések, a lelkes és szorgalmas munka, a forma sikerült időzítése, és ennek eredményeként a legtöbb versenyzőnél taktikai téren is bekövetkezett nagy fejlődés eredményezte, hogy a férfi és a női úszószámokban a magyar úszók szerezték meg a legtöbb első helyet.

Tanulságos lehet számunkra

az is, amit a versenyek során a külföldiektől láttunk. A nagy nemzetközi sportesemények izgalmas légköre nem túl alkalmas arra, hogy az edzésrendszerek, a felkészülési módok terén alapvető tanulságokat vonjunk le. Technikailag és taktikailag azonban értékes észrevételeket lehet ilyen körülmények között is tenni.

Feltűnt például nekem a gyorsúszásban, hogy a magyar versenyzők — elsősorban a nők — erőteljesebb és lendületesebb kartempóval úsznak, mint a nyugatiak. A francia férfiakkal és a holland nőknél azt láttam, hogy nagyobb gondot fordítanak az erőteljesebb lábtempóra. Azt hiszem, hogy ezen a téren mi járunk helyesebb úton, ezt bizonyítják különben az eredmények is. Persze ez nem jelenti, hogy a mi technikánk tökéletes. Helsinkiben megfigyeltem, hogy a tengerentúli gyorsúszók az erőteljes kartempónál követik példánkat, de ugyanakkor igen erőteljes lábmunkát is végeznek. Azt hiszem, hogy a magyar edzőknek helyes lenne alaposabb tanulmányozás tárgyává tenni ezt a kérdést.

A hátúszás évek óta úszósportunk Achilles-sarka. A férfi versenyzők az utóbbi években — a technika tökéletesedésével — jelentősen javultak, a nőknél azonban nem tapasztaltunk előrehaladást annak ellenére, hogy az elmúlt évben két ízben is Budapesten szereplő kiváló holland hátúszónő valóban „professzori” leckét adtak számunkra. Nem jelent mentséget részünkre, hogy a női hátúszás egész Európában gyengén áll — kivéve természetesen a két holland úszónőt.

Fejlődnünk kell a mellúszásban is. A férfiakkal, azt hiszem, a közeljövőben világszerte nagy fejlődést tapasztalhatunk, mert a mellúszás és a pillangózás szétválasztása ismét esélyeket biztosít az ortodox mellúszás híveinek is. Úgy láttam, hogy éppen mellúszásban — még 50 méteres pályán is — igen fontos a jó fordulótechnika. Sajnálatos, hogy

Temes Judit, a százméteres női gyorsúszás második helyezette

ebben a számban, ahol a nők között még alig két éve, úgyszólván, egyeduralkodók voltunk, két versenyző kiesésével alig betölthető új támadt. Női mellúszó utánpótlásunk nem fejlődik kielégítően, ugyanakkor Lengyelország, Dánia, a Német Demokratikus Köztársaság fiatal és máris világklasszist képviselő versenyzőkkel rendelkezik.

Döntő volt fölényünk

a férfi pillangóúszásban. Ezen a versenyen éreztem igazán, hogy a delfin-úszás még mennyire gyermekcipőkben jár és milyen nagy fejlődési lehetőségek előtt áll. A női pillangózókat is figyelembevéve, valamennyi delfinező másként és másként alakította ki stílusát.

Nemcsak nekem, hanem úgyszólván minden jelenlévőnek feltűnt a svéd és az angol versenyzők gyenge szereplése. Különösen az angolok szerepeltek mélyen formájuk alatt. A szakembereknek általában az volt a véleménye, hogy az angol versenyzőket kifárasztották a nem sokkal az EB előtt rendezett Birodalmi Játékok és az angol úszóbajnokság küzdelmeinek és a hosszú utazásnak a fáradalmi. Éppen ezen a tapasztalaton okulva, állapítottam meg, hogy igen helyes volt az OTSB-nek az a határozata, amellyel a Főiskolai Világbajnokság és az úszó EB közötti időszakra tervezett magyar bajnokságok rendezését későbbi időre halasztotta. A verseny jó, hasznos — a túlsok, nagy tétre menő versenyés azonban testileg és lelkileg kimeríti a versenyzőket.

Meglepett az, hogy ezen a nagy versenyen milyen sok fiatal úszó ért el jó teljesítményt. Anélkül, hogy híve lennének a fiatakorúak túlzott igénybevételeinek és az „úszó-csodagyermek” intézményének, mégis elgondolkodtató volt számomra az a tény, hogy míg a mi legfiatalabb versenyzőnk 17 éves elmúlt, más országok számos 14–16 éves versenyzőt szerepeltettek. Azt hiszem, ez is olyan kérdés, amelyet szakembereinknek alaposan meg kellene vizsgálni.

Kíváncsian vártam olyan versenyzők szereplését, akik 25 méteres úszodában világécsukat vagy igen

Csordás György, kétszeres Európa-bajnok a győzelmi emelvényen

kiváló eredményeket értek el. Néhányan közülük nagy csalódást okoztak, képtelenek voltak arra, hogy 50 méteres úszodában is megismételjék, vagy megközelítsék teljesítményüket.

Az úszásban is megkezdődött az

erők egyenletes megoszlása egész Európában, s egyre több a kiemelkedő tudású versenyző. A nagy siker mellett sem szabad ezt a tényt elfelednünk, s minden lehető el kell követnünk, hogy mi is jelentős további fejlődést érjünk el.

A SPORT LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT KIADVÁNYAI:

KÖNYVEK. Kaphatók az ország bármely könyvesboltjában. — Szakkönyvesbolt: Budapest VII., Rákóczi-út 54.

SPORTNYOMTATVÁNYOK: Kaphatók a megyei nyomtatványokat árusító boltokban. — Utánvétellel megrendelhetők: „Sportpropaganda, Budapest VIII., Rákóczi-út 57/a.”

LAPOK: Népsport. (Előfizethető a kézbesítő postahivatalokban). — Magyar Sakkélet. — Sport és Testnevelés. — OTSB-Közlöny. (Előfizethetők a Posta Központi Jegyirodájában, Budapest V., József nádor-tér 1. és Sportpropaganda üzlethelyiségében, Budapest VIII., Rákóczi-út 57/a.) — Képes Sport (hetilap).

Kívánságok, panaszok bejelentése: Sport Lap- és Könyvkiadó Vállalat, Budapest VII., Baross-tér 2. Távbeszélő: 340-552.

A vízilabda Európa-bajnokság története

HOGYAN JUTOTT VÁLOGATOTTUNK A BAJNOKI CÍMHEZ ?

Az olimpiai bajnokság megnyerése után az 1954. évben a magyar vízilabdázókra kettős feladat várt: helytállni a főiskolai világbajnokságon és az Európa-bajnokságon. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy az elért eredményeket figyelembevéve a magyar vízilabdázók jelesen vizsgáztak. Utánpótlás válogatottunk igen nagy küzdelem után, kiváló játékkal megnyerte a Főiskolai Világbajnokságot, majd alig négy hétre rá első csapatunk Torinóban megszerezte az Európa-bajnoki címet.

★

Röviden szeretném ismertetni, hogyan sikerült megoldani ezeket a nehéz feladatokat. A válogatott keret előre elkészített terv alapján készült fel az 1954. évi nagy eseményekre és igen komolyan, s jól használta fel az átmeneti és alapozó időszakot. Csupán a formáhabozó időszakban voltak zökkenők. Ebben az időszakban ugyanis megindult a nemzeti bajnokság és az egyesületek esetenként az egyes válogatott játékosokat más posztokon játszták, mint amire a válogatottban szükség lett volna. Az egyesületi érdekeket sajnos, nem lehetett teljesen alárendelni a válogatott munkájának és ez bizony azt eredményezte, hogy a válogatott játékosok többsége abban az időszakban nem tudta azt a formát elérni, amelyet előirányoztunk. Az előkészületi nemzetközi mérkőzések során, habár mind a csehek, mind a franciák ellen győzött a csapat a hollandok elleni első mérkőzésen döntetlennel kellett megelégedni. Hazatérés után, július 20-tól augusztus 20-ig a válogatott keret napi kétszeri erős edzéssel készült fel az Európa-bajnoki küzdelmekre. A hibákat föltártuk és ezen az alapon készítettük el a válogatott munkatervét.

Az említett idő alatt igen komoly munka folyt. Sajnos, mint ahogy ilyenkor lenni szokott, nem mind-egyik játékos érte el az Európa-bajnokság kezdetére csúcsmagát. S őszintén bevallhatjuk: a csapatot nem sok bizalom kísérte az Európa-bajnoki küzdelemre. Azonban ez csak megerősítette a fiúk önbizalmát. Volt a válogatottban egy bizonyos „csak azért is megmutatjuk” szellem. A tét nagy volt és meg kellett őrizni a feljövő nemzetekkel szemben elsőbbségünket.

Torinóban 5 nap állt rendelkezésünkre az Európa-bajnoki küzdelmek megnyitása előtt. Ezt részben könnyű edzéssel és sok pihenéssel töltöttük el.

Az olimpiai tapasztalatokhoz hasonlóan itt is edzőmérkőzéseket játszott a magyar válogatott. Az angolok és a franciák ellen próbáltuk ki a fiúk tudását.

Az Európa-bajnoki küzdelmek megindulása előtt

1 nappal ismertették a sorsolást, s ez bizony egy kissé felborzalta az idegeket. Ismét egy csoportba került a három legjobb csapat, a szovjet, a jugoszláv és a magyar, akár csak az olimpiai játékok során. A magam részéről szerencsésnek tartottam a sorsolást, szerintem az ilyen nagy küzdelem során jobb előbb tülesni a nehezén.

Mielőtt az egyes mérkőzések érdekességeinek leírására rátérnék, néhány szót szeretnék szólni arról, ami valószínűleg sok szurkolót és szakembert meglepett, hogy az összeállítást mérkőzésenként miért változtattam, miért cseréltem a játékosokat, s ezáltal egyeseket miért pihentettem? Már az előkészületek kapcsán az volt a felkészítem alapja, hogy a válogatott keretből nem

egy fix csapatot igyekeztem kihozni. Mind a 11 keret-tagnak egyforma esélyt adtam, a pillanatnyi formát figyelembevéve a játékra. Így igyekeztem mindenkit még jobb játékra ösztönözni. Az Európa-bajnoki mérkőzések folyamán a játékosok csak részben tudták, hogy melyik mérkőzésen fognak szerepelni, mindenki egyformán készült és az összeállítást a szokásoktól eltérően csak a mérkőzés előtt 3–4 órával közöltem a taktikai megbeszélés alkalmával.

Az osztrákokat, első ellenfelünket könnyen győztük le 8:1 arányban. Ezt a mérkőzést délben játszottuk le, a soron következő további két mérkőzésünket azonban már este, vilnyfény mellett bonyolították le. A következő nap a szovjet csapattal kerültünk össze és állíthatom, hogy ettől a mérkőzéstől szurkoló a legjobban a csapat. Ennek részben az volt az oka, hogy az utánpótlás válogatott a FVB-n igen jó játékkal győzte le a szovjet csapatot, amely az azóta eltelt időt igen jól használta fel és a mutatott játék alapján az EB-re igen jó formában került.

Nagy küzdelemben, 2:0-ás féldő után 3:2-re győztük le a szovjet csapatot. A magyar csapat játéka nem keltett teljes meglepedést, de a formája nyilvánvalóan javult valamit az osztrákok elleni mérkőzés óta.

Ha Boros, 3:1-es állásnál nem néz el egy labdát, úgy győzelmünk biztosabb lehetett volna. A szovjet csapat igen nagy erőpróbára készítette a magyar válogatottat és ha a játék nem is vonultatta fel a vízilabdázás szépségeit, főleg jó erőnléti állapotunknak és jobb küzdeni-tudásunknak köszönhetjük a győzelmünket.

Ilyen előzmények után került a sor

a harmadik napon az olimpiai második helyezett, s a tavalyi hatos tornán győztes jugoszláv csapat elleni játékunkra. Ismét megváltozott felállításban szerepeltünk: a kapuba Jeneit állítottam, a csatársor közepére pedig Martint, így Szívóst pihentettem. Pihentetnem kellett, mert szerintem igen kiúsztta magát a szovjet mérkőzésen. A látottak alapján a nagytermetű jugoszláv védők ellen jobbnak látszott a mozgékonyabb csatársor játéka. A mérkőzés 3:3 arányban döntetlenül végződött, s valóban a magyar csapat ezen a mérkőzésen a torna legjobb játékát nyújtotta, azonban mint már a jugoszlávok ellen nem először, rossz napot fogott ki. Jenei az esti világitásnál nem látott jól és két gólnál erősen hibázott. A magyar csapat mindhárom gólját mintaszerű akció előzte meg, gyors helycserés támadások váltották egymást, s a fiúk

Jenei elfogja a labdát a spanyolok elleni mérkőzésen

mindegyike igen jó játékot mutatott. Az utolsó három percben hiába támadtunk, mindössze két kapufát értünk el, s ebben az időszakban a játékevezető sem állt feladata magaslatán. Inkább a terhűnkre tévedett, illetve az eredmény tartására törekedett. A jugoszláv csapat kiválóan játszott, azonban — szerintem véleményem szerint — csupán erőnlétben múlta felül a magyar válogatottat.

A következő napon könnyebb mérkőzés következett, ezt részben pihe-nének szánta a magyar csapat. A *spanyolokat* 5:2-re legyőztük és így a *jugoszláv* csapattal együtt bekerültünk a döntőbe, amelyben mindkettőnknek a *holland* és az *olasz* csapat ellen kellett megmérkőznünk.

Tehát ismét gólarányon múlik

az Európa-bajnokság, akárcsak az olimpiai! A számolgatás megkezdődött. A sorsolás szeszélye azonban itt már nekünk kedvezett, mert az első napon a jugoszlávok előtt játszottunk, a második napon pedig, a döntő napján a jugoszlávok után került sor a magyar válogatott játékára. De tekintsünk először vissza a *hollandok* elleni mérkőzésre. A magyar csapat, mint a torna folyamán általában, fokozatosan lendült játékba és a feladat nagyságával együtt javult. A *hollandok* ellen igen jó első félidőbeli küzdelem után 8:3-ra győztünk. Sajnos, sok gólt kaptunk, a II. félidőt nem vettük elég komolyan, s ez majdnem megboszosította magát, mert a jugoszlávok az olaszoktól csak 1 gólt kaptak. *Vasárnap* az EB záróünnepén került sor a döntő küzdelemre. A *jugoszláv* csapat mérkőzött előttnk a *hollandokkal* és 4:0 arányban győzte le. Éppen a mérkőzés kezdetére érkezünk és igen nagy volt a szurkolás, akárcsak az olimpián.

A számolgatás pillanatok alatt megvolt, 5:0, 7:1 9:2, repkedtek a szavak, ha az Európa-bajnoki címet a magyar csapat meg akarja szerezni. Tehát az igen jó formában lévő olasz válogatottat számítások alapján olyan arányban kellett legyőzni, amelyre a magyar válogatott nem igen látszott képesnek. 7:2-re győztünk az olimpián, ellenük 6:3-ra a hatos tornán, tehát ha az eddigi mérkőzéseket nézzük, sok gólt lőttünk ellenük, de kaptunk is tőlük. A magyar csapat az utolsó sorsdöntő mérkőzésre a következőképpen állt fel: Boros, Heves, Gyarmati, Markovics, Kárpáti, Szívós, Martin. A taktikai elképzelés szerint Hevesi ment az olaszok lehorgonyzó középcsatárára, Gyarmati így előbbrekerült a mezőnybe, Martin ment be először középre, ő igyekezett az olaszok legjobb védőjátékosát, Rubinit kikapcsolni a játékból, hogy így Szívós a könnyebb olasz háttérrel foglalja el a középcsatár posztját. Ezt a taktikai elképzelést részben rá is tudtuk kényszeríteni az ellenfélre. A magyar válogatott mindent elsöprő lendülettel, nagy erővel kezdte meg a mérkőzést, s az

ötödik percben már 2:0-ra vezetett, amikor Kárpátit, szerintem jogtalanul, kiállították. Az emberelőnyt az olaszok gyorsan kihasználták és ekkor úgy látszott, hogy az Európa-bajnokságot nem lehet megnyerni. A fiúk azonban nem adták fel a küzdelmet, s rövid játék után az utolsó két percben a szünet előtt 3:1-re, majd 4:1-re alakult a félidő eredménye. A szünetben elég ideges volt a hangulat, még három gólt kellett lőni, azonban ahogyan most visszagondolok ezekre a forró pillanatokra, úgy érzem szinte biozynos volt, hogy a magyar csapat megterheli a győzelemhez szükséges gólokkal az olaszok hálóját. S valóban így is történt. Rövid játék után a II. félidőben bement az „ötödik“, majd a „hatodik“, egy pillanatra sem hagyták lélekzethez jutni az olaszokat, akiknek még helyzetük sem volt. A hatodik gól után vált igazán izgalmassá a játék. 4 perc volt még hátra, s be kellett lőni a hetediket. Egy ideig Martin és Szívós révén csupán a „centerjátékot“ erőltettük, azonban amikor ez nem vezetett eredményre, Hevesi megindult hátulról, otthagya az olasz középcsatárt, s emberelőnyfelúszott az olasz kapu elé. Néhány adogatás után Martin kezére került a labda, aki mint olyan sokszor, most sem hibázott. Tehát úgy látszott, hogy megnyertük az EB-t, de még hátra volt kb. 2.5 perc. S közben az olaszok egy rossz labdaleadást elfogtak, Perotti előtt a magyar kapunál óriási helyzet nyílt, már mindenki gólt látott a magyar kapuban, amikor egy olasz fényképész elkattintotta gépét, a felvillanó fény szerintem megzavarhatta az olasz játékost, aki 4 méterről a labdát lőtte a vízre, s az így Boros könnyű zsákmánya lett. Újra támadásba lendültünk, s máris bent volt a „nyolcadik“. Megnyertük az Európa-bajnokságot.

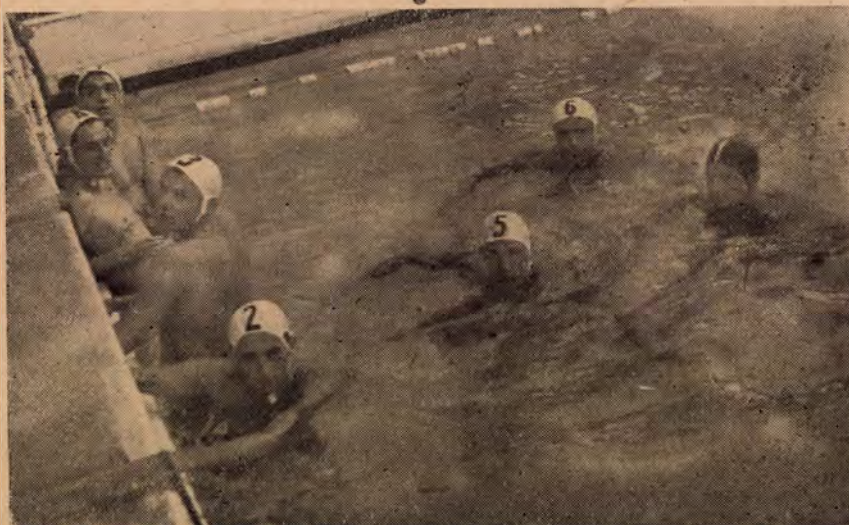
Röviden az olaszok elleni mérkőzésről annyit: vízilabda válogatottunk

legnagyobb játékát mutatta. Ezen a mérkőzésen maradéktalanul csillogott a magyar vízilabdacsapat technikai, taktikai, valamint úszás-tudása és igen jól megalapozott erőnléte.

A magyar válogatott

igen sok erényt vonultatott fel ahhoz, hogy az EB-t megnyerje, azonban voltak hibái is. Erényeit ismerjük: igen jó technikai felkészültség, igen jó úszás-tudás és nagyfokú taktikai érettség. Inkább néhány hibára mutatok rá, amelyet, ha a jövőben igyekszünk kiküszöbölni, megtakaríthatjuk az izgalmas percekét a magyar szurkolóknak. A kapus-poszton sajnos, az utóbbi időben, főleg az olimpia óta, nem tudunk olyan erényeket felvonultatni, amelyeket a magyar válogatott kétségkívül nagy tudása megkíván. Ezen, valamint a védőjátékunkban lévő hiányosságokon javítanunk kell. A jugoszláv, sőt az ötödik helyen végzett szovjet csapat is lényegesen kevesebb gólt kapott, mint a magyar csapat. A magyar csapat 12, a jugoszláv csapat 7, a szovjet csapat 9 gólt kapott, ez arra enged következtetni, hogy ezen a téren hibáink is vannak. A csatárjátéknál meg kell szüntetni a jövőben a lehorgonyzó középcsatár-játékot és a beúszó középcsatár-játékot kell játszani. Az ember-előnyös támadásoknak gyors kihasználását sokkal tudatosabbá kell tenni, a jövőben nem szabad előfordulnia, hogy a magyar válogatott ember-előnyben csak hosszú percek eltelte után tudja az ellenfél kapuját bevenni.

Néhány szót az egyéni teljesítményekről. *Jenei* sajnos, nem azt nyújtotta, amit joggal elvárhattunk tőle, mentsége, hogy a villanyfény erősen zavarta. *Boros* megnyugtató formát mutatott. Még sokat fejlődhet és remélem a következő időben sokkal gyorsabb lesz a fejlődése. Megállta a helyét, nyugodtnak, sőt néha túlságosan nyugodtnak bizonyult. Ref-

Gólt ért el a magyar csapat. Néhány pillanat múlva újra kiúsznak a fiúk a labdáért

lexei kissé lassúak. Gyarmati ki-magasló teljesítményt nyújtott, főleg ha figyelembe vesszük, hogy hirtelen ugrott be a középcsatárt fogó hátvéd szerepkörébe. Soha nem jött zavarba, mindig a legegyszerűbb megoldásokat kereste, a szerelés mellett a támadásokra is maradt ereje, a góllövésből is kivette részét. Hevesi volt a magyar csapat egyik meglepetése. Első mérkőzéstől az utolsóig egyenletes, megbízható tél-

leni mérkőzésen. A döntő küzdelemben — véleményem szerint — élete egyik legjobb teljesítményét nyújtotta. Gyorsasága most is jól érvényesült, de már a csapatjátékból is tudatosan vette ki a részét. Martin a másik meglepetés. Hihetetlen erénye, hogy nagyon szeret és tud is gölt löni. Nagy szerelmi tudása meglepte az ellenfeleket. Ha még jobban lehiggad és olykor még feltűnő önzöködéséről leszokik, vízi-

nak. Jó erős, kemény és edzett fiatalokkal rendelkeznek. Csak 20—25 év körüliek kerülhetnek a válogatott csapatukba. A spanyolok visszaestek. Ha kinn is voltak az EB-n, a vezetőségük nem foglalkozik komolyan velük, hiszen üzleti ügyek miatt a legjobb játékos otthon hagyni nem lehet. A kiesettek között a román csapatról kell szólni. Az angoloktól 7:6-ra, a hollandoktól 6:5-re kaptak ki. Egészen fiatal, máris komoly játékerőt képvisel a csapatuk.

Néhány szót a játékvezetésről. A játékvezetők jobban működtek, mint tavaly. Nagyobb volt az érdektelenségük, azonban egységes játékvezetést nem tapasztaltunk. Az egyes nemzetek játékvezetői elég szabadon értelmezik a szabályokat, azonban az eredmények realitásánál ez nem okozott döntő hibát. A belga Bauwens, a svéd Zuckermann, az olasz Roggione és a magyar Rajki Béla még mindig a legjobbak. Néhány fiatal játékvezető is feltűnt, akikről a jövőben sokat fogunk hallani.

Végezetül néhány szót a magyar vízilabda edzőkről. A kettős siker feltétlenül és elsősorban a magyar vízilabda-edzői kar jó, céltudatos munkájának tudható be. Ők a névtelen harcosai vízilabdasportunknak. Ezúton fejezem ki köszönetemet, hogy munkámat ilyen igen nagy mértékben segítették. Arra kérem őket, hogy a válogatott vízilabdacsapat szakvezetőjétől a világon egyedülálló szaktudásukat ne vonják meg, hanem közös erővel segítsék a válogatott csapat munkáját.

Lemhényi Dezső

A magyar fiúk a velencei Lidón pihenték ki az Európa-bajnokság izgalmait és fáradalmait

jesítményt nyújtott, mint hátvéd egyetlen egyszer sem került a kiállítás sorsára. Ereje, jó úszás-tudása, küzdőképessége maradéktalanul érvényesült. Beérkezett. Vízvári gyengébb formában volt az előkészületek során, s így csak egyszer jutott szóhoz, ekkor hasznos játékkal szolgált rá a bizalomra. Az olimpián nyújtott jó teljesítményét sajnos, nem tudta elérni, s így Gyarmati játéka jobban megfelelt az ellenfél középcsatárának kikapcsolására. Markovics volt a magyar csapat másik erőssége. Fokozatosan lendült játékba, robanékonyasága mellé tavaly óta még nagy versenytapasztalatra is szert tett, amely a nehéz helyzetekben számtalanszor kisegítette. A két utolsó mérkőzésen tavalyi játékát is felülmúló akarással játszott az irányító, támadó fedezet játékát. Bolvári igen jó teljesítményt nyújtott. Fejlődött tavaly óta, most már tudatosan töltötte be a szélső szerepkörét. Jól és a kellő pillanatban tört kapura és feltűnő biztosan lött. Szívós fokozatosan jött fel s az utolsó két mérkőzésen igazi jó formájára emlékeztetően küzdött. Jól játszott össze Martinnal, helyéhez nem ragaszkodott és ami a győzelemhez elengedhetetlenül szükséges, pontosan, bátran lött. Nagy része volt a sikerben Kárpátnak, mint aki a legfiatalabb játékos, gyakori formaingadozásokon ment át az év folyamán. Az EB küzdelmek első két mérkőzésén gyengébben játszott, azonban önmagát múlta felül az olaszok el-

labda válogatottunknak nagy hasznára lehet. Szabó, a FVB-n nyújtott jó játéka után került a magyar válogatott csapatba. Megállta a helyét, igazolta a beléhelyezett bizalmát. Nagy ígérete vízilabda sportunknak, kiváló lövőtechnikával rendelkezik.

Vizsgáljuk meg ellenfeleinket is,

mit nyújtottak, fejlődtek-e? A jugoszlávok igen jó védelemmel rendelkeznek, s a kapusuk ma a legjobb a világon. Továbbra is legerősebb ellenfeleink közé tartoznak. Az olaszok, sokat fejlődtek. Főleg a csapatjátékban, s ha úszás-tudásukat javítani tudják, a jövőben még keményebb ellenállást tanúsíthatnak. Rubini személyében egyik legjobb hátvéddel rendelkeznek. A hollandok visszaestek, csak nagy küzdelem árán jutottak a négyes döntőbe. Fiataljaik elég gyengék. A szovjet csapat komoly meglepetés. Szerintem a harmadik helyet feltétlenül megérdemelte volna. A Budapesten megtartott FVB óta nagyon sokat fejlődött. Hihetetlen küzdeni-tudás és úszás-tudás jellemezte játékukat. A csapat, kiváló kapusukat kivéve, egészen fiatal. A jövőben erősen bele fog szólni az elsőség kérdésébe még az ilyen kedvezőtlen sorsolás esetén is. Az angol csapat örvendetes javuláson ment keresztül, hiszen évtizedek óta nem került csapata a hatos döntőbe. Középcsatárak és fedezetük igen komoly érték. A németek nagy visszaesés után ugyancsak fejlődőben van-

Sportversenyek jegyirodája

a Sport Lap- és Könyvkiadó Vállalat kezelésében

Budapest VIII, Rákóczi-út 57/a

Távbeszélő: 143—471, 143—468

*

Sportjegyek,
sportnyomtatványok

Sportpropaganda

A moszkvai testnevelési és sportünnepély

Az ezévi Testnevelési és Sportnapot július 18-án tartották meg a Szovjetunióban. Ezen a napon szerte az országban mindenütt sportünnepélyeket rendeztek a legjobb szovjet tornászok és sportolók részvételével. Az ünnepségek fénypontját a moszkvai Dinamó-stadionban megrendezett ünnepély jelentette. Erre az ünnepélyre meghívást kapott több mint 30 külföldi ország, közöttük Magyarország is. A magyar sportküldöttség Hegyi Gyula, az OTSB elnökének vezetésével július 16-án indult útnak, hogy felejtethetetlen napokat töltsön a Szovjetunióban.

*

Minden nagyobb szabású ünnepélyt hosszas előkészületek előznek meg. Ezek az előkészületek már jóval a bemutató időpontja előtt elkezdődnek. Így volt a Szovjetunióban is. A sportolók szempontjából felkészülés már egy évvel hamarabb megkezdődött. Már ekkor megkezdődött a szakosztályokban a gyakorlatok tanulása. Miután minden egyes sportoló szeretett volna az ünnepélyen szerepelni, a szakosztályi edzéseket igen komolyan vették és tel-

jes erővel munkálkodtak a felkészülés sikeréért. Erre a komoly felkészülésre szükség is volt, mert a nagy tömegből ki kellett válogatni a szűkebb bemutató keretet. Ebbe a bemutató keretbe csak azok kerülhettek be, akik a gyakorlatot már tökéletesen elsajátították. A nagy tömegből már könnyű volt a kiválogatás és a keretbe kerüléshez legalább II. osztályú sportminősítés megszerzése volt a feltétel. Ez azt jelentette, hogy még a legegyszerűbb szabadgyakorlatokhoz, vagy kéziszergyakorlatokhoz is legalább II. osztályú sportminősítéssel rendelkező tornászok álltak rendelkezésre.

A válogatás után hosszabb ideig tartó összevont edzéseken készítették fel a sportolókat. Ezeknek az összevont edzéseknek már a kivitelezés csiszolása, a gyakorlatok összehangolása és nem a gyakorlatok megtanítása volt a feladatuk.

Jellemző, hogy milyen lelkesedéssel készültek a sportolók a bemutatóra. A főiskolák számításba jövő hallgatói egészévi munkájukat úgy osztották be, hogy minden fennakadás, vizsga-elmaradás

nélkül vehessenek majd részt az edzőtáborozásokon és a bemutatón. Ezért idejében letették a vizsgájukat, elvégezték a kötelező gyakorlati (például laboratóriumi) munkájukat, hogy semmi se akadályozza őket a részvételben. Aki nek nem sikerült a vizsgáját idejében letennie, az sem került hátrányban, mert vizsgái letételére szeptemberig haladékot kapott. Ezzel a kedvezménnyel azonban igen kevés hallgató élt. Általában minden munkahelyen megértéssel kezelték a sportolók ügyét, mert a vállalatok, üzemek, hivatalok vezetői tisztában voltak az ünnepély nagy jelentőségével.

Mondanom sem kell, hogy egy ilyen nagyszabású ünnepélyhez szükséges személyi és anyagi feltételek is minden tekintetben rendelkezésre állottak.

Az ünnepély előtti percek

Az ünnepély délből 12 órakor kezdődött. Megérkezésünkkor — fél 12 óra körül — már nagyban folytak az előkészületek a pályán. A résztvevők a pályán sorakoztak fel. Színes forgataghoz hasonlított

ezekben a percekben a stadion gyepe. Egymásután vonultak be az egységek s a bevonulás aránylag kevés időt vett igénybe, mert a stadion hét bejárata bőséges lehetőségét biztosította az egységek gyors mozgására.

Ez a bevonulás bár nem tartozott az ünnepélyhez, — annak csak előkészülete volt — mégis igen nagy érdeklődést váltott ki a nézőközönség soraiból. Hatalmas taps csattant fel az egységek érkezésénél. Ekkor már szinte érezni lehetett az elkövetkezendő bemutató minden izgalmát, nagyszerűségét és szépségét. Az ünnepi hangulat már ezekben a percekben előntötte az egész stadiont.

Kedves jellenet volt, amikor az úttörők csapata bevonult. Az úttörőket nemcsak a nézők, hanem a már felsorakozott sportolók is hatalmas tapssal köszöntötték. Ebben a tapsban megnyilvánult a szeretet, a gondoskodás az úttörők iránt. Jóval 12 óra előtt mind a sportolók, mind a nézők már elfoglalták helyüket. Az ünnepély megkezdéséig volt még néhány perc a szemlélődésre. Meglepetésnek hatott, hogy az egész labdarúgó pályát vastag zöld szőnyeggel borították be. A pályajelzések a szőnyegen is ki voltak rakva.

A túlsó egyenes nézőterén nem nézőközönség ült, hanem 16.000 diák, akik az élő háttérrel adták az egész ünnepély alatt. Ezek a diákok hosszú fehér nadrágot, sárga inget és fehér sapkát viseltek, s az egyes gyakorlatok alatt különböző színes lapok feltartásával a szükséges színű háttérrel biztosították. Az egész stadion zászlódíszet öltött, s így a külső kép is méltó volt az ünnepélyhez. Az ünnepély előtti percekben még egy hatalmas üdvözlés zúgott át a stadionon: megérkeztek a kormány és a párt vezérei. A stadion óramutatója pontosan 12 órát mutatott, amikor a pálya közepére bevonult az 500 főnyi fúvós zenekar, hosszú fehér nadrágban, fehér ingben és fehér sapkában. Megkezdődött az ünnepély.

Az ünnepély

Az ünnepélyt rövid beszéd vezette be, majd a zenekar a szovjet himnuszt játszotta el. Az ünnepély tulajdonképpen két részből állott, az ünnepi felvonulásból és az egységek bemutatójából, valamint az ezek közé iktatott sportversenyekből.

Az ünnepi felvonulást 50 dobos nyitotta meg, utána egy zászlós egység, majd a világ-, Európa- és szovjet csúcstartók, valamint a XV. helsinki olimpia győzteseinek népes csoportja vonult fel. Érdeemes megemlíteni, hogy e díszes csapatból nem hiányoztak a sport érdemes mestere címet nyert edzők sem. Utána a köztársaságok 200 főnyi egységei következtek jelvényük és zászlójuk alatt. Felvonultak még az iskolai tanulók, a szakszervezetek, a kolhozok, a Szpartak és a Dinamo sportegyesületek, valamint a fegyveres alakulatok egységei is.

A felvonuló egységek elhaladtak a főlelátó előtt és körbehaladva az északi kapun vonultak ki.

A felvonulás után megkezdődött a tulajdonképpeni sportbemutató. Az ünnepély második részéről annyit említünk meg, hogy ez a zárójeleneten kívül 30 számból állott, s ezekben 23.000 sportoló vett részt. A felvonulásban, valamint az ünnepéllyel kapcsolatos egyéb részvevőket is számítva, az összes részvevők száma 40.000 volt. A műsor első pillanatban túlsúfoltnak látszik, de a valóságban a 4 óra 20 percig tartó ünnepély annyira lekötötte a szemlélők figyelmét, hogy észre sem lehetett venni az órák múlását. A figyelem egy pillanatra sem lankadt. A gyakorlatok változatossága, valamint a közbeiktatott különböző sportbemutatók az érdeklődést állandóan felszínen tartották, s a műsor egyáltalán nem volt fárasztó.

A különböző sportbemutatók között szerepelt a maratoni futás rajtja és célba érkezése, 100, 400, 1500, 3000 m-es síkfutás, 4×200 m-es női váltó, 800 m-es női síkfutás, 110 és 400 m-es gátfutás, birkózás, súlyemelés, valamint a római tornászvilágbajnokságon első helyezést elért férfi és női tornászok üdvözlése és bemutatója. Jellemző ezeken a sportbemutatókra, hogy ezeken a legjobb szovjet sportolók vettek részt, s igen jó eredmények születtek. Sőt két új világcsúcs születésének is szemtanúi lehettünk, így 880 yardon Otkalnikó, a súlyemelésben pedig Vilkovszki ért el új világcsúcsot.

A bemutatók sorát a moszkvai úttörők kezdték meg, s ezután egymásután következtek a különböző köztársaságok bemutatói. A köztársaságokon kívül szerepeltek még a munkaerőirtalékok, a leningrádi és a moszkvai TF, a

moszkvai főiskolák, és a szakszervezetek egységei is. A köztársaságok bemutató létszáma általában 3—400 között volt, míg az egyéb bemutatók létszáma ezekenél jóval nagyobb.

Az egyes bemutatók szakmai leírására e beszámoló keretében nem térhetek ki, ezért csak nagy vonásokban, összesűrítve említek meg néhány jellegzetes szempontot. Minden egységben egyenlő létszámmal szerepeltek a nők és a férfiak. A bevonulás után legtöbbször együttes szabadgyakorlattal kezdődött a bemutató, a női vagy férfi egység kiszaladt, ez alatt a másik különleges bemutatót tartott. A nők például ritmikus gyakorlatot, kéziszer gyakorlatot, a férfiak talajgyakorlatot. Ezek után legtöbbször tornaszereket hoztak be s azokon tornásztak. A bemutatót mindig rövid zárókép — leginkább torony, gula — zárta be, majd elvonulás következett, legtöbbször énekszóval.

Az ünnepély egyik jellegzetességét a különféle kombinált tornaszerek alkalmazása adta meg. Az ilyen kombinált tornaszerek kiválóan alkalmasak tömegbemutatókra, mert pillanatok alatt többféle tornaszerré alakíthatók át. A különféle tornaszerek gyors váltakozása nagymértékben emelte a bemutató érdekességét, látványosságát. Túl azonban a látványosságon, a tornaszerekhez jó tornászok is kellenek. Az ünnepélyen ezekben sem volt hiány. Az egész ünnepély sejtetni engedte azt a hatalmas tömeget, amelyre a szovjet tornasport támaszkodik. Szemkápázató volt, amikor közel 100 korláton egyszerre lendültek fel a tornászok kézenállásba, hogy a következő pillanatokban már a nyújtón végzett óriáskörökben gyönyörködjünk. De ugyanígy megcsodálhattuk a páros lábkörzéseket a lovon, a keresztfüggéseket a gyűrűn, vagy az igen magasfokú gyakorlatokat a gerendán. Ezeket a nehéz gyakorlatokat játszói könnyedséggel végezték a tornászok. Az ünnepély során többféle ilyen kombinált tornaszert ismerhettünk meg, ami feltétlenül a szovjet sportszergyártás fejlettségét dicséri. Ezek a tornaszerek könnyen kezelhetők és mozgathatók voltak. Volt olyan, amelyet kerekeken két tornász hozott be. Nemcsak ezek a szerek, hanem az egyszerű kéziszer is, mint a karikák, a botok, a rudak is fémből készültek.

Érdekesnek tartom megemlíteni, hogy az egyes bemutatók időtartama általában 8–10 perc között mozgott. Ez alatt az idő alatt azonban igen sokféle gyakorlatot végeztek: közös szabadgyakorlatot, külön férfi, külön női bemutatót, szertornát, záróképet. Ezt csak úgy lehetett elérni, hogy az egyes gyakorlatrészek időtartama rövid volt, a váltásokat pedig pillanatok alatt hajtották végre. A közös gyakorlat vagy a talajgyakorlat, de például a karikagyakorlat sem tartott 1–2 percnél tovább. Ismeretlen volt tehát az, hogy 8–10 percig csak szabad-, vagy csak karika-, vagy csak botgyakorlat szerepelt volna. Ehelyett több, de rövidebb ideig tartó gyakorlatrészekből tevődtek össze az egyes bemutató számok. Az ilyen szerkezetű bemutató összeállításánál természetesen kellő gondossággal kell eljárni, mert bár rövidebb lélekzetű gyakorlatokat kell tervezni, de a gyakorlatoknak minden szempontból tartalmasaknak kell lenniük.

A gyakorlatok belső értékét hatásosan egészítették ki az ünnepélyek egyéb külsőségei is, mint a zene, a ruhák színösszetétele, a dekoratív elemek alkalmazása (zászlók, emblémák, toronyszerkezetek stb.).

A zenét az egyes gyakorlatokhoz hangszerrel szolgáltatták, tehát a zenei kíséret közvetett volt. Kivételt jelentett az ünnepi felvonulás, amelyen a zenét az 500 főnyi zenekar közvetlenül szolgáltatta. A gyakorlatot kísérő zenekart zárt helyezették el, ahonnan azonban a karmester közvetlenül láthatta a bemutató egységeket. A zenekíséret a legkülönbözőbb típusú volt. Így fúvós és vonós zenekar, zongora, ének, kórus, jellegzetes népi hangszer szolgáltatta a kísérő zenét.

A ruhák színe is igen változatos és összehangolt volt. Miután a bemutatókon férfiak és nők együttesen szerepeltek, a két nem ruháit is jól kellett összehangolni. Igen szép volt például a szakszervezeti sportolók ruhája. A férfiak kék inget, hosszú fehér nadrágot, a nők sárga blúzt és rövid kék nadrágot viseltek. Igen jól mutatott a moszkvai főiskolások ruhája is, a férfiak zöld trikóban, hosszú fehér nadrágban, a nők halvány rózsaszínű tornaruhában szerepeltek.

A művészi szempontok érvényesítéséről azok a művészek gondoskodtak, akik az egyes bemutatóknál közreműködtek. A műsor-

fűzetben nemcsak a részvevők létszámát és a gyakorlatok vezetőinek nevét tüntették fel, hanem a művészeti szaknácádók és a zeneszerzők nevét is. Az utóbbiak között több Sztálin- és Államdíjjal kitüntetett művész nevét olvashattuk. A nálunk is jól ismert Mojszejev-együttes vezetője. Igor

szítésű félkör alakú táblái, vagy a bjeloruszok élő fenyőfái stb.

Ezek az eszközök azonban nemcsak háttérül szolgáltak, hanem elfedték a bevonuló egységeket is. Az egységek ugyanis már az előző bemutató szám alatt felsorakoztak a pálya túlsó egyenes részén, az előző bemutató szám és

A. Csudina és N. Dumbadze a felvonulási menetben

Mojszejev is mint művészeti tanácsadó szerepelt az egyik bemutató számnál.

A dekorációs elemek alkalmazásánál nem láttunk például zászlóerdőket, a zászlókat kisebb létszámban, de hatalmas méretekben alkalmazták.

A rendezés kitűnő, zökkenőmentes volt. A számok megszakítás nélkül követték egymást. Miután a túlsó egyenesben nem volt nézőközönség, az egész ünnepélyt tulajdonképpen színpad-szerűen, csak az egyoldali rálátással számolva, rendezték meg. Így vált lehetségessé, hogy lent a pályán is még külön háttérrel képezhettek ki. Ilyen háttérrel adott a Karél-Finn Köztársaság bemutatójánál a magas bordásfal, köztük 6 nyújtóval, az eszteknel a tengert ábrázoló fal, a moldvaiak népies motívumokkal díszített kerítése, az üzbégek ugyancsak népies dí-

a saját egységük háttere mögött. Így biztosították a gördülékeny váltást.

Összegezve az ünnepélyen látottakat megállapíthatjuk, hogy az páratlan szépségével, magasfokú gyakorlataival, tömegességével lenyűgözte a nézőket. A nézők között pedig igen sok szakember volt, akik a legteljesebb elismeréssel nyilatkoztak az ünnepélyről. Ez az ünnepély irányt mutatott és termékenyítő hatása igen sok ország sportünnepélyein is érezhetővé válik.

Tanulságok

Felvetődik a kérdés, hogy magyar szempontból milyen tanulságot hozott a moszkvai ünnepély? Röviden válaszolhatunk: igen sokat. Kimeríthetetlen kincsesbánya volt ez az ünnepély, amelynek

minden mozzanata külön tanulmányozást érdemel.

Természetesen merev utánzására törekednünk helytelen lenne. Ilyen ünnepélyt csak olyan ország tud rendezni, amelyben a politikai, gazdasági és társadalmi viszonyok lehetővé teszik a sport és testnevelési mozgalomnak széles néprétegekbe történő elterjedését és amelyben az ilyen nagyszabású ünnepélyekhez szükséges személyi és anyagi feltételek is korlátlanul rendelkezésre állanak. Ezeket a feltételeket a Szovjetunió kivül ma még sehol sem találhatjuk meg.

Az ünnepély után Hegyi elvtárs megkérdezte a közelünkben ülő Brundage-t, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság amerikai elnökét, hogy mi a véleménye a látottakról?

Brundage, mint aki bódulatból ébred, halkán felelte:

— Fantasztik... fantasztik...

Igen, első pillanatban talán mi

is fantasztikusnak minősítettük az ünnepélyt, de később beláttuk, hogy nincsen benne semmi fantasztikus. Mindössze arról van szó, hogy a szocialista társadalomban a sport és a testnevelés állami ügy és a dolgozó nép állama minden lehetőséget megad a sportolni vágyó dolgozóknak. A magasfokú termelékenység lehetővé teszi, hogy a testnevelési és sportmozgalom minden anyagi támogatást megkapjon, ami fejlődéséhez szükséges.

Ezért nem az a feladatunk, hogy meggondolás nélkül a látottak lemásolására törekedjünk, hanem a szerzett szakmai és egyéb tapasztalatokat a mi sajátosan magyar viszonyaink figyelembevételével helyesen használjuk fel.

Feladatunk tehát, hogy a lehetőségeinkhez képest a nagyszabású sportünnepélyek alkalmával a legjobbat nyújtsuk mind szakmai, mind művészi szempontból. Megoldhatatlan feladatokra

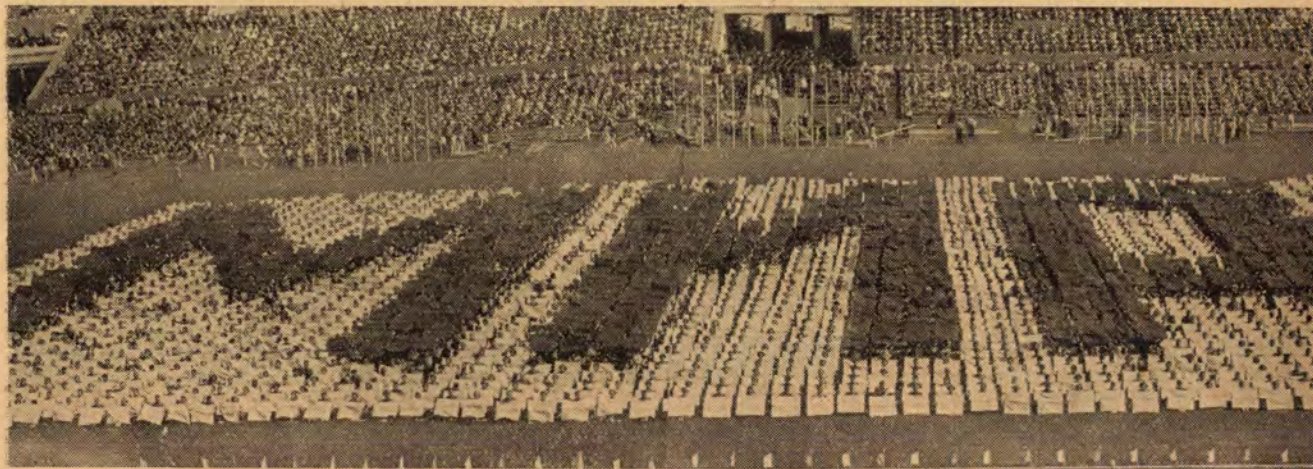
ne vállalkozunk, mert csak bukás lehet az eredmény. Számoljunk józanul az adottságainkkal.

A gyakorlat-tervezéseknél végük figyelembe a tömegek sportképzettségét, teherbíróképességét, a gyakorlatok betanulási lehetőségeit. Nem számolhatunk többhetes táborozásokkal, huzamosabb kiemelésekkel a termelői munkából.

Meg kell elégednünk a jelenlegi felszerelési lehetőségeinkkel és sporteszközeinkkel. Ezen a téren még amúgy sem aknáztunk ki minden lehetőséget. Meg kell elégednünk a legszükségesebb anyagi feltételek biztosításával.

Továbbra is arra törekszünk, hogy a jövőben sorra kerülő sportünnepségeink még szebbek, még magasabb színvonalúak legyenek, s ezekhez nagymértékben felhasználjuk majd a moszkvai sportünnepély gazdag tapasztalatait is.

Sós István

Béke... A „béke“ szó betűi rajzolódnak ki a sportünnepség legszebb bemutatóján

60 ÉVE:

uralkodó sportág a kerékpározás

1894 október

Ami ma a labdarúgás — írja az egykori idők krónikása — az volt hajdanában, a 90-es években a kerékpározás sportja. A tömegmegmozgató, a lelkesítő, a legnagyobb indulatokat kiváltó sport, amely nem egyszer tört ki szélsőséges érzelem-megnyilvánulásokban. A manapság a labdarúgásért lelkesedő tömegek tízezeinek elődei a kerékpáros versenyeken tanulták meg a sportot szeretni, a sportolókkal együtt érezni.

Szépek is voltak az akkori kerékpárversenyek. Ezek vonzották a legnagyobb tömegeket, amelyek mellett elenyésztek egyéb sportágak esekélyszámú művelői. Egy-egy verseny, s abban egy-egy kerékpáros virágkorzó nyújtotta kép sokáig feledhetetlenül vésődött a nézők emlékezetébe. Tömegek, színek, festői alakulatok, mozgás, küzdelem, nemes hév jellemezték e versenyeket és bizonyos családi vonás, amely a sportág művelőit

egyesítette, ellentétben a többi sportággal, ahol a versenyzők, csapatok néha a személyi gyűlölködésig állottak szemben egymással.

De 1894-ben még fénykorát élte a kerékpáros sport. Ekkor bontakozik ki az a versenyző, akinél talán azóta sem jelentkezett nagyobb tehetség. Már egy évvel azelőtt feltűnik Rottenbiller János, nyer egy bajnokságot is, megjavítja az 1 angol mérföldes (1609 m) csúcsot, 2 perc 31 mp-re, de a Vasvármegyei SE-nek Szombathelyen tartott országos versenye az, amelyen vitathatatlannul a kor első versenyzőjévé emelkedett. Sorra megnyeri a nap versenyeit, köztük Magyarország 10 000 m-es bajnokságát 18 p 42,6 mp akkori rekord-idejével és ettől kezdve szinte verhetetlen. Rövid pályafutása alatt 76 elsődíjat, közte több bajnokságot nyer, míg csak 1896 őszén be nem kell vonulnia katonának s azzal el nem vész a magyar sport számára.

Az ifjúsági labdarúgásról

Szeptember 19-én, a románok elleni mérkőzés volt a magyar ifjúsági labdarúgó válogatott első őszi nemzetközi erőpróbája, s ezen az erőpróbán a magyar fiatalok gyengébbeknek bizonyultak ellenfelüknél és 1:0 arányú vereséggel hagyták el a Népstadion játékterét.

A közönség elégedetlen volt a látottakkal, fiatal labdarúgóink 90 perc alatt mutatott játékaival s ennek a mérkőzés folyamán — buzdítás helyett — többiben is hangot adott. A vereségről a mérkőzést követő napokban mind a szakörökben, mind a közönség körében sokat beszéltek. Valóban nem lehet mindegy, hogy a világhírnévre szert tett nagyválogatott mögött milyen utánpótlás sorakozik fel, s azt is meg kell vizsgálni egyszer, hogy a fiatal gárda a nagyok örökébe léphet-e egyszer. Ugyanakkor, hogyan törődnek az ifjúsággal országszerte, felkutatják-e a tehetségeket, kiválogatják-e a játékosokat a mind nagyobb és nagyobb feladatokra.

Az ifjúsági labdarúgás ügyét végső fokon az Országos Társadalmi Labdarúgó Szövetség Ifjúsági Bizottsága fogja össze, amelynek működése csak az utóbbi időben kielégítő. Ifjúsági Bizottság működik a BTSB és a megyei TSB-k társadalmi labdarúgó szövetsége keretében is. S a hiba már itt kezdődik. Mindegyik bizottság jól, vagy kevésbé jól működik a maga területén, de nincs meg közöttük az összhang, tapasztalataikat nem cserélik ki. Nem kapják meg ezek a bizottságok a kellő irányítást, s munkájukat nem ellenőrzik. Ez okozza, hogy az ország legkülönbözőbb részein felvetődött kérdések, illetve azok megoldása során szerzett tapasztalatok nem jutnak a többi bizottságok birtokába. Jellemző például, hogy az Országos Ifjúsági Bizottság és a Budapesti Ifjúsági Bizottság között sem volt meg sokáig az összhang s ezt az állapotot csak az utóbbi időben számolták fel. Az eredmény máris mutatkozik. Az első feladat tehát nyilvánvaló: az Ifjúsági Bizottságok legerősebb körű kapcsolatát kell megteremteni, esetleg fél-

évenként összehívott értekezlet keretében, a tapasztalatok kicserélésével, eleven kapcsolat létesítésével akár levelezés, akár látogatás útján történik az. Véleményem szerint ennek kell lennie a kiinduló pontnak, amellyel meg lehet kezdeni a tervszerű foglalkozást a labdarúgó utánpótlással az egész országban.

A magyar labdarúgásnak mindig meg volt

a megfelelő utánpótlása, amelyből egyre-másra tűntek fel a kiugró tehetségek. Régen is felmerült, de még ma is beszélhetünk arról, hány tehetséges fiatal kalldódik el, ha nem veszik észre, ha senki sem „fedez fel”. Az elmondottakból következik a második legfontosabb feladat: a tehetségek felkutatása.

Jelenleg ezt célozza az immár másodszor lezajlott — „Magyarország ifjúsági válogatott labdarúgó bajnoksapata” — címért kiírt torna, amelyen évről-évre 19 megyei és 5 fővárosi válogatott csapat vesz részt. Ezen a tornán kétségteljesen a legjobb csapatok szerepelnek, s ezért az ezzel megbízott szakemberek figyelme a tehetségek kiválogatására irányulhat vidéken éppen úgy, mint a fővárosban. Ez az eddig legjobban bevált és legerősebb rétegeket felölelő válogatási forma. Ezt állapították meg különben az idei tornáról megírt jelentésekben maguk az egyes válogatottakkal foglalkozó edzők is.

Örsi Károly, Békés-megye ifjúsági válogatottjának edzője például sokkal jobbnak tartja ezt a módszert, mint a régebben alkalmazott különböző edzőtáborozásokat, hiszen azokba nem mindig a legerősebbeket küldték el az egyesületek, sportkörök. Ez a forma, — írja Örsi Károly — felszínre tudja hozni azokat a legtávolabbi járásokban szereplő tehetséges fiatalokat is, akiről valami jót hall a megyei válogatott edzője.

Nem érdektelen nyilvánosságra hozni,

hogy az ország legjobb fiatal labdarúgóiból hogyan állítják össze az ifjúsági válogatottat.

Az idei ifjúsági torna mérkőzéseit — a csoportmérkőzésektől egészen a döntőig — az Országos Ifjúsági Bizottság tagjai ellenőrizték, s a látottakról — kiemelve a tehetséges játékosokat — jelentést tettek. Így egy-egy játékos, még ha csapata nem is került a döntőbe ötször volt a megfigyelők „keresztútjában”, a döntőbe jutott csapat játékosai pedig még tovább három esetben. Ugyanakkor az edzők is megírták észrevételeiket a mérkőzésről, ugyancsak felüntetve a tehetségeket. Mit értünk el ezzel? A tehetséget eláruló 1936-os, vagy korábbi születésű játékosokat az egész ország területéről számbavettük, 169 név került ilyen módon kartonra, mindazok, akikben tehetséget fedeztek fel. A „felfedezett” játékosok a Budapestten sorrakerült válogató mérkőzéseken vizsgáltak újra tudásukból, s rostálódtaik egészen egy húszas keretig. Azonban nemcsak azok jöhettek számításba, akiről már tudtunk valamit, hanem ha újabb tehetség tűnt fel, mint például a Bp. Vasas Kovács nevű jobbáthvédje, akkor

ő is meghívást kapott a válogató mérkőzésre.

A 20 főre szűkült keret a románok elleni mérkőzésig — sajnos a torna döntőjének előrehozásával az előre elkészített felkészülési tervből két hét kiesett — közös edzést folytatott Pacolai Károly és Vince Jenő vezetésével. S amint előrelátható volt, az idő kevésnek bizonyult az egységes játék összehangolására, a csapatrészek összeszoktatására. A csapat összeállítása sem sikerült a legjobban. Akkor azonban az volt az elgondolás, hogy a testileg ugyan gyenge, de technikailag képzett együttes eredményesen veheti fel a küzdelmet a románok előrevágott labdákkal kísérletező, lendületes játékaival szemben. A mérkőzés képe mást mutatott. A fizikailag toronymagasan a magyar csapat felett álló románok az első 20 percben igen korszerű, s az előzetes híreket igazoló, két-három húzásból álló támadásaikkal megzavarták a magyar csapatot és a védelmi hibából elért egygólos előnyüket lelkes 70 percig tartó védekezéssel meg tudták tartani. Ezt természetesen

csak azért érthették el, mert a magyar csatársor teljesen tehetetlennek bizonyult mind a két félidőben. Nem találta meg az ellenszerét — bár erre megvolt a taktikai utasítása — a román védelem széthúzásának, át-törésének. A mezőnyben szépen játszottak a magyar fiatalok, de a sok oldal- és főleg hátraadogatással, kevés mozgásból álló támadással egyáltalán nem okoztak gondot a román védőknek. Hat-nyolc, s néha még több védő állt fátal a román kapu előtt, s könnyedén szerelte a magyar játékosok erőtlen próbálkozásait. A taktikai utasítás be nem tartásának fő oka — mint utólag kiderült — az egyes játékosok teljes megilletődöttsége volt. A jobbszélső Lelenka, aki azt a feladatot kapta, hogy amikor a román balszárny támadásra indul, segítse a jobboldali védelmet akkor is hátul maradt, amikor a magyar csapat már állandó támadásba lendült. S hiába kapta meg a figyelmeztetést a mérkőzés alatt, a szünetben, feladatát nem tudta végrehajtani, mert teljesen megzavarodott és

se nem látott, se nem halott. Farkas, aki a magyar szélső-utánpótlás kétségte- lenül egyik legtehetsége- sebbje, 30 percig szinte labdához sem ért, vagy ha igen, az elpattant tőle, s nem tudott vele mit kezde- ni. Mindez azonban csak részmagyarázata a vere- ségnek. A baj fő forrása — mivel egy ifjúsági váloga- tott gerince az ifjúsági kor- határ természeténél fogva csak rövid ideig lehet együtt — a vidéki és fővá- rosi labdarúgók játékának elégtelen összehangolása. Más labdarúgást játszanak ma még a vidéki és mást a budapesti fiatalok.

Vidéken, a legtöbb helyen, ha foglalkoznak az if- júsági játékosokkal a legtöbb figyelmet a játékos erőnlé- tének fejlesztésére fordítja az edző és csak jóval ke- vesebbet a technikai kép- zésre. Ugyanakkor a fővá- rosi fiatalok legtöbbje igen sokat játszik a labdával, így technikailag hamar érik, erőnlétével azonban nem sokat törődik. Sok helyen az edző sem igen hív- ja fel erre a figyelmét, ha pedig ez megtörténik, a fiatal játékosnak sportsze-

rűtlen életmódja miatt (do- hányzás, ital, stb.) neheze- re esik megtenni az előír- takat. Így nem fejlődik testileg, idegileg pedig tönkremegy (Holló VL Kel- tex, Knerczér, III. ker. Textilfestő.) Természetesen nem ez az általános kép, nem ez a jellemző a ma- gyar ifjúsági labdarúgásra, bizonyos azonban, hogy az edzők tanácsának az ifjú- sági labdarúgókkal végzett foglalkozásra egy, az egész országra szóló általános ér- vényű tervet kell kidolgoz- nia, amelyet a már oly ré- gen „kívánt” ifjúsági ál- lami edző ellenőrizne.

Az ifjúsági állami edző kérdése

az egyik legfontosabb problé- ma, ez az, amit legjob- ban nélkülöz pillanatnyilag a magyar ifjúsági labdarú- gás. Az edzőt, aki járná az országot, bizonyos időkö- zönként válogatókat tarta- na megyszerte, ahová a legkisebb sportkörök is el- küldenék legjobbjaikat. Segí- tené a megyei válogatott edzők munkáját, kezében, fejében lenne az ifjúsági labdarúgás minden hibája,

erénye, s ellenőrizné a leg- tehetségesebbek továbbfej- lődését. Így nem történ- hetne meg azután, hogy például az ifjúsági tornán Budapest III. csapatában feltűnt igen tehetséges bal- összekötő, Széles edzése a V. Mélyfúrók sportkörben csak kapuralövésből áll- jon, s ha egyszer elviszi a labdát a pálya valamelyik sarkába, hogy ott a techni- kai elemeket gyakorolja, a többiek — főleg az időse- bek — különcknek neve- zik, kinevetik. Vagy, hogy a Szegedi Petőfi NB II. já- tékosa Nemes II. nem fej- lődik évek óta, mert — mint mondotta — sportköre edzésén csak a köröket rója, továbbtanításával senki sem törődik.

Könyv telne meg az if- júsági labdarúgás problé- máival. Ez a rövid ismerte- tés csak szűk kivonat, de ahhoz talán elegendő, hogy felvetődjön a gondolat: a lehető legkomolyabban kéz- be kell venni az ifjúsági labdarúgás ügyét, mert baj ma még nincsen, de holnap talán már lehet.

Hoffer József
az Országos Ifjúsági
Válogatott kapitánya

50 éve:

Egzotikum a labdarúgásban

1904 október

Abban, hogy a labdarúgás rövid idő alatt vala- mennyi sportágunk fölé nőtt és a század elején szinte egyetlen olyan sportágunkká vált, amely tömegeket mozgatott, — része volt az egzotikumoknak is. Az akkori versenynaptárban a bajnoki mérkőzések szinte másod- sorba szorultak a különféle nemzetközi mérkőzés- mögé. Már a kezdet kezdetétől sűrűn járnak itt bécsi, prágai, berlini és főleg angol csapatok, s a különleges események, a messze idegen ismeretlenség varázsa leg- alább annyira növeli az érdeklődést, mint a hazai klub- vetélkedések sovinizmusa.

1904 őszén olyan külföldi csapat látogatott el hoz- zánk, amelynél tarkább azóta sem volt Budapesten. A németországi Mittweida városának egyetemi csapata jött el. Járt már itt egy évvel előzőleg is, ezúttal azonban olyan tizeneggyel érkezett, amelyben négy világrész- t í z különböző országából származó játékosok szerepel- tek. Minden idők legtarkább összetételű vendégesapatá- nak összeállítására ugyanis így festett: Prado (spanyol) — Wenzel (német), Meyer (svájci) — Dunker (délafrikai), Schulz (osztrák), Koenig (orosz) — Hohn (amerikai), Anders (német), Gibson (angol), Uribe (portugál), Dunker (ausztráliai).

A mittweidai főiskolások két mérkőzést játszottak. Az elsőn Anders két góljával már 2 : 0-ra vezettek a BTC ellen, amikor visszaestek és a pirosfehérek Helmich és Blazsek révén egyenlítették. Második mérkőzésük- ön 3 : 0-ra győztek a MAC ellen. „A II. félidő 26. percé- ben Borbás lerohanása már-már sikerrel jár, amikor a német hátvéd fellöki. Minthogy az már ismételt eset volt, Gabrovitz Emil bíró a hátvédet — öt p e r c e — kiállítja...” (Akkor még az időreszóló kiállítását is ismerte a szabálykönyv.)

40 éve:

Háborús futball

1914 október

Az I. világháború első hónapjaiban a sportágak legtöbbje szinte teljesen szünetelt. Csak az atléták ver- nyeztek és — mindennel dacolva — élt a futball. Bár a bajnokságot nem írták ki és a meghasonlott egyesületek külön-külön rendeztek serlegettornákat, ezek és főleg a nemzetközi mérkőzések változatlanul nagy ér- deklődés közepette játszódtak le. Két válogatott mérkő- zést bonyolítottak le október havában Budapesten.

Október 4-én került sorra a 25. magyar—osztrák mérkőzés. 12 000 néző előtt az Üllői-úti sporttelepen Fehéry Ákos vezette a mérkőzést, amelyet a Vörös Kereszt javára rendeztek. A magyar csapat így állt ki : Zsák—Kehrling, Csüdör—Kiss Gy. Hlavay, Ker- tész II—Klement, Bodnár, Pótz, Schlosser, Böjti.

Az osztrákok a görbelábú Studnicka és Swatosch II révén már 2 : 0-ra vezettek, amikor végre magáratalált a magyar csapat és Pótz, majd Schlosser góljával egyenlített. Így lett 2 : 2 a végeredmény.

Október 25-én Budapest válogatottja néven állt ki legjobb csapatunk Berlin ellen. Ezt a mérkőzést a bécsi Schmieger vezette 18 000 néző előtt. Az összeállításunk akkor jobban sikerült : Zsák—Csárdás, Csüdör—Bíró, Hlavay, Einwag—Rácz, Bodnár, Kertész II, Schlosser, Tóth-Potya.

A mérkőzést 3 : 1 arányban elég biztosan nyertük Bodnár (11-es), Schlosser (fejes) és újra Bodnár góljai- val. Persze a színvonal most is elmaradt a közelmúlt színvonalától. Hiszen nem egyszer a haretérről véletle- nül szabadságra hazajött, sőt kisebb sérüléssel a kórház- ból kiszökő játékosok szerepeltek a csapatokban, ame- lyeket a sok hiány miatt néha fantasztikusan fel kellett forgatni. Megtörtént, hogy Zsák, a válogatott kapus egyesületében közepesatárt játszott.

A sportagitáció és propaganda

FONTOS ESZKÖZE — A KIÁLLÍTÁS

A Vörös Lobogó, Építők és az Előre sportegyesületek nagy-sikerű kiállításai után, a Petőfi sportegyesület budapesti választmányának elnöksége is sportkiállítást rendezett és gazdag anyagot mutatott be az érdeklődőknek. A kiállítás szervezői és aktívai a körülbelül 500 igen szép és értékes díjat, sok fényképet, több tartalmas sportkörüli faliújságot izlésesen és nagy gonddal állították össze. A valóságos kis múzeum megmutatta azokat a sportsikereket, amelyeket az egyesület fennállása óta elért. Egyben megmutatta azt is, hogy az egyesületnek vannak lelkes, hozzáértő sportagitátorai és propagandistái.

A szakszervezetek elnökségei segítségével néhány nap alatt társadalmi munkával hozták össze a kiállítás anyagát. A sportmozgalom, az egyesület szeretetét bizonyítja az a munka, melyet Diamant elvtárs, a budapesti választmány elnöke, Udvardi elvtárs elnökhelyettes, Sebők Pálné, Molnár János, a gulacsapat tagja, Nagy József, Szekeres Tibor és Bende Erzsébet elvtársak és sokan mások végeztek a szakszervezeti sportmozgalom népszerűsítéséért. Számukra az lehet a legnagyobb elismerés, hogy a szépszámú érdeklődő szétvitte a kiállításról alkotott jó véleményét, ezzel is segítettek, hogy a sport iránt érdeklődők széles táborát növeljék.

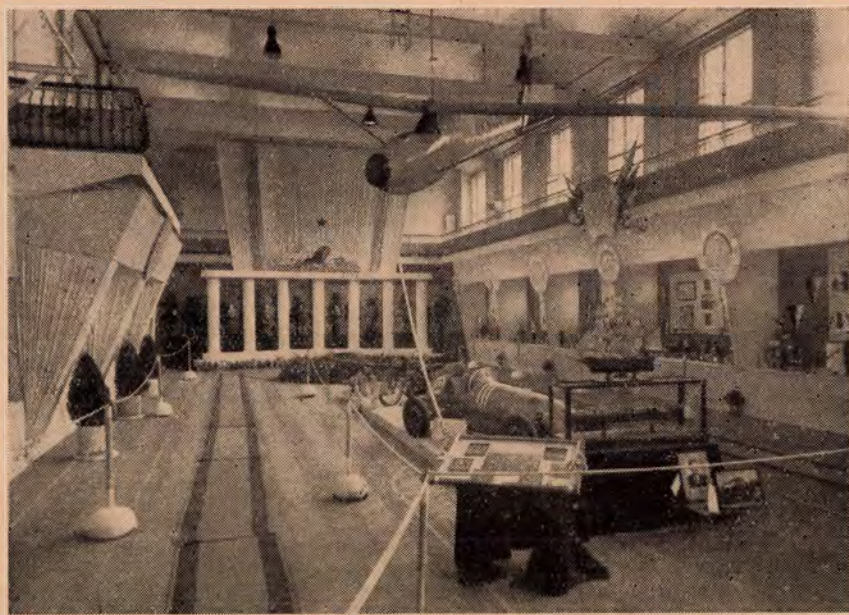
A kiállítás anyagából különösen kiemelkedtek Rajcsányi László háromszoros olimpiai kardvívóbajnok, Nyári Magda és Zsabka Margit kétszeres női törcepat-világbajnokok, Parti János kenu-világbajnok, Jancsó Antal teniszező, érdemes sportolók értékes díjai. A díjak mutatják a sportolók fejlődését a kezdéstől a világhírnévig. Szép képek sorozata varázsolja élővé az egyesület, szinte minden sportágban végzett mozgalmi munkáját. A sportkörök faliújságjai közül a Fővárosi Vízműveké emelkedik ki. Ebben a sportkörben ötletes, humoros, színes karikatúrákkal, rajzokkal mozgósítanak az MHK-ra és nevelik a sportolókat a pályán tanúsítandó sportszerű viselkedésre. A Könnyűipari Minisztérium sportkörének hirdója még a versenydíjak megmutatásával is — igen helyesen — mozgósít a sportkörüli versenyekre.

Nemcsak szép kivitelű, de hasznos kiállítási anyag a választmány tenisz-szakosztályának eredménynyilvántartási könyve. Dórner László edző gondos munkáját dicséri mind az az anyag, amelyet több éven keresztül gyűjtött össze, hogy segítse egyesületét a fontos sportdokumentáció sorrendben történő összegyűjtésében.

Értékes és komolyan hasznosítható anyag Nyári Magda gyűjteménye is. Kiváló sportolónk pályafutása kezdetétől gondosan vezetési eredménynaplóját. Ez a gyűjtemény újságcikkeket, képeket foglal magába, amelyeket saját naplójegyzetével látott el. Az élvezetes olvasnivaló feltétlen alkalmas arra, hogy a fiatalok érdeklődését felkeltse — a fontos sportág — a vívás iránt.

Összegezve: a kiállítás anyaga jó, egészséges és mozgósító agitáció és

tívák bevonásával tartalmas, ötletes kiállítási anyagot lehet összehozni üzemen, hivatalban, kultúrházakban és kutúrszobákban is. Természetesen ahol rendelkezésre áll, nagyobb központi helyiség is alkalmas az anyag kiállítására. El kell érni, hogy a legszélesebb területen felhasználjuk a sportagitáció és propaganda lehetőségeit. Így lehet még eredményesebb a mozgósítás, amellyel fiatalok tíz- és százazreit kapcsolják be az aktív sportmun-

propaganda, komoly segítség a testnevelési és sportmozgalom fejlesztésében. Például szolgálhat valamennyi sportszervezet számára az egyesületi sportagitációs és sportpropaganda tevékenység színvonalának emeléséhez.

★

A z egyesületek agitációs és propaganda tevékenységének egyik legtöbbször visszatérő módszere, a sportkiállítások szervezése. Igaz, hogy ez az egyik legjobb és leghatásosabb eszköze a nevelő, mozgósító munkának. Az eddig megrendezett kiállítások tapasztalatai azt mutatják, hogy az agitációs és propaganda bizottságoknak érdemes behatóan foglalkozniuk az ilyen természetű kiállítások szervezésével.

A szükséges kellékek — az elért eredmények dokumentációja, díjak, képsorozatok stb. — mind-mind az egyesületek és sportkörök rendelkezésére állanak. A legtöbbször éppen csak fel kell kutatni, fel kell tártani és rendezni. Kevés pénz felhasználásával, lelkes társadalmi ak-

kába. De a lehetőségek célszerű felhasználása segít ahhoz is, hogy az idősebb korosztálybeliek közül is mind többen vegyék ki részüket az egészséget fejlesztő sporttevékenységből.

A kiállítások eddigi eredményei és különösen a tapasztalatok biztossítják, hogy az egyesületi agitációs és propaganda munka egyik fő eszközévé kell tenni a központi, üzemi, hivatali sportkiállítások szervezését. A késő őszi és téli hónapok alkalmasak arra, hogy minél több aktív bevonásával megkezdődjön a tervek kidolgozása, a dokumentáció gyűjtése, egy-egy nagyobb, vagy kisebb kiállítás megrendezéséhez. Komoly segítséget adhatnak a szakszervezetek elnökségei, üzemi bizottságok, szakszervezeti bizottságok, ha helyiséget és egyéb berendezési tárgyakat biztosítanak a kiállításokhoz. Legtöbb egyesületben már is gazdag, központi anyag áll rendelkezésre. A sportegyesület legértékesebb és legtanulságosabb anyagait lehet kiállítani a sportkörökben is úgy, hogy

azokat helyi, üzemi, hivatali, sportkörtől dokumentációs anyaggal egészítik ki. Vidéken egy-egy megyei központban célszerű több sportkör összegyűjtött anyagának kiállítása. Eredményes lehet, ha az érdeklődők az eredmények összehasonlításából látják, melyik sportkör végez jobb munkát. A vidéken rendezett kiállítások hasznossága éppen az, hogy lehetővé teszik a sportolók számára, hogy megismerjék saját egyesületük sportszervezési, sportoktatási, nevelési és pénzügyi-gazdasági munkáját.

*

Egy-egy kiállítás sikerét elősegíti az alapos, tervszerű előkészületi munka. Mindenek előtt helyes meghatározni, hogy milyen célt kell szolgálnia a kiállításnak. Ebből természetesen következik, hogy milyen legyen a kiállítás anyaga. Mindenekelőtt fontos, hogy a kiállítást betöltsék agitációs és propaganda feladatai. Népszerű és jól szemléltető legyen, hűen mutassa be az egyesület vagy sportkör bizonyos időszak alatt elért fejlődését. Ez megköveteli a szervezőktől, hogy ne csak díjak, esetleg képek kiállítása legyen. Az anyagát gazdagítani kell az egyesület, illetve a sportkör életét legjobban dokumentáló, jól szemléltető grafikonokkal is. Ezeket a grafikonokon lehet megmutatni az egyesület és sportkör sportmunkájának számszerű fejlődését is. Például azt, hogy a szakszervezethez tartozó dolgozók hány százaléka vesz részt az aktív sportmunkában, milyen arányban sikerült a nődolgozókat bevonni a sportmozgalomba stb.? Hogyan teljesítik évről-évre az MHK és a fejlesztési terv feladatait? Milyen mértékben emelkedik, különösen a kiemelt sportágak szakosztályainak minőségi munkája, a minősített versenyzők száma? De helyes és célszerű a társadalmi úton folyó aktívaképzés, az évről-évre fejlődő pénz- és anyaggazdálkodás ered-

ményeinek grafikonokon történő bemutatása is. A kiváló versenyzőkről készített képek, képsorozatok színesítik a kiállítás anyagát és különösen akkor lehet elérni velük komoly nevelő hatást, hogyha sportolóinkat munka közben is be-

Az egyesületi, illetve sportkörtől kiállítások tervezése és kidolgozása azonban csak a munka egy része. Fontos, hogy az egyesületek és sportkörök a kiállítás anyagának összeállításakor már jó előre gondoskodjanak a kiállításra mozgósi-

mutatjuk az ifjúságnak, hadd lássák ki-kí hogyan állja meg helyét a mindennapi munkában, milyen eredményeket ér el szocialista gazdaságunk fejlesztésében.

A haladó hagyományok ápolása fontos feladata a sportegyesületeknek is. Éppen a Petőfi Budapesti Városi Választmánya kiállításának tapasztalata hívja fel a figyelmet erre. Ez az egyesület olyan ember nevét viseli, akinek életét, egész munkásságát meg kell és meg tudjuk mutatni egy-egy sportkiállítás keretén belül. Petőfi Sándor, nagy költőnk forradalmi életének, munkásságának — az ifjúság széles körében történő megismertetésével segítjük elő azok hazafias, szocialista nevelését.

tás megszervezéséről is. Akkor lesz eredményes agitáció és propaganda a kiállítás, ha arra nemcsak az egyesületi sportolókat, hanem mind több olyan dolgozót is elviszünk, akik szakszervezethez tartoznak.

A sportegyesületi és sportkörtől vezetőszervek használják fel a sportkiállítások adta lehetőségeket az agitációs és propaganda munka megjavítására. Aktivizálják a sportagitációs és propaganda bizottságokat és adjanak meg számukra minden segítséget, hogy az egyesületi, sportkörtől munka eredményeinek kiállításokon történő népszerűsítésével mind több fiatal és idősebb dolgozóval tudjuk megszerettetni a testnevelést és sportot.

Terémyi László

30 éve: A FUTBALLVILÁG FURCSASÁGAI

1924 október

A labdarúgás áll az érdeklődés középpontjában, minden furcsaságával, s az álamatör idők jellegzetes eseteivel együtt. Miről beszéltek ma 30 éve a szurkolók?

A Sefesik-eset. MTK—Zugló-mérkőzés a Hungária-úti pályán. Egymásután esnek a kékfehérek góljai. Braun, Molnár, újra Braun, megint Braun lő gólt. A II. félidőben a Zugló támad. Mándi szerel, elindul a labdával, végigdribli az egész pályát és végül 25 méterről váratlanul lő — gó! Ez is meglepő, de még meglepőbb, ami következik. Sefesik, a zuglói középcsatár, a csapat kapitánya odarohan Eitner kapushoz és — leküldi, sőt letuszkolja a pályáról, balösszekötőjüket, Kítettel küldve védeni. És — Kítettelnek egy gólt sem tudnak löni Orthék, viszont Neumayer szépít az eredményen. 5:1. Hetekig vitatkoztak utána, van-e joga a csapatkapitánynak leküldeni a pályáról egy játékostársát, köteles-e az engedelmeskedni és mi történik, ha — nem megy le?

Az első osztrák profi-klub nálunk. Ugyanakkor szerepelt Budapesten először osztrák profi klub. A bécsiek két évvel előbb vezették be a profizmust, mint mi, s először a Vienna (azelőtt First Vienna FHC) és az Austria (azelőtt Amateure) lépett a nyílt profizmus útjára. Közülük az előbbi jelent meg új formájában először magyar pályán. 4:2-re győzte le az Újpestet.

A kivándorlások. Ezt a kort a véget nem érő játékos-kivándorlók jellemzik. A régebbi kivándorlások — Károly Jenőt, Schaffert és társaikat — újabb és újabb tömegek követik. Az elmúlt napok alatt a Törökves négy játékosa (Kautzky, Pruha, Lantos, Urik) indult útnak, Fehér és Rokken nyomában. A túlnyomó többség Olaszország felé vette útját. Bár Olaszország labdarúgásának felvirágzását a külföldi játékosok — elsősorban a magyarok, azután a délamerikaiak — beözönlésének, illetve szerződtetésének köszönhetette, most már az olasz szövetség is megsokalta a bevándorlást és bizonyos korlátokat léptetett életbe.

Élsportolók az egyetemeken

Megkezdődött az új tanév az egyetemeken. Tehetséges ifjak és leányok ezrei kezdték el ismét a kemény és szorgalmas munkát a magasabb szakmai képesítésért, a társadalomban értékes szerepet biztosító szaktudásért. Az új egyetemi hallgatók között örömmel láttam több kiemelkedő tudású fiatal magyar sportolót is. Ők is bizonyára azok közé tartoznak, akik tudják, hogy igazán értékes emberré, a társadalom hasznos tagjává csak akkor válhatnak, ha továbbképzik magukat, ha műveltséget, szaktudást szereznek. Elvárja ezt a szocializmus felé haladó magyar nép minden élsportolótól, mert hiába a legmagasabbfokú sporttudás, az évek múltával csak az állhatja meg a helyét, aki komolyan készült az életre, aki sportpályafutása befejeztével a szocializmus építésének is élenjáró munkása tud lenni. Népi demokráciánk minden lehetőséget, erkölcsi és anyagi támogatást megad ahhoz, hogy azok az ifjak és leányok, akik kiváló sportteljesítményükkel sok dicsőséget szereznek országunknak, akik „népi demokráciánk eredményes diplomatái”, igazi szocialista típusú embereké fejlődhessenek.

Az élsportolók

közül sokan élnek a lehetőségekkel. Számítalan sportág kiváló művelője iratkozik a felsőfokú tanintézetekbe, még olyanok is, akiknek előbb régebbi iskolázatlanságuk hiányát kellett pótolniuk. Diplomát szereztek, vagy annak várományosai olyan élsportolók, akiknek magatartása, szorgalma a tanárok teljes megelégedését, sőt sok esetben dicséretet érdemli ki. Büszkéek lehetünk olyan élsportoló egyetemistákra, mint az úszók közül Tanai László, Kiss László, Varrasi Géza, Csengeri Attila, az öttusázók közül Kovácsi Aladár, Tasnádi Károly, a labdarúgók közül Dékány Ferenc. Ezeknek a fiatal sportembereknek naponta több órát kell sportedzéssel eltölteniük ahhoz, hogy kiváló eredményeket érjenek el. Mégis jól, vagy igen jól tettek és tesznek eleget kötelességüknek az egyetemen is.

Mégis mi az oka annak, hogy az egyetemek vezetői, a rektorok, dékánok, tanulmányi osztályok,

sok esetben pedig még a minisztérium illetékesei is gyakran akadályokat gördítenek az élsportolók egyetemi felvétele elé? Gyakran tapasztaltam, hogy az egyetemek vezetői alig elfogadható indokok alapján utasították el élsportolók felvételét. Nem vettek fel például az egyetemre olyan tehetséges sportembereket, mint Kárpáti György vízilabdázó olimpiai és Európa-bajnokot, Dömötör Zoltán főiskolai úszó világbajnokot, Serédi Zsuzsa diszkoszvető bajnoknőt stb. Pedig ezek a sportolók jó vagy kitűnő érettségivel jelentkeztek az egyetemre. Valami nincs ezen a téren rendben.

Helytelen lenne

ezekért a jelenségekért a felelőséget egyoldalúan az egyetemek vezetőire hárítani. Ők elsősorban — jogosan — a szakmai tudást nézik. Hiába ugrik valaki 8 métert távolba, vagy ússza a 100 métert akár 56 másodpercen belül is, ettől még nem lesz jó mérnök, kitűnő jogász és megbízható orvos. Sokszor jogos a panasz, hogy az élsportolók gyakran maradnak távol az előadásokról, s ami még nagyobb hiba, nem is igen igyekeznek pótolni a mulasztottakat. A vizsgáikat gyakran halasztják el, vagy meg sem jelennek azokon. Utóvizsgálókra nem készülnek fel, a gyakorlaton edzés címén nem jelennek meg stb. Kárt okoznak, sőt sokszor rombolást magatartásukkal. Ők kiváló sportolók — gondolják magukban — megengedhetnek maguknak olyasmit is, ami másoknak tilos. Fölényesek, sokszor tiszteletlenek, nyeglék — nagyfiúk! Arra számítanak, hogy sporttudásuk majd kihúzza őket a bajból. Sajnos, ilyen élsportolók is vannak az egyetemeken. Csordás László, a Vasas válogatott labdarúgója alkalmat kapott a továbbtanulásra, mégis úgy viselkedett az egyetemen, hogy el kellett távolítani. Hasonló sorsra jutott Szabó Aladár, a tehetséges vízilabdázó is. A jól tanuló élsportoló egyetemisták csendes szorgalmát elhomályosítja a komolytalan gondolkozású élsportoló egyetemisták sokszor valóban helytelen magatartása. Ezért rossz a híre az élsportolóknak az egyetemeken.

Fel kell tennem a kérdést: mit tesz az ilyen sportolók jobb útra

térítése érdekében a sportkör, az egyesület és — válogatott versenyzőkről lévén szó — maga az OTSB? E szerveknek sokkal nagyobb felelőséget kell vállalniuk élsportolóink nevelésében. A jó sportoló még nem egész ember, de nem is lehet igazán jó sportoló az, akiből hiányzik az erkölcsi megalapozottság. Azokra nem lehet büszke népünk, nem nézhetnek fel reájuk tisztelettel az ifjak százezrei. Nem helyes módszer, ha a vétkes elkövetése után mentesíteni igyekeznek őket a büntetés alól. Előbb kell velük törődni, folyamatos kapcsolatot kell a vezetőknek, edzőknek tartani az egyetemi, iskolai szervekkel, akkor kell segítséget nyújtani, amikor még lehet segíteni.

De helytelen álláspont az is,

amit egyik-másik tanulmányi osztály vezetője elfoglal. „Ne akarjanak az élsportolók kivételezést a felvételnél” mondták a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen. Igenis akarnak kivételezést az élsportolók, mert ezt megérdemlik. Alkalmat kell adni nekik arra, hogy jó magatartású, jól tanuló egyetemi hallgatók lehessenek. Ehhez hozzá kell segíteni őket. Fokozott támogatást érdemelnek, mert minden más hallgatónál több munkát végeznek. Ezért keressék a tanulmányi szervek is a kapcsolatot a sportolók vezetőivel, közösen biztosabban érik el céljukat. Ha mégse sikerül, akkor kemény kézzel kell fellépni velük szemben, — de az alkalmat nem szabad megtagadni tőlük.

Az egyetemi szervek ne általánosítsanak néhány rossz magatartású sportoló példája nyomán.

Új tanév új élsportolói! Ti vagytok az élsportolók propagandistái az egyetemeken! Viselkedjétek úgy, ahogyan igazi élsportolóhoz illik. Legyetek tisztelettudóak, szerények, tanuljatok szorgalmasan! Legyen magatartástok példamutató, mert ti az egyetem padjaiban nemcsak magatokért dolgoztok, hanem a jövőendő élsportoló társaitok számára is tekintélyt szereztek. Szereztek megbecsülést ne csak a világversenyeken, a sportpályán, hanem tanáraitok előtt, az egyetem padjaiban is.

Várszegi József
egyetemi docens

A PAZARLÁS ELLEN

A takarékoság nemcsak gazdasági, hanem sportéletünknek is fontos tényezője. Számos példa azt mutatja, hogy ezzel a kérdéssel a sportegyesületek nem foglalkoztak kellőképpen. Ezeket a hiányosságokat példázzák azok a levelek, amelyeket a Sport és Testnevelés szerkesztőségébe a kormány takarékosági intézkedései után beküldtek. A szerkesztőségbe érkezett levelek, panaszok nemcsak a pazarlás káros hatásával, hanem annak ellenszerével, a már foganatosított takarékosági intézkedések bevezetésével is foglalkoznak.

Takarékosági intézkedések Csepelen

A magyar sportolók a különböző sportágakban számos olimpiai, világ- és Európa-bajnokságot szereztek. De mindezekkel az eredményekkel szemben nem voltunk megalégedve a különböző területeken elfolyó indokolatlan kiadásokat, mert a dolgozó nép ránkibizott pénze kizárólag csak olyan területeken költehető el, amely a dolgozók sportját szolgálja és nem pedig egyes kiváltságosok számára úgynevezett dug-pénzeket jelentenek.

Ezeknek figyelembevételével a Csepeli Vasas elnöksége olyan határozatot hozott, amely elsősorban a sporttömegesítés továbbfejlődését szolgálja és megszünteti a felesleges kiadásokat.

Ezekkel az intézkedésekkel a vilamosköltségeknél, amelyek elérték az évi 160.000.— forintot, 120.000-t takarítottunk meg.

A másik ilyen terület, ahol sok pénz folyt el: a dekoráció. Évente 100.000.— forint volt a kiadás, ezzel szemben az új intézkedésünk folytán csak 2000.— Ft lesz. 80.000.— forintot takarítunk meg azzal, hogy előregyártott, nagy fabetűket készítettünk, amelyekből ki tudjuk rakni a jelszavakat vagy jelmondatokat. Vagy például a dekorációt általában kartonra vagy papírra készítettük s azok a rendezvények végén megsemmisültek. Ezzel szemben most meghatározott, tartós anyagra építjük, a verseny után pedig elraktározzuk.

Egy harmadik ilyen megtakarítás a tornacipőkkel jelentkezik: Gondolom, hogy nemcsak nálunk Csepelen, de országos viszonylatban mind az üzem sportolói, mind a központi szakosztályok többi sportolói, tornacipőben is nekilátnak a labdarúgásnak. Általában egy ilyen játsszadózás után azt tapasztaltuk, hogy a cipők 25—50%-a elrongálódik, aminek következtében több ezer pár cipőt kell eldobnunk és újakat vásárolnunk. Ezzel kapcsolatban olyan határozatot hozott elnökségünk, hogy tornacipőben futballozni nem szabad. Igaz, hogy forintösszegben ezt a megtakarítást még nem tudjuk

kimutatni, de mégis már észlelhető hatása, mert sokkal kevesebb tornacipőt kell vásárolnunk.

A negyedik ilyen takarékosági intézkedésünk: megszüntettünk mindenféle vacsorázgatást, táborozást.

Kiméljük a sportfelszereléseket

Egy felülvizsgáló bizottsággal együtt elkészítettük a sportkör idej leltárát, amelynek adatai alapján közel 300.000 forint értékű felszerelés áll sportolóink és sportolni szerető dolgozóink rendelkezésére. Ez az adat már önmagában is fényes bizonyítéka annak, hogy pártunk és kormányunk komoly mértékben támogatja a sportot. Lehetőséget nyújt ahhoz is, hogy sportolóink képességük teljes kifejtésével minél szebb eredményeket érhessenek el. Tudom jól, hogy a mi sportembereinket az igényesség jellemzi. Szeretik, ha a felszerelésük tiszta és rendes, ami helyes is, mert a rendes és tiszta felszerelés önbizalmat és fél sikert jelent. Megtesz a sportkör vezetősége ezirányban is mindent. Egyes sportolóink azonban nem kímélik a felszereléseket. Úgy gondolkoznak, ha tönkremegy, majd vesz a sportkör másikat.

A tornacipőknél például 150 párat kellett kicserélni, mert futballcipők helyett ezeket használták labdarúgócipőként.

Több olyan melegítőt találtunk a szertárban, amelyet mintha molyok rágtak volna szét. Hosszas kutatás után kiderítettük, hogy a melegítők elhasználódásában nem a molyok, hanem az atléták a ludasak, akik a melegítőbe csomagolják szeges futócipőjüket. Igen elterjedt szokás egyes szakosztályoknál, hogy a melegítőt hazaviszik és otthon házimunkák végzésére használják. Feltűnő, hogy sok labda hiányzik.

Ebben elsősorban a labdarúgók a ludasak. A játékosok ugyanis az edzés előtt feleslegesen sok labdát kérnek a szertárostól. Az edzés alatt ezekre nincs szükség és nem vigyáz rájuk senki, így elvesznek.

Elterjedt rossz szokás sportolóink körében, hogy az edzések, vagy a mérkőzések után a szerelésbe törül-

Felülvizsgáltuk a jelenleg működő és foglalkoztatott főfoglalkozásúak vagy mellékfoglalkozásúak létszámát és országos elnökségünkkel együtt megállapítottuk, hogy itt is sok tennivalónk van. Mi már az átszervezést megkezdtük, több munkakört összevontunk, illetve még össze fogunk vonni, aminek következtében évi 600.000.— forintot tudunk megtakarítani.

Egy régi polgári hagyományt teljes mértékben felszámoltunk, a reprezentációs jegyeket megszüntettük. Helyes lesz, ha példáinkat a többi sportkör a maga területén is követi s felszámolja a lazaságokat, mert a megtakarított összegekből, fillérekből több felszerelést, több beruházást tud biztosítani fejlődő szocialista sportunk számára.

Lázár Lajos

a Vasas SE XXI. ker. választmányának elnöke.

köznek, a sárba, piszokba tiporják, holott törülköző áll rendelkezésükre. Nem gondolnak arra, hogy a felszerelés nagymértékű bepiszkolása erősebb mosást igényel és ezzel a szerelés élettartama megrövidül.

Gyuris János

Levél

a Sport és Testnevelés szerkesztőségének

A Vállalati sportköröknél és nálunk a Vörös Meteorban is sokan kérnek nyaralásukra melegítő ruhát kölcsön. Tudomásul kell venni mindenkinek, hogy pártunk és kormányzatunk nem azért támogatja a sportot igen komoly anyagi erővel, hogy a melegítőket nyaralásra és egyéb célokra felhasználják. Ezévi nyaralásomkor is láttam „Traktor“ melegítőben szántani Tapolca mellett egy falusi sportolót.

A sportpályák felszerelésének felújításánál is több selejtanyag felhasználásával készíthetünk használható felszerelést. Így a szakadt röplabdahálókat más hálók kijavítására használhatjuk fel.

Teniszpályáinkról a lebontott, alig használható dróthálókat a Baross utcai telepünkön védőhálóknak szereljük fel a szomszédos lakóházak ablakainak védelmére.

Helyesnek tartanám, hogy az egyes sportegyesületek sportpályáinak gondnokai a most következő téli „pihenőben“ tapasztalatcserére menjenek egymáshoz, tapasztalataikat és bevezetett költségcsökkentési eljárásaikat átadják egymásnak. Ezt mi telepünkönki értekezleteinken bevezettük már.

Sporttársi üdvözléssel:

Jankó Ferenc

a Vörös Meteor budapesti elnökségének gazdasági vezetője

Sokat segíthet a szakszervezet

Sportszerveinkben működő társadalmi munkások nagy többsége érzi, hogy felelőséggel tartozik a vezetése alatt álló sportszerv anyagi javaiért. Egyes szakosztályokban működő aktív sportolók is, túlnyomó többségükben helyesen átérzik a sportkörü versenyesszervezők és személyi felszerelések ápolása, helyes karbantartása ügyét. Például a székkutasi Traktor sportkör atlétikai szakosztályának minden tagja maga gondoskodik sportruházati felszerelésének tisztántartásáról és javításáról. A jó nevelőmunkát bizonyítja, hogy az atlétikai szakosztály legjobb versenyzői, mint például Szei Juszti, példamutatásukkal előljárnak. Ennek megvan az eredménye. A mezeken, blúzokon, és nadrágokon elhasználódás alig látszik és ezért még kb. 2 évig is lehet azokat használni. Hasonló a helyzet a versenyesszervezők terén is, amelyeket az egyes atlétikai szakágak versenyzői gondosan ápolnak.

★

A fehérgyarmati, a nyírmadai és szarvasi sportkörünk is több szakosztállyal működik, s itt is példamutatóan rendben tartják a felszereléseket. Külön elismerés illeti ott a szakosztályok szertárosait s gazdasági felelőseit.

Több helyen azonban minden elismervény, vagy nyugta nélkül személyi használatra adnak ki sportruházati felszerelést és eszközöket, amelyeknek hollétéről sem a leltári nyilvántartás, sem más okmány nem tud „felvilágosítást adni”. Például a magyarnándori sportkör labdarúgó csapata hazai mérkőzése után általában eltűnik a labda. A szertár nem kapja vissza. Ez súlyos anyagi veszteséget jelent nem csak a sportkörnek, de az állami gazdaság dolgozóinak is, akik kedvenc sportjukkal — labda hiánya miatt — nem tudnak foglalkozni.

Még mindig gyakori a mezek, nadrágok és több esetben a melegítő munkába történő fölhasználása, mint Bábólnán és Dejtár községben. Általában megállapítható, hogy az anyagpocsékolás a sportszerekben egyes állami gazdaságokban divik és főként ott, ahol szakszervezetünk alapszerve egyáltalán nem, vagy csak felületesen és ritka időközökben végez gazdasági ellenőrzést a sportkörnél.

★

Nem kétséges, hogy Szakszervezetünk vezetésével és segítségével az S.E. megtud birkózni a feladattal és nevelő, példamutató munkával, döntő minőségi változást ér el sportszerveink gazdasági és pénzügyi munkájában.

Budapest, 1954. szept. 25.

Harsági Béláné
a Traktor S.E. könyvelője.

A sportpályák karbantartása

Allamunk a felszabadulás óta hatalmas összegeket fordított sportpályák építésére és bővítésére, sportfelszerelések beszerzésére, biztosítva szocialista sportunk felemelkedésének gazdasági előfeltételeit.

Minden sportvezető és sportoló kötelessége, hogy államunktól kapott létesítményekkel és felszerelésekkel helyesen gazdálkodjon, megóvja azokat az idő előtti elhasználódástól, rongálódástól. Ezen a területen még igen sok a tennivaló. A sportpályák használatánál még sok esetben tapasztalhatjuk a minden áron bevételre törekvést, a sportszerek és felszerelések tárolásánál sok esetben szembeötlő a felelőtlenység.

Egerben például nemrég készült el a városi stadion. Augusztus 20-án játszották az új pályán az első mérkőzést. Bár a stadion mellett gyakorlópálya is van, mégis több esetben ifjúsági mérkőzéseket, edzéseket tartottak az új pályán. Nem kell majd az egrieknek csodálkozniuk azon, ha ilyen használat mellett a korszerű, többmillió forinttal felépített új pályájuk idő előtt tönkre megy.

A salgótarjáni — most épülő — stadionban is több mérkőzést játszottak már, holott a stadion építése még be sem fejeződött.

Igen sok helyen nem kezelik megfelelően a sportpályákat. Az aránylag kis költségű munkák elmulasztásával komoly károk keletkeznek, a sportpályák tönkremennek. Pedig még a legegyszerűbb sporttelep megépítése is többszáz ezer forintot igényel.

Ha a sportlétesítményekben lévő hatalmas értéket tekintetbe vesszük, nem kell bővebben kifejteni, hogy a karbantartási munkák elmulasztásával „megtakarított” pár száz forint voltaképpen nem takarékoság, hanem felelőtlen pazarlás.

Ugyanezek vonatkoznak a sportszerekre és felszerelésekre is. A helytelen használat és kezelés következtében sok felszerelés idő előtt tönkre megy. A felszereléseket sok sportkörnél helytelenül tárolják, rosszul választják ki a tárolásra használt helyiséget, a szertárak erősen nyirkosak, levegőtlenek. A sportszereket a szabadban hagyják, vagy legjobb esetben a szertárban egymásra hányják. A szertárban sem kezelik a felszerelést megfelelően. Ezért sok az elgörbült, hasznavehetetlen sportszer, a penészes, nyirkos sportfelszerelés. Nem mindegy, hogy például a sílécet széthányva, vagy párosával kifeszítve tároljuk, az sem, hogy a mezt kimosva és szárazon, vagy mosatlanul, izzadtan rakjuk el.

Mindez arra figyelmeztet, hogy a sportvezetők ne csak közvetlenül a versenyek előtt gondoljanak a létesítmények és felszerelések karbantartására. Kísérjék állandóan figyelemmel a gondjaikra bízott értékek sorsát. Órizzék meg azokat, mert a gondjaikra bízott értékekért az egész dolgozó népek felelősek.

Fritsi Tibor
OTSB műszaki csop. vez.

Pályázat takarékosági ötletekre

A „Sport és Testnevelés” szerkesztősége pályázatot hirdet a testnevelés és sport területén tapasztalható pazarlás elleni küzdelem és a takarékoság széleskörű kiterjesztése érdekében. Kérjük olvasóinkat, takarékosági ötleteikkel, javaslataikkal vegyenek részt „A pazarlás ellen” című pályázatunkon és ezáltal segítsék a magyar sport rendelkezésére biztosított jelentős anyagi erőkhöz gazdaságosabb felhasználását.

A pályázatra beérkező valamennyi ötletet és javaslatot a szerkesztőség megküldi az OTSB illetékes osztályának hasznosításra.

A pályázatokat bíráló bizottság értékeli és a legjobb javaslatok tevői között kisorsol

értékes sportkönyveket és 10 darab jegyet a november 14-én, a budapesti Népstadionban sorra kerülő Ausztria—Magyarország válogatott labdarúgó mérkőzésre.

A pályázatok beküldési határideje: 1954. november 6.

Cím: Sport és Testnevelés Budapest, VIII., Baross-tér 2.

A nyertesek névsorát a Népsport és a Képes Sport 1954. november 9-i száma közli.

A legjobb javaslatokat a Sport és Testnevelés december havi száma ismerteti.

A III. falusi szpartakiád tanulságai

A magyar sport útja az elmúlt években sikereiben gazdag volt. Olimpiai bajnokságokon, világbajnokságokon, nemzetközi sporttalálkozókon keltek világszerte feltűnést kiváló teljesítményeikkel a legjobb magyar sportolók, dicsőséget, megbecsülést szereztek a magyar népi demokráciának. Mégis a sok siker, dicsőség fénye elhalványodik, ha testnevelési és sportmozgalmunk fejlődésének egy részterületét vesszük szemügyre: mennyit fejlődött a sportélet a magyar falvakban? Kétségtelen, hogy a felszabadulás óta jelentékeny a fejlődés. Túlnyomó részében áttörtük már a falvak sportéletének fejlődését akadályozó korlátokat, de az eredménnyel mégsem lehetünk elégedettek. Ezt a tényt tükrözték azok a fontos határozatok is, amelyeket alig fél éve a DISZ Központi vezetősége és az OTSB hozott a falusi sport erőteljesebb fejlesztése érdekében. Több, mint fél év telt már el azóta, s érdemes feltenni a kérdést: történt-e valami előrehaladás?

A választ megkönnyíti az a körülmény, hogy éppen az eltelt időszakra esett a falusi sportolók egészét megmozgató nagy versenysorozat: a falusi dolgozók III. országos szpartakiádjá. Ez a nagyszabású verseny fontos szerepet tölt be a falvak sportéletének fejlesztésében. Alkalmat nyújt minden kezdő falusi sportolónak arra, hogy hosszabb időn át rendszeres versenyeken vegyen részt, ezáltal elősegíti a falusi sportkörök megszilárdulását, lehetővé teszi újabb sportkörök alakítását és ösztönzést ad sportlétesítmények építésére, sportfelszerelés beszerzésére. Ott, ahol a verseny előkészítésével és rendezésével megfelelően foglalkoznak, a sporttevékenység tömöríti az ifjúságot, és alapot teremt a kulturális és politikai nevelőmunka nagyobb arányú fejlesztéséhez és szűkíti a reakció tevékenységi körét.

A falusi szpartakiád 1954. évi versenyei

e célkitűzések közül sokat megvalósítottak. Nyilvánvalóvá vált ismét, hogy a falvak fiatalosága is szereti a sportot, de nyilvánvalóvá vált az is, hogy az állami és társadalmi sportszervek, a DISZ bizottságok, a tanácsok még mindig igen keveset tesznek a falusi sport fejlesztése érdekében. A falusi szpartakiád versenyei és az ezzel kapcsolatban adódó tapasztalatok felvetik a falusi sport fejlesztésének úgyszólván valamilyen problémáját. Ha tehát megvizsgáljuk, mennyiben töltötte be a hivatását a falusi dolgozók ezévi szpartakiádjá és összegezzük a nagy versenysorozat során jelentkező tapasztalatokat, választ kapunk egyben a falusi sport fejlesztésének minden kérdésére.

A falusi szpartakiád ezévi versenyein 1100. község mintegy 60.000

főnyi sportolója vett részt. Ez az adat tehát azt bizonyítja, hogy ebben az évben valamivel kevesebben indultak a versenyeken, mint az elmúlt évben. Mégsem lehet azt a következtetést levonni, hogy a tömegesség terén visszafelődés történt volna. A részletadatok tanulmányozásánál ugyanis kiderül, hogy azokban a megyékben, ahol az illetékes szervek komolyan igyekeztek előkészíteni a szpartakiádot, a tömegesség terén is jelentős a fejlődés. Így a Bács-Kiskun-megyei Lakitelken 171, Tiszakécskén 398, Kerekegyházaán, 247, a Békés-megyei Köröstarcsán 92, a Csongrád-megyei Földeákon 100, a Szolnok-megyei Kunhegyesen 198, Tiszaroffon 119 fiatal falusi sportoló indult a versenyeken. Több mint 180 olyan község volt, ahol noha sportkör nem működött, a DISZ szervezet irányításával sikeresen rendezték meg a szpartakiád községi döntőjét. Igen eredményes és jó munkát végeztek Heves, Vas, Nógrád, Tolna, Somogy és Békés megyében. Ezekben a megyékben jóval többen vettek részt ezévből a falusi szpartakiád versenyein, mint az elmúlt évben. Sajnos, akadtak olyan megyék is, amelyekben nem tulajdonítottak kellő fontosságot a falusi szpartakiád gondos előkészítésének, s engedték magukat a kétségtelenül bőven jelentkező gátló körülményektől legyőzni. Borsod-megyében 45%-kal, Szabolcs-Szatmár megyében 30%-kal, Pest-megyében 30%-kal Komárom-megyében 17%-kal indultak kevesebben a községi döntőkön, mint az elmúlt évben. Ezekben a megyékben a visszaesésért elsősorban a testnevelési és sportbizottságok a felelősek, de nem hallgathatjuk el a DISZ bizottságok és a tanácsok felelősségének a fontosságát sem. A tapasztalat most már évek óta azt mutatja, hogy komoly fejlődés csak ott észlelhető, ahol az állami és társadalmi szervek összefognak és lelkes buzgalommal igyekeznek ellátni feladataikat.

A lehetőségeket figyelembevéve meg kell állapítani, hogy a tömegesség terén sokkal nagyobb eredményeket lehetett volna elérni országos viszonylatban is, ha az állami és társadalmi sportszervek idejében felfigyeltek volna néhány olyan jelenségre, amely már a szervezés és az előkészítés időszakában gátló körülménynek bizonyult. Ilyen jelenség volt, hogy a falusi szpartakiád rendezőbizottságait igen sok helyen felületesen állították össze. Különböző megfontolások alapján sok helyen olyanokat bíztak meg ezzel a feladattal, akik nem látták világosan a feladat fontosságát, akik más feladatokkal is el voltak már halmozva, s akik nem érezték igazán szívügyüknek a sport fejlesztését, vagy éppen tapasztalatlanok voltak ezen a téren. Fontos tanulság a jövőre vonatkozóan, hogy a sport fejlesztését

a falvakban is olyan emberekre kell bízni, akik ennek a feladatnak aldozatokész, lelkes rajongói és akik sportszeretettel nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is már többször tanújelét adták.

Nem figyeltek fel idejében

a járási és a megyei TSB-k arra a jelenségre, hogy több községben a rendezőbizottság „minőségi szempontok” érdekében kiválogatta az indulókat. Tehát elvetették a tömegességi elvet. Annál nagyobb hiba volt ez, mert akadtak olyan megyék, ahol a TSB-k maguk is elébehelyezték a minőség kérdését a tömegesség elvének. Természetesen ezekben a megyékben alig fejlődött valamit a falusi sport. Sok járásban előfordult, hogy a minőségi sportszervek és versenyzők ügyeinek intézésében elmerült TSB-k úgy tekintették a szpartakiád rendezését, mint egy felesleges és terhes feladatot. Adminisztratív intézkedésekkel akarták megoldani a versenyek előkészítését és rendezését. Természetesen kudarcot vallottak. Ezek a TSB-k nem látják munkaterületük egyik legfontosabb részét és nem veszik észre, hogy a falusi szpartakiád csak akkor éri el célját, ha a versenyzők előkészítése, az izgalmas és szép küzdelmek az egész község életének középpontjába kerülnek és a sport további fejlődésében az erjesztő szerepet töltik be. Ezekkel a problémákkal kapcsolatban az a több megyében észlelt hiba, hogy a testnevelési és sportbizottságok a falusi szpartakiád versenyével csak akkor kezdtek komolyabban foglalkozni, amikor azok már elérkeztek a járási és a megyei döntőkhöz. Pedig nyilvánvaló, hogy a járási és megyei döntők csak ott sikerülhetnek jól, ahol a községi versenyeket alaposan megszervezték.

Fel kell itt vetni még egy fontos kérdést. A járási és megyei TSB-k a falusi szpartakiád szervezésében — hozzá kell tenni, hogy elsősorban önhibájukból, helytelen munkamódszereik következtében — a legtöbb esetben egyedül maradtak. Igen ritka az a megye és járás, ahol már a kezdeti munkában bekapcsolták a társadalmi sportszervek lelkes és tapasztalt munkásait. Pedig igen nagy és értékes segítséget nyújthatnak volna elsősorban azok a társadalmi sportszervek, amelyeknek sportága a szpartakiád műsorában helyet kapott. A jövőben észre kell venniük a társadalmi sportszervek vezetőinek is az e téren nyíló nagy lehetőségeket.

A hiányosságokért felelősség terhel

az OTSB-t is, mert a szpartakiád versenyek részletes kiírását késve készítette el és juttatta el a megyékbe. Részben ennek a késésnek volt

a következménye, hogy a legtöbb községben alig pár nappal a községi döntők előtt kezdtek el a szervezést és az előkészületeket.

Amíg tehát a tömegesség terén az elmúlt évhez viszonyítva nem volt fejlődés, annál örvedetesebb, hogy jelentős előrehaladást észleltünk a felkészítésben és az eredmények megjavulásában. Már a járási döntőkön is, de méginkább a megyei és az országos döntőn igen sok jól felkészült versenyzőt és csapatot láttunk. Ez a fejlődés egyrészt annak tulajdonítható, hogy országszerte egyre inkább ismeretessé válnak a sportolók felkészítésének elvei és helyes módszerei. Ez már az évek során, nagy számban megjelent szakkönyvek, kiadott segédletek, a sajtóban megjelent ismeretterjesztő cikkek gyümölcse. Meg kell állapítani tárgyilagosan azt is, hogy a tervszerű felkészítési munka a falvakban ennek ellenére is gyermekcipőben jár. Még mindig nagyon kevés a képzett szakember és azok, akik ilyen képzettséggel rendelkeznek, vagy könnyen megszerezhetnék — elsősorban a nevelő munkában egyébként is járatos pedagógusok — munkakörüktől, érdeklődési körüktől távolos más feladatokkal vannak elhalmozva.

Örvedetes volt a megyei TSB-knek az a törekvése, hogy erős és gondosan előkészített válogatott csapatokkal akartak az országos döntőn részt venni. Jól megmutatkozott már ezen a téren is, hogy eredményes munkát csak ott tudtak végezni, ahol a járáások már a községi döntők ideje alatt foglalkoztak a versenyzők felkészítésének kérdésével, s már ekkor hozzáfogtak a járási válogatott kialakításához és előkészítéséhez. Bebizonyosodott, hogy néhány nap alatt még a legintenzívebb munkával sem lehet pótolni, a heteken és hónapokon át elhanyagolt sportoktatási munkát.

Nem lehet azonban elhallgatni, hogy több megye a túlzott eredményességre törekvés következtében súlyos hibákat követett el. Nem sokat törődtek azzal, hogyan rendezik a községi versenyeket, mennyien vesznek azokon részt, csupán azt tartották fontosnak, hogy néhány tehetséges fiatal sportolót találjanak; akikkel sikereket érhetnek el. A falusi szpartakiád nagyfontosságú versenyét, tehát egyszerű tehetségkutatóval alacsonyították. Voltak azonban megyék, ahol még itt sem áltak meg, hanem szabálytalan eszközökhöz nyúlva olyan versenyzőket is indítottak, vagy indítani akartak, akiknek nem volt meg a jogosultságuk, mert megelőzőleg már II. osztályú minősítést szereztek. Természetesen az idegen tollakkal ékeskedés nem hozta meg a várt eredményt, mert az országos döntő versenybírótsága a mintegy 1000 induló közül több mint 100 versenyzőt — legtöbb esetben a szabálytalanságot elkövető megyék legnagyobb reménysegit — kizárási határozattal sújtott. Bizonyosak vagyunk abban, hogy ez az eset igen

tanulságos lesz a jövőre vonatkozólag is, annál inkább, mert az OTSB központi nyilvántartása alapján a jövő évben is minden versenyzőről pontosan megállapíthatják, hogy megelőzőleg milyen minősítést ért el.

A felkészítésben mutakozó fejlődés

észrevehető volt az országos döntő eredményeiben is. Atlétikában a női versenyszámokban három számban jobb, egyben azonos, kettőben gyengébb eredményt értek el, mint tavaly. A férfiaknál négyben jobb, kettőben gyengébb eredmény született.

A legjobb felkészülés valamennyi sportág közül a tornában volt. Igen jó volt a csapatok összmunkája, amit csak sok és gyakori edzéssel lehet elérni. A röplabda versenyeken részvevő csapatok színvonala átlagosan megütötte a III. osztályú színvonalat. A részvevők legtöbbje csak a múlt évben kezdett röplabdázni, s azóta sokat fejlődött. Igen helyes volt a döntőn a körmérkőzéses rendszer, mert több csapat a versenyek során szinte mérkőzésről mérkőzésre észrevehetően fejlődött. Sokkal jobb eredményt értek el a versenyzők a kerékpározásban is. A férfiaknál például a 13. helyezett is jobb eredményt ért el, mint a tavalyi győztes, pedig ugyanazon a távon és útvonalon rendezték meg a versenyt, mint tavaly.

Nagy fejlődést tapasztaltunk

tavaly óta a versenyek rendezésében. Különösen a járási és megyei versenyek rendezése sikerült jól. Több járásban a párt, a tanács képviselői is tevékeny szerepet vállaltak a versenyek megnyitásában, be-rekesztésében, a díjak kiosztásában. A miskolci járási tanács végrehajtó bizottsági ülésen foglalkozott a szpartakiádokkal és általában a falusi sporttal. A JTSB közlönyében a végrehajtó bizottság titkára írt értékelő cikket a szpartakiádról. A járási tanács 3000 forint értékben jutalmazta a szpartakiádon eredményesen szerepelt sportköröket és versenyzőket. Sokhelyütt igen szerencsésen több fordulóban rendezték a községi döntőt, másutt a vidám vásárokkal kapcsolják össze a megyei döntő rendezését. Különösen jól sikerült Bács-Kiskun-, Vas- és Tolna-megyében a szpartakiád döntő rendezése. Ezekben a megyékben a szpartakiád komoly társadalmi esemény volt és sok gyermek és ifjú számára tette vonzóvá a sportolást.

Előfordultak természetesen a rendezésben is még bőven hibák. Több helyen rosszul választották meg a járási döntők időpontját, nem be-szélték meg az időpontot az illetékes szervekkel, s azokat el kellett halasztani, s később pedig a mezőgazdasági munkák miatt alig lehetett megrendezni. Általános hiba volt az is, hogy több járás „huszárvágással” igyekezett pótolni mulasztásait: a

járási döntőt behívásos alapon rendezte meg. Az orosházi JTSB például a Tótkomlói sportkörből be-rendelt 40 sportolót a járási döntő-re annak ellenére, hogy Tótkomlóson nem rendezték meg a községi döntőt. Sok későbbi visszaélési kísérletnek volt a kiinduló pontja az is, hogy a járási döntőkre nevezett sportolók és csapatok indulási jogosultságát nem ellenőrizték, így a járási döntőkön sok olyan sportoló szerepelt, akinek nem lett volna szabad a szabályok szerint indulnia. Sok esetben előfordult, hogy ezek a visszaélések elkedvetlenítettek több becsületesen dolgozó falusi sportvezetőt és sportolót. A megyei TSB-k hibákat követtek el az országos döntőre küldött csapat vezetőinek kijelölésénél. Voltak az országos döntőn olyan vezetők, akik ahelyett, hogy csapatukat, vezették, irányították, segítették volna, személyes ügyeiket intézték. Tapasztalatként szögezhető le a jövőre, hogy az országos döntőre a vezetőket azokból a sportköri vezetők közül kell kijelölni, akik az előkészítésben szorgalmas és lelkiismeretes munkát végeztek.

Mindent egybevetve a falusi dolgozók III. országos szpartakiádjának versenyei azt mutatták, hogy bár történt előrehaladás a falusi sport fejlesztésében, akadnak még bőven hiányosságok, amelyeket feltétlenül ki kell küszöbölni, hogy a falvak sportélete igazán felvirágozzék.

A legfelsőbb sportszervektől kezdve

valamennyi sportszerveknek és társadalmi szervnek, amely a falusi sport fejlesztésében közvetlenül érdekelt, elemeznie kell a III. falusi szpartakiád tanulságait, s az eddiginél sokkal nagyobb erőt kell fordítani a hibák kijavítására.

Különösen fokozniok kell a munkát a DISz szervezeteknek és nagyobb felelősséget kell vállalniuk a falusi sport fejlesztésében. A sport népszerűsítésében nagy szerep vár az ezévi szpartakiád győzteseire és helyezetteire. Ők lehetnek a sport legjobb propagandistái a falvakban. Tartsanak környékükön beszámolókat, vegyenek részt a kezdő sportolók oktatásában nevelésében. A falvakban is egyre nagyobb arányokban kell meghonosítani az egész éven át tartó sportolást, ennek érdekében gondoskodni kell arról, hogy a tél folyamán is legyenek olyan versenysorozatok, amelyeken a falusi sportolók részt vehetnek. Már most hozzá kell ezért kezdeni a falusi sportkörök patronálásának kiterjesztéséhez, s ebbe a munkába be kell vonni a társadalmi sportszövetségeket is.

Ezeknek a feladatoknak a megoldása a legtöbb esetben nem könnyű. Mégis lelkesen és bizalommal kell végrehajtásukhoz hozzáfogni, mert e munka eredményétől testnevelési és sportmozgalmunk egyik alapvető kérdése, a falusi sport fejlődése függ.

Nyári sítédzés a lillafüredi hegyekben

Nem mindennapi látványban volt részük azoknak, akik a ragyogó nyárvégi napsütésben a lillafüredi Puszkaporos-hegy oldalán felfelé kapaszkodtak. A nézősereg egyre sokasodott a zöldelő pázsiton, ahol egy síugrósánchoz hasonló alkotmány emelkedett a magasba, a hegy oldalában. Az érdeklődés a Diósgyőri Vasas és a Miskolci Honvéd síversenyzői edzésbemutatójának szűlt. A sportolók leleményessége, áldozatkészsége olyan létesítményt biztosított Miskolc síversenyzői számára, amelyen nyáron is a téli edzési lehetőségeket megközelítő mozgást végezhetnek az edzések alkalmával. A síugrósánchoz hasonló alkotmány az ugrópálya ellenlejtőjét alkotja — magyarázza az igen népes hallgatóságnak Berez Ignác a Diósgyőri Vasas kitűnő sítédzője — aki a mai edzésbemutatót előkészítette és megszervezte. Versenyzőink a meredek lejtőn elhelyezett fenyőtűlevélen siklanak lefelé az ugrópályához. Ez a pálya

annyira gyors, kénytelenek voltunk eléggé magas ellenlejtőt építeni a sebesség lecsökkentésére az ugrások befejezése után. A pálya nem eléggé tökéletes, de arra jó, hogy az ugrást gyakorolják, a helyes testtartást beidegezzék. Óriási jelentősége főleg abban rejlik, hogy ezt a gyakorlatot egész nyáron át sítálpal végezhetjük és így biztosíthatjuk versenyzőink számára a sielésben is a négyszakaszos edzést.

Rövidesen sor került a bemutatóra.

Egymásután csatolták fela versenyzők a léceket és megindultak a meredek lejtőn. Hálás taps jutalmazta a jól sikerült ugrásokat. Különösen Bokros Józsefnek és Susztig Ferencnek volt nagy sikere, akik biztosan mozogtak a nyári ugrópályán is. Érdekes volt nézni, hogy a versenyzők ezúttal mezben, nyári felszerelésben végezték gyakorlataikat, csupán a síléc árulta el, hogy itt a téli-sport hívei tartanak edzést.

Ezután újabb meglepetés következett. Egy ötszáz méter hosszúságú, változatos terepen épített futó- és lesiklopályát láthattunk. A lejtőket fenyőtűlevél, a kapaszkodókat fűrészpor tartarta. Ezt a pályát is a lelkes sportolók valósították meg nehéz, fáradtságos munkával. Őt tehergépkocsi tűlevelet hordtak ide a versenyzők, a fűrészport kerékpárra erősített zsákokban szállították a diósgyőri gyárból.

Először a kezdő versenyzők siklottak le nagy óvatossággal a meredek lejtőjű lesiklopályán. Azután a gyakorlottabbakra került a sor. Egyik-másik nagy hevesen, a szokottnál jobban behajtott, az eredmény bukás lett. Berez Ignác nem hagyta szó nélkül: „Így jár az a versenyző, aki nem tartja be edzője utasítását, többet akar, mint amire képes. Az eredmény: leégés!” Utána már szinte hibátlanul mutatták be gyakorlataikat a versenyzők. Egmás után siklottak lefelé és kapaszkodtak tovább a fűrészporos úton, amelyik nem tapad úgy, mint a hó, de arra jó, hogy a versenyzők simán továbbhaladhassanak.

A bemutató alapján meggyőződhattunk arról, hogy a diósgyőri versenyzők a nyári edzés folyamán külön-

nösen a helyes futó- és lesikló mozgás elsajátításában igen sokat fejlődtek. Valószínű, hogy a téli versenyek során meg is lesz a nyári felkészülés, a rendszeres edzés eredménye. Az edzés után

elbeszélgettünk Berez Ignáccal

akinek ösztönzésére, helyes kezdeményezésére valósult meg a versenyzők fejlődése szempontjából komoly jelentőségű sportlétesítmény. Megkértük, mondja el olvasóinknak, hogyan született meg az ugró- és futópálya Lillafüreden.

Kérdésünkre szívesen válaszolt a lelkes sportember. Ha a sísportunk helyzetét vizsgáljuk, mondotta, meg kell állapítanunk, hogy a felszabadulás óta nem ért el olyan arányú fejlődést, mint a többi sportág. Ezt általában azzal szokták magyarázni, hogy rövid a tél és az utóbbi időben bizony elég mostoha is volt síversenyzőinkkel szemben. Ez, sajnos, így is volt. Voltak, akik sokat foglalkoztak a kérdéssel és keresték azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével versenyzőinknek olyan felkészülést tudunk biztosítani, amellyel az eddigienél jobb eredményeket érhetnek el.

Nemes Péter

20 ÉVE

Levonulás és retorzió

1934 október

A Nemzetközi Úszószövetség elé példátlan ügy került — amelynek azóta sem hallottuk párját. Az osztrákok feljelentették a jugoszlávokat. Miért? Mi történt? Raguzában (Dubrovnik) folyt a jugoszláv-osztrák válogatott úszó- és vízilabdamerkőzés. Az úszó-számok óriási izgalmak közt, de azért simán leperegtek. A vízilabdamerkőzés közben azután kitért a botrány, dulakodás, idegeskedés, veszekedés, amelynek közepette — az osztrák csapat levonult és feladta a mérkőzést.

Eddig még csak valahogy rendben lett volna. Ám utána a jugoszláv úszószövetség közölte az osztrák csapat vezetőivel, hogy a levonulás miatt — nem fizeti ki az osztrák csapat útiköltségét, menjenek haza, ahogy tudnak! Az osztrákok csak a legnagyobb nehézségek közt, követségük segítségével tudtak hazavergődni Bécsbe. Nem sokat használt már nekik, hogy a nemzetközi szövetség egy hónappal később megrótt a jugoszlávokat és kimondta, hogy sportbeli ügynek, még sportbeli inkorrekttségnek sem lehet anyagi természetű büntetése, s különösen nem büntethet egyoldalúan az érdektel fél.

KESZTHELY

Egy kisváros sportélete a számok tükrében

A Balaton északnyugati csücskében, a keszthelyi Dolomit-hegység lábánál, szőlővel beültetett szelíd dombok völgyében úgy állnak Keszthely házai, mintha csak a hegyoldalról gurították volna le őket. A római Valcum feltárt romjainak tája, a gyönyörű erdőségek, dűstermésű földek, gazdag vizek vidéke, amelyet évszázadokon át egyetlen úr, a Festetics-család birtokolt, jóformán csak most kezd magához térni. Keszthely csak ez év tavaszán lett város, mégpedig olyan város, amelyet ma már nemcsak a Balaton és Hévíz szépségeiért látogatnak, hanem egyre szebben fejlődő citrom- és narancstelepei miatt is.

Ezúttal azért kerestük fel a fejlődő, szép dunántúli várost, hogy a sportélet számainak tükrében megnézzük, vajjon a város gazdasági és kulturális fejlődését hogyan követi nyomon a sportjának fejlődése.

400-AN SPORTOLNAK

A legutolsó statisztikai adatok szerint Keszthely lakosainak a száma meghaladja a 15 ezret. Ebből a tizenötezernyi lakosból hozzávetőleges adatok szerint mintegy 400-an sportolnak rendszeresen. Az egyesületekben nyilvántartott sportolók száma

200 körül mozog, mégpedig ilyen megoszlásban: 60 labdarúgó, 80 at-

léta, míg a többi asztaliteniszezőkből, tekézőkből, sakkozókából, ökölvívókból, kerékpározókból kerül ki. Igen elmaradott tehát Keszthelyen a többi között az úszás, a birkózás, a torna. Az utóbbi csak az iskolai testnevelés keretében folyik. A 200 nem mind labdarúgó, kívülük a főnyi egyesületi sportoló között 80 minősített sportoló van, ezek majdsakkozóknak van néhány minősített versenyzőjük.

NÉHÁNY ÉRDEKES EREDMÉNY

Vegyük például a labdarúgást. Keszthelyen négy labdarúgó csapat van (Traktor, Lokomotív, Előre, Szpartakusz). A megyei bajnokságba az Előre csapata jutott be és a bajnokság 16 csapata között a 13. helyen végzett. A többi csapat a járási bajnokságban szerepel. Igen jól lemérhető az eredményesség az atlétikában: magasugrásban Csikász István nyerte a bajnokságot 172 cm-rel, a 100 m-es síkfutásban Horváth József 11.9-cel, a távolugrásban Fodor László a bajnok 6.40-nel, a súlylökés keszthelyi csúcsát ugyancsak Fodor László tartja 12.87-tel. Diszkoszvetésben 37 m-es dobásával Fehér Dénes a keszthelyi csúcstartó.

Egy vívó jegyzeteiből...

A törccsapatverseny előmérkőzése még javában folytak a luxemburgi vívóvilágbajnokság színhelyén, a kiállítási csarnok nagytermében, amikor az egyik mérkőzésem után helyemre vonulva Rozgonyi Gyuri bácsi a magyar vívócsapat nemzetközi összekötője karonfogott, félrevont és a következőket mondta:

— Őcsi, a „Directoir Technic“ téged kért fel a ma esti Olaszország—Franciaország törccsapat döntő levezetésére.

Kíváncsian nézett rám, vajjon mit fogok válaszolni. Bevallom először az hittem, hogy Gyuri bácsi ugratni akar és szinte láttam magam előtt vívótársaim kajánul vigyorgó ábrázatát, amint beugorva a jó tréfának, este sötét ruhában, ünnepélyes külsővel megjelenek a döntő színhelyén.

— Nem vállalom — mondtam fölényesen — ilyen kis mérkőzés levezetésére gyengébb zsürielnökök is meg fognak felelni.

— Ne bolondozz — fordította komolyra a szót Gyuri bácsi, — nem ugratni akarlak, egész komolyan beszélék.

Estére a kijelölt időpontban sötét ruhába öltözve, határozottságot mutató külsővel beállítottam a fénycsőbe úszó csarnok nagytermébe. A magasított vívódobogó mellett elhelyezett széksorok egyike a nézők közé leültem. Kisé gyanakodva néztem körül, hogy nem látom-e a jó tréfán viduló arcokat, mert még mindig attól

féltem, hogy beugrottak. De sehol semmi vigyorgás, fojtott izgalom és feszült várakozás volt látható a nézők ábrázatán. Kételem csak akkor oszlott el végérvényesen, amikor a hangosbeszélő be-monda a döntő résztvevőit és a versenybírószám tagjainak nevét.

Most már nyugodt léptekkel foglaltam el az elnöki helyet, üdvözöltem az oldaltagokat és a többi már ment magától, úgy mint itthon. A döntő mérkőzése alatt nem is tudtam, hogy melyik ország vezet. Csak akkor tudtam meg, hogy melyik nemzet csapata győzött, amikor az utolsó mérkőzés után Bergaminót, az olaszok kiváló törvívóját az olasz szurkolók össze-vissza ölelték, csókolták. Ösztönösen vártam, hogy a vesztes francia csapat kapitánya megjegyzést fog tenni a vereség miatt. Azonban nem ez történt. Udvariasan és sportszerűen megköszönte a bíraskodást és megelégedésének adott kifejezést.

Úgy érzem kiálltam a próbát és igyekeztem közreműködésemmel méltónak bizonyulni ahhoz a magyar vívósporthoz, amely szinte páratlan múlttal, félévszázados világlétségi hegemóniával rendelkezik.

Tilli Endre

„AZ JÓ HÍRÉRT, NÉVÉRT S AZ SZÉP TISZTESSÉGÉRT...”

Októberben ünnepeltük az első nagy magyar költő, Balassi Bálint születésének négyszázadik évfordulóját.

Balassi Bálint művészi lírai verseit sokan ismerik. Azt azonban kevesen tudják róla, hogy a maga korában nemcsak költeményei révén vált híressé, hanem mint kiváló bajvivó is nagy hírt-nevet szerzett.

Balassi Bálint a 16. század második felében, a végvári harcok idején élt. A végvárak honvédő harca népünk idegen támadók ellen vívott küzdelmeinek ragyogó fejezete. A végvárak harcosai jórészt a nép fiaiból kerültek ki. A végvárak parancsnokai azért tudtak a törökök ellen olyan eredményes harcot folytatni, mert a dolgozó nép széles rétegeire támaszkodhattak.

Egy-egy végvár harcosai nagy családként, bajtársi közösségben éltek. Közös volt az örömük, a bánatuk, közös a nyomorúságuk.

Hiába volt ugyanis az előírás, hogy a katonák zsoldját félévvel előre kell kifizetni, utólag sem kapták meg, — gyakran éveken át sem — nyomorúságos zsoldjukat. Egy időben pénz helyett havonta egy rőf posztót ígért a bécsi udvar. Egy-egy ruhához, köpenyhez legalább hat havi posztójuttatásra lett volna szükség. De legtöbbször ez is elmaradt, így vált a végvári katonaság között szállóigévé a „se pénz, se posztó”.

A magyar országvédő harcosok

éhesen, rongyosan, ázva, fázva vívták élet-halál harcukat a török ellen. De az éhség, a nyomorúság nem törte meg őket. Éheztek, fáztak, de hősiessen helytálltak. „Olyan szegények vannak bennök, hogy éhen is meghalnak. Sírnak az nyavalyások, de azért az helyüket megállják” — olvassuk. A végvári vitézek hazájukat védtek az idegen betolakodók ellen, ezért tudtak a nyomor és nélkülözések közepette is harcolni.

„Ellenség hírére vitézeknek szíve gyakorta ott felbuzdul, Sőt azon kívül is, csak jó kedvéből is vitéz próbálni indul”,

— írja Balassi Bálint.

Ezek a vitézi próbák lovas párvialatok voltak, amelyeket a magyar vitézek egymás között, de a törökök ellen is vívtak.

Nagy erő és ügyesség kellett az ilyen viadalhoz. Vágtató lovakon, előreszegzett lándzsával rohantak ugyanis egymásnak a bajvivó vitézek és arra kellett törekedniök, hogy egymás lándzsáját eltörjék és ellenfelüket a nyeregből kivesék. Az általában szokásos kopjatörés mellett gyakran vívtak karddal, ugyancsak lóhátról. Az is megesett, hogy kopjával kezdték és hegyes törrel, vagy karddal folytatták a viadalt.

A széles zöld mező volt a végvári vitézek viadalainak színhelye:

Vitéz próba helye kiterjedt
sík mező
S fákkal, kősziklakkal
bövös hegy, völgy, erdő.

— éneklé Balassi Bálint.

A végvárakban élő gyermekek

kora fiatalságuktól fogva párvialatokkal készültek a török elleni harcokra. A fiatalok fenyőfakopjakkal vívtak. Tizennégy-tizenhat esztendőskorukra azonban ők is harci fegyverzetet öltöttek s már törököket is viadalra hívtak, hogy velük szemben igazolják bajvivó-ügyességüket, harcratermettségüket.

A magyar vitézek bajvivó ügyességének igen nagy híre volt a törökök között. A leghíresebb bajvivó vitézek közé tartozott Thuri György, aki mint egyszerű közvitéz kezdte pályafutását és a maga erejéből küzdötte fel magát a kapitányságig. Párvialatokban aratott győzelmeivel már korán megalapozta hírnevét. Bajvivó híre Törökországban is olyan nagy volt, hogy a legkiválóbb török vitézek azért gyako-

rolták a vivást, a kopjatörést, hogy egyszer Thuri Györggyel megmérkőzhessenek. Egy Koralikos nevű hatalmaserejű török egyenesen azért jött Mezopotámiából Magyarországra, hogy vele megívjon.

Kiváló bajvivó hírében

állott Balassi Bálint is. Ő is a végvárak harcai közepette nőtt fel. Tizennégyesztendőskorában már „vitézi iskolában” szolgált Horváth Ferenc kapitány mellett, Gyulafehérvárott. Megfordult a híres egri várban is — s az egri vitézi iskolának versében állított emléket:

„Eger vitézeknek ékes oskolája,
Jó katonaságnak nevelő dajkája”.

Thuri György és Balassi Bálint

a rettenthetetlen bajvivó végvári harcosok sorában nem állott egyedül. Méltó társaik voltak azok az ismert és ismeretlen vitézek, akik állandó párvialatok közben — harci ügyességüket a legnehezebb körülmények között is folytonosan fejlesztve — nőttek fel a végvárakban, és a békés viadalokban szerzett erejüket, ügyességüket népük védelmében, hazájuk javára kamatoztatták.

Példaképük messze világít. Balassi Bálint születésének négyszázadik évfordulóján — a költő halhatatlan verssorain keresztül — a dicsőséges országvédő végvári harcosok névtelen tömegeire is emlékezünk. Azokra, akiket az áldozatos hazaszeretet példaképeiként állított elénk a költő:

„Az jó hírért névért
s az szép tisztességért
ők mindent hátrahagynak.
Emberségről példát,
vitézségről formát
mindeneknek ők adnak”.

Földes Éva

SPORT ÉS TESTNEVELÉS

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa mellett működő Országos Testnevelési és Sportbizottság havi folyóirata

Szerkeszti a szerkesztőbizottság

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII, Baross-tér 2. II. e.

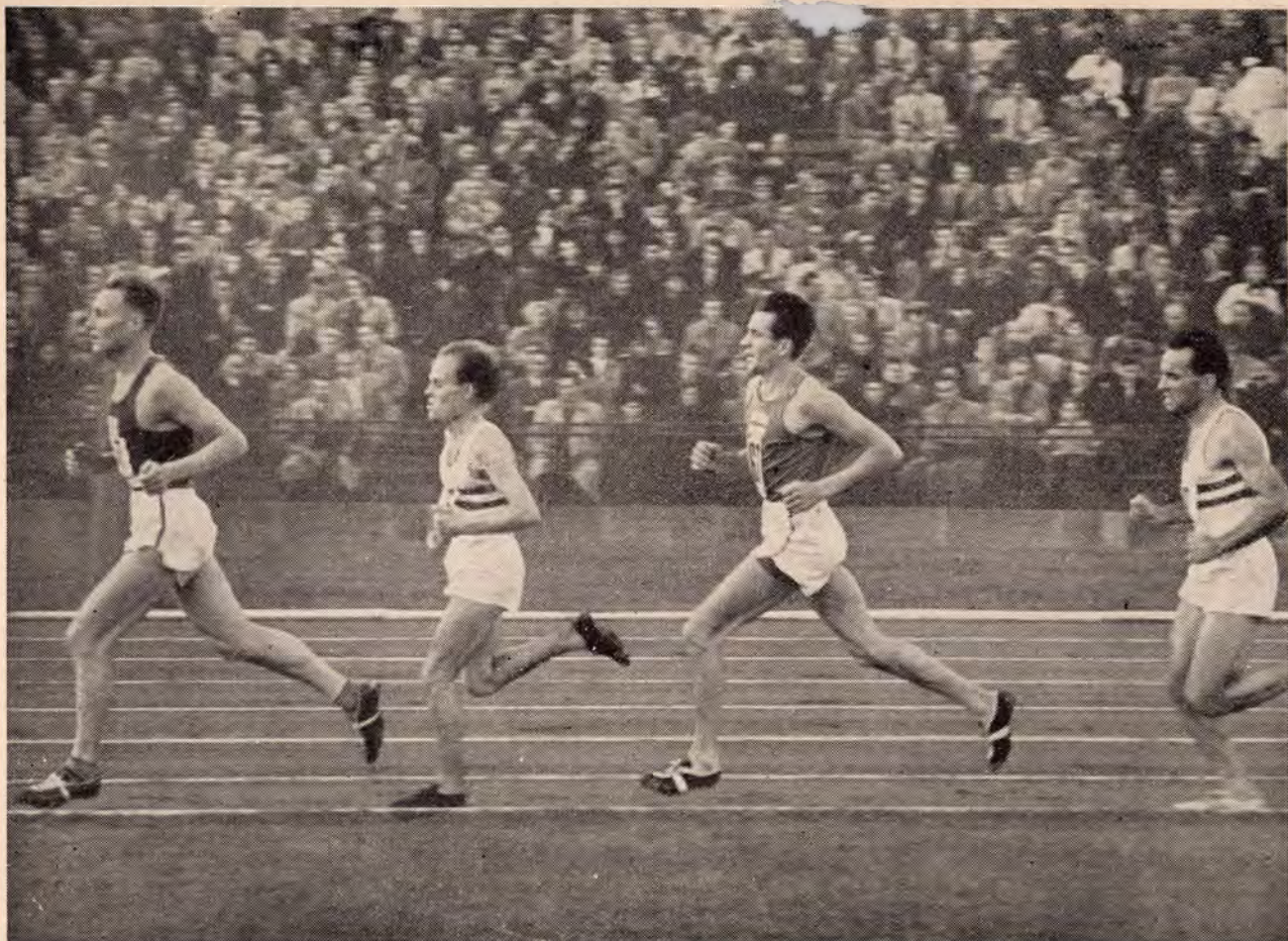
A Sport Lap- és Könyvkiadó Vállalat üzlethelyisége (panaszok felvétele, egyes példányok árusítása): Budapest VIII, Rákóczi-út 57/a

Távbeszélő: 143-471, 143-468

Előfizetési díj egy évre 36 forint, félévre 18 forint

Megjelenik: 10.800 példányban

27428/LD02 — Révai-nyomda, Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Félelős: Nyáry Dezső)

A finn-magyar atlétikai viadalon, képünkön még együtt van az 5000 m-es síkfutás mezőnye. Néhány száz méter után Kovács átvette a vezetést és biztosan győzött.

Desforges és Seaborne külön versenyt vívott 80 m-es gáton, az angol-magyar női atlétikai versenyen

Gyönyörű hazánkban az ősz. A természetjárók ezrei keresik fel az ország legszebb vidékeit

